

แนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองราชบุรี
จังหวัดราชบุรี

นางสาวพรศิริ ไล่ไม้

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต
วิชาเอกส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2564

**Development Guidelines for Community Enterprise Management
in Mueang Ratchaburi District, Ratchaburi Province**

Miss Pornsiri Laimai

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Agriculture in Agricultural Extension and Development

School of Agriculture and Cooperatives

Sukhothai Thammathirat Open University

2021

หัวข้อวิทยานิพนธ์   แนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชน ในอำเภอเมืองราชบุรี
จังหวัดราชบุรี
ชื่อและนามสกุล   นางสาวพรศิริ ทายไม้
วิชาเอก   ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร
สาขาวิชา   เกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา   1. รองศาสตราจารย์ ดร.สินีนุช กรุฑเมือง แสนเสริม
                                 2. รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน

วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2565

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.ปริญญารัตน์ ภูศิริ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สินีนุช กรุฑเมือง แสนเสริม)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน)

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.เทพศักดิ์ บุญยรัตพันธุ์)

ชื่อวิทยานิพนธ์ แนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี

ผู้วิจัย นางสาวพรศิริ ทรายไม้ รหัสนักศึกษา 2629002318

ปริญญา เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร.สินีนุช คุรุทเมือง แสนเสริม (2) รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน
ปีการศึกษา 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคมและเศรษฐกิจของคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน 2) การจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ 3) ปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ และ 4) แนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ

ประชากรที่ศึกษา คือ คณะกรรมการวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี ที่ได้รับอนุมัติจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 ตั้งแต่ปี 2548 จนถึงสิ้นเดือนกรกฎาคม 2564 จำนวน 37 กลุ่ม โดยมีคณะกรรมการทั้งสิ้น 185 คน กำหนดขนาดตัวอย่าง โดยใช้สูตรทาร์โย ยามาเน ที่ความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่าง 127 คน ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่ายด้วยการจับสลาก เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1) คณะกรรมการร้อยละ 59.8 เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 53.52 ปี ร้อยละ 29.9 จบปริญญาตรี ร้อยละ 73.2 ไม่มีตำแหน่งทางสังคม ร้อยละ 63.0 ไม่เป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกรอื่น ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่มเฉลี่ย 6.00 ปี ร้อยละ 48.0 ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีรายได้ครัวเรือนเฉลี่ย 280,105.98 บาทต่อปี 2) การจัดการวิสาหกิจชุมชน ด้านประเด็นการจัดการในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีการจัดการด้านการประสานงานสูงที่สุด ด้านวิธีการส่งเสริมในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย มีการประสานการส่งเสริมจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรสูงที่สุด ด้านการสนับสนุน ได้รับการสนับสนุนมากที่สุด คือ ด้านการให้คำปรึกษา/แนะนำ 3) ปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชน ด้านประเด็นการจัดการในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย มีปัญหาด้านการวางแผนสูงที่สุด คือ การจัดทำแผนปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างคณะกรรมการและสมาชิก เพื่อกำหนดเป้าหมายและทิศทางของกลุ่มไม่ชัดเจน ด้านวิธีการส่งเสริมในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย มีปัญหาสูงที่สุด คือ คณะกรรมการขาดทักษะในการใช้แพลตฟอร์มการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น อีเลิร์นนิ่ง ด้านการสนับสนุน ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย มีปัญหาสูงที่สุด คือ เงื่อนไขในการเข้าถึงงบประมาณจากภาครัฐมีข้อกำหนดมาก 4) แนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาพรวม ด้านประเด็นการจัดการคณะกรรมการเห็นด้วยในระดับมากแต่เจ้าหน้าที่เห็นด้วยในระดับปานกลาง โดยเห็นด้วยสูงที่สุด คือ คณะกรรมการและสมาชิกควรให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานของกลุ่มทุกครั้ง ด้านวิธีการส่งเสริมคณะกรรมการและเจ้าหน้าที่เห็นด้วยในระดับมาก โดยเห็นด้วยสูงสุด คือ เจ้าหน้าที่ควรให้ความรู้ คำแนะนำ ปรึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนแก่คณะกรรมการ และด้านการสนับสนุน คณะกรรมการและเจ้าหน้าที่เห็นด้วยในระดับมาก โดยเห็นด้วยสูงสุด คือ คณะกรรมการควรมีความเสียสละ อุทิศตน อุทิศเวลา ทุ่มเท ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของกลุ่ม และเจ้าหน้าที่ควรประสานด้านงบประมาณในการดำเนินงานกับหน่วยงานต่าง ๆ

คำสำคัญ แนวทางการพัฒนา การจัดการ วิสาหกิจชุมชน

Thesis title: Development Guidelines for Community Enterprise Management in Mueang Ratchaburi District, Ratchaburi Province

Researcher: Miss Pornsiri Laimai ; **ID:** 2629002318 ;

Degree: Master of Agriculture (Agricultural Extension and Development) ;

Thesis advisors: (1) Dr. Sineenuch Khрутmuang Sanserm, Associate Professor; (2) Bumpen Keowan, Associate Professor; **Academic year:** 2021

Abstract

The objectives of this research were to study 1) basic personal, social, and economic conditions of community enterprise committees 2) community enterprise management of the committees 3) problems in the community enterprise management of the committees and 4) development guidelines of community enterprise management of the committees.

The population of this study was 185 committees from 37 community enterprises in Mueang district, Ratchaburi province who got approved for community enterprise registration according to the Community Enterprise Promotion Act B.E. 2548(2005) since 2005 until then end of July, 2021. The sample size of 127 people was determined by using Taro Yamane with the error value of 0.05 and simple random sampling method through lotto picking. Data were collected by conducting structured interview and were analyzed by using descriptive statistics.

The results of the research found out that 1) 59.8% of the committees were female with the average age of 53.52 years old, 29.9% graduated with bachelor degree, 73.2% held no social position, 63.0% were not member of other agricultural institutions. The average membership duration was 6.00 years, 48% of them were farmers, and the average household income was 280,105.98 Baht/year. 2) Community enterprise management in regards to the management, overall, was at the moderate level. The management regarding the coordination was at the highest level in the extension method aspect, overall, it was at the lowest level. The extension coordination from the agricultural extension officers was at the highest level regarding the support with the highest support on consultation/suggestions. 3) Problems in community enterprise management in regards to management, overall, were at the low level. The most problematic issue regarding the planning was at the highest level in co-planning for operational plan creation between the committees and members to determine unclear goals and direction of the group. For the extension method, overall, was at the low level. The most problematic issue was on the lack of skill of the committees in using various learning platforms such as e-learning. Regarding the support, overall, was at the low level with the most problematic issue on the conditions in accessing governmental funding which had a lot of limitations. 4) Development guideline in community enterprise management, overall, in regards to management, the committees agreed upon it at the high level but the officers agreed at the moderate level. They agreed the most that the committees and members should cooperate with the operation of the group in every occasion. In regards to the extension method, the committees and officers agreed at the high level with the most agreeable aspect on the fact that officers should give knowledge, suggestions, and consultation about the community enterprise management development for the committees. Regarding the support aspect, committees and officers agreed at the high level with the most agreeable aspect on that the committees should be dedicate time and self and emphasize the participation in group operation. Also, the officer should coordinate with other departments regarding the operational funding.

Keywords: Development guideline, management, community enterprise

กิตติกรรมประกาศ

การจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างสูงยิ่ง รongศาสตราจารย์ ดร. สินีนุช คุรุทเมือง แสตนเสริม อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และรองศาสตราจารย์ บำเพ็ญ เขียวหวาน อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม จากสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และ ดร.ปริญญารัตน์ ภูศิริ จากกรมส่งเสริมการเกษตร ประชาน คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาสละเวลาในการให้คำแนะนำปรึกษา ชี้แจงแก้ไข ข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความถูกต้องสมบูรณ์และประสบผลสำเร็จ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์แขนงวิชาเอกส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ทุกท่านที่ได้มอบความรู้ คำแนะนำ และประสบการณ์ในการศึกษาที่มีค่าเป็นอย่างยิ่ง และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ประจำ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชทุกท่าน ที่ได้ให้ความกรุณาอำนวยความสะดวกในทุกด้าน

ผู้วิจัยขอขอบคุณท่านหัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร สำนักงานเกษตร จังหวัดราชบุรี ท่านเกษตรอำเภอเมืองราชบุรี พร้อมด้วยเพื่อนร่วมงานจากสำนักงานเกษตรอำเภอ เมืองราชบุรีทุกท่าน ที่ได้ให้คำแนะนำคำปรึกษา ช่วยเหลือสนับสนุนและให้กำลังใจตลอดมา และขอขอบคุณคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชนอำเภอเมืองราชบุรีทุกท่าน ที่ได้เสียดสละเวลาในการให้ ความร่วมมือเก็บข้อมูลสำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้รับการช่วยเหลือและกำลังใจจากบิดา มารดา ทุกคนใน ครอบครัว เพื่อนร่วมรุ่น และบุคคลอื่นๆ ที่ให้ความช่วยเหลือ ที่ผู้วิจัยไม่สามารถกล่าวนามได้หมด ในที่นี้ ซึ่งนับเป็นสิ่งที่มีความค่าอย่างยิ่ง ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณไว้ใน โอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์และสามารถใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมการเกษตรได้ตาม ความเหมาะสมต่อไป คุณค่าและคุณประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ขอมอบแต่ บิดา มารดา คณาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่านไว้ ณ ที่นี้

พรศิริ ปลายไม้

กุมภาพันธ์ 2565

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการ	8
แนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน	17
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน	20
แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน	24
สถานการณ์วิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี	30
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	37
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	42
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	42
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	45
การเก็บรวบรวมข้อมูล	50
การวิเคราะห์ข้อมูล	51

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	54
ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคมและเศรษฐกิจของคณะกรรมการ วิสาหกิจชุมชน	54
ตอนที่ 2 การจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ	60
ตอนที่ 3 ปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ	71
ตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ	83
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	107
สรุปการวิจัย	107
อภิปรายผล	118
ข้อเสนอแนะ	125
บรรณานุกรม	127
ภาคผนวก	132
ก แบบสัมภาษณ์	133
ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	149
ค แบบประเมินความสอดคล้องระหว่างแบบสัมภาษณ์กับวัตถุประสงค์ และผลการ ประเมินความสอดคล้องระหว่างแบบสัมภาษณ์กับวัตถุประสงค์	151
ง คำสัมภาษณ์ความเชื่อมั่นแบบสัมภาษณ์	172
ประวัติผู้วิจัย	183

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกรอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี.....	34
ตารางที่ 2.2 รายชื่อวิสาหกิจชุมชนอำเภอเมืองราชบุรี	35
ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	43
ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของสภาพพื้นฐานส่วนบุคคล	54
ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของสภาพทางสังคม	56
ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละของสภาพทางเศรษฐกิจ	58
ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ ด้านประเด็นการจัดการ	60
ตารางที่ 4.5 สรุปภาพรวมการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ ด้านประเด็นการจัดการ	65
ตารางที่ 4.6 จำนวนและร้อยละของการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ ด้านวิธีการส่งเสริม	66
ตารางที่ 4.7 สรุปภาพรวมการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ ด้านวิธีการส่งเสริม	70
ตารางที่ 4.8 จำนวนและร้อยละของการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ ด้านการสนับสนุน	70
ตารางที่ 4.9 จำนวนและร้อยละของปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ ด้านประเด็นการจัดการ	72
ตารางที่ 4.10 สรุปภาพรวมปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ ด้านประเด็นการจัดการ	77
ตารางที่ 4.11 จำนวนและร้อยละของปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ ด้านวิธีการส่งเสริม	78
ตารางที่ 4.12 สรุปภาพรวมปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ ด้านวิธีการส่งเสริม	81
ตารางที่ 4.13 จำนวนและร้อยละของปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ ด้านการสนับสนุน	82

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.14 จำนวนและร้อยละของแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนของ คณะกรรมการ ด้านประเด็นการจัดการ ในส่วนของคณะกรรมการ.....	83
ตารางที่ 4.15 สรุปภาพรวมแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ ด้านประเด็นการจัดการ ในส่วนของคณะกรรมการ.....	89
ตารางที่ 4.16 จำนวนและร้อยละของแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนของ คณะกรรมการ ด้านประเด็นการจัดการ ในส่วนของเจ้าหน้าที่.....	90
ตารางที่ 4.17 สรุปภาพรวมแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ ด้านประเด็นการจัดการ ในส่วนของเจ้าหน้าที่.....	96
ตารางที่ 4.18 จำนวนและร้อยละของแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนของ คณะกรรมการ ด้านวิธีการส่งเสริมในส่วนของคณะกรรมการ.....	97
ตารางที่ 4.19 สรุปภาพรวมแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ ด้านวิธีการส่งเสริมในส่วนของคณะกรรมการ.....	100
ตารางที่ 4.20 จำนวนและร้อยละของแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนของ คณะกรรมการ ด้านวิธีการส่งเสริมในส่วนของเจ้าหน้าที่.....	101
ตารางที่ 4.21 สรุปภาพรวมแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ ด้านวิธีการส่งเสริมในส่วนของเจ้าหน้าที่.....	104
ตารางที่ 4.22 จำนวนและร้อยละของแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนของ คณะกรรมการ ด้านการสนับสนุนในส่วนของคณะกรรมการ.....	105
ตารางที่ 4.23 จำนวนและร้อยละของแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนของ คณะกรรมการ ด้านการสนับสนุนในส่วนของเจ้าหน้าที่.....	106

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย	4
ภาพที่ 2.1 หน้าที่ทางการจัดการองค์กร	10
ภาพที่ 5.1 แนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี.....	125

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในอดีตที่ผ่านมา ในชุมชนมีการรวมตัวกันเพื่อประกอบธุรกิจในระดับรากหญ้าอยู่มากมาย ส่วนใหญ่เป็นกิจการขนาดเล็ก การรวมตัวมักจะอยู่ในลักษณะกลุ่มกิจกรรม หรือกลุ่มอาชีพที่ได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานต่าง ๆ และกลุ่มดังกล่าวบางกลุ่มได้มีการทำงานช่วยเหลือกัน ในลักษณะเครือข่ายอีกด้วย โดยยังมีปัญหาที่ประสบอยู่ คือ ยังไม่เป็นที่ยอมรับของหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนอื่น ๆ เนื่องจากไม่มีกฎหมายรองรับ และการได้รับสนับสนุนจากภาครัฐไม่ตรงกับความต้องการที่แท้จริง เนื่องจากข้อมูลกลุ่มเป้าหมายและความต้องการไม่ชัดเจน (สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน 2564, น. 1)

ต่อมาในปี พ.ศ. 2548 ได้มีพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 18 มกราคม 2548 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 19 มกราคม 2548 เป็นต้นมา เพื่อให้มีการส่งเสริมและพัฒนากิจการของวิสาหกิจชุมชน ให้มีความเข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตนเองได้ อันจะก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ และแก้ปัญหาชุมชนได้อย่างยั่งยืน (กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน, 2562)

การดำเนินงานตาม “พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548” หนึ่งในภารกิจหลักที่กรมส่งเสริมการเกษตรต้องดำเนินการ คือ “การรับรองสถานภาพวิสาหกิจชุมชน” โดยทำหน้าที่เป็นนายทะเบียนในการรับจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ซึ่งได้เริ่มรับจดทะเบียนในระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2548 เป็นต้นมา เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้ คือ โดยที่เศรษฐกิจชุมชนเป็นพื้นฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียง และเศรษฐกิจชุมชนในปัจจุบันจำนวนหนึ่งยังอยู่ในระดับที่ไม่พร้อมจะเข้ามาแข่งขันทางการค้าทั้งในระดับภายในประเทศและระหว่างประเทศ สมควรให้มีการส่งเสริมความรู้และและภูมิปัญญาท้องถิ่น การสร้างรายได้ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การพัฒนาความสามารถในการจัดการ และการพัฒนารูปแบบของวิสาหกิจชุมชน อันจะทำให้ชุมชนพึ่งพาตนเองได้และพัฒนาระบบเศรษฐกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็ง พร้อมสำหรับการแข่งขันทางการค้า

ในอนาคตไม่ว่าในระดับใด รวมไปถึงการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนไปสู่การเป็นผู้ประกอบการ ขนาดย่อมและขนาดกลางต่อไป (กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน 2562, น. 2)

โดยแนวทางการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร ประจำปี 2564 คือส่งเสริมการรวมกลุ่มและเสริมสร้างความเข้มแข็งของวิสาหกิจชุมชน รวมทั้งสร้างเครือข่ายที่ เข้มแข็งและมีการเชื่อมโยงการทำงานระหว่างกัน ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชนให้ เป็นผู้ประกอบการที่เข้มแข็ง สามารถประกอบกิจการได้อย่างต่อเนื่อง และเป็นกลไกสำคัญในการ พัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืน รวมทั้งประสานและบริหารจัดการเพื่อให้ วิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนไว้ ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริม การผลิตเพื่อการบริโภคในครัวเรือน สร้างความมั่นคงด้านอาหารในระดับครัวเรือนและชุมชน และ พัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของครัวเรือนเกษตรกรให้ดีขึ้น ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร สูงวัย และผู้ที่เกษียณอายุจากการประกอบอาชีพอื่นที่มีความสนใจด้านการเกษตร ให้มีความรู้และ ทักษะ สามารถสร้างรายได้จากการเกษตร และพึ่งพาตนเองได้ มีการแลกเปลี่ยนความรู้และ ประสบการณ์ระหว่างกันทั้งในด้านการเกษตรและการบริหารจัดการ เพื่อพัฒนาการเกษตรของ ชุมชน นำไปสู่การสร้างงาน สร้างรายได้ และสร้างความภาคภูมิใจในตนเอง มีคุณค่าและดำรงชีวิต ในสังคมได้อย่างมีความสุข (กรมส่งเสริมการเกษตร 2564, น. 10)

สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี ได้มีการส่งเสริมให้มีการจัดตั้ง วิสาหกิจชุมชนขึ้น ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ.2548 พบว่ามีวิสาหกิจชุมชน ที่จดทะเบียนกับสำนักงานเกษตรอำเภอเมืองราชบุรี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 จนถึงปัจจุบัน จำนวน 37 กลุ่ม มีจำนวนสมาชิกทั้งสิ้น 563 คน (ข้อมูล ณ สิ้นเดือนกรกฎาคม 2564) (ระบบสารสนเทศ วิสาหกิจชุมชน, 2564) โดยมีกิจการด้านการผลิตสินค้า และการให้บริการ ได้แก่ การผลิตพืช การผลิตปศุสัตว์ การผลิตประมง การแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ผลิตภัณฑ์ผ้าทอ/เสื้อผ้า ผลิตภัณฑ์สมุนไพร การผลิตปัจจัยการผลิต และการท่องเที่ยว เป็นต้น โดยในปี พ.ศ. 2563 สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองราชบุรี ได้มีการประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน จำนวน 34 กลุ่ม ซึ่งมี ผลการประเมิน ดังนี้ วิสาหกิจชุมชนที่อยู่ในระดับดี จำนวน 12 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 35.29 ระดับ ปานกลาง จำนวน 15 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 44.12 ระดับต้องปรับปรุง จำนวน 7 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 20.59 โดยเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินประกอบด้วย การประเมินกระบวนการ (ผู้นำและการบริหาร วิสาหกิจชุมชน การวางแผนการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน การบริหารตลาด การจัดการความรู้และ ข้อมูล การบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน และการจัดการสินค้าหรือบริการ) และการประเมินผล ลัพท์ (ผลลัพธ์การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน) จากข้อมูลดังกล่าว พบว่า วิสาหกิจชุมชนที่มีผลการ ประเมินศักยภาพอยู่ในระดับปานกลางมีมากที่สุด โดยประเด็นที่มีคะแนนน้อยเกี่ยวข้องในด้าน

การจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ ได้แก่ การวางแผนในด้านต่าง ๆ การจัดการองค์กรในเรื่องการกำหนดโครงสร้างกลุ่ม การกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับ การจัดสรรผลประโยชน์แก่สมาชิก การเปิดเผยข้อมูลทางการเงินให้สมาชิกทราบ การประสานงานระหว่างผู้รับผิดชอบงานต่าง ๆ และผู้ที่เกี่ยวข้อง การมีส่วนร่วมในการทำงาน และแจ้งข้อมูลข่าวสารอย่างสม่ำเสมอ และการควบคุมการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่ม

เนื่องจากวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองราชบุรี มีกิจการที่ค่อนข้างหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นในด้านการผลิตพืช ด้านปศุสัตว์ ด้านประมง ด้านการแปรรูป และการให้บริการ ทำให้การจัดการค่อนข้างแตกต่างกัน และขึ้นอยู่กับบริบทของแต่ละชุมชน อีกทั้งเป็นพื้นที่ที่อยู่ในเขตเมือง คณะกรรมการหลายกลุ่มประกอบธุรกิจส่วนตัวในรูปแบบของบริษัท ห้างร้าน ทำให้ไม่มีเวลาในการจัดการกลุ่ม บางกลุ่มที่จัดตั้งมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานแล้วไม่ประสบความสำเร็จก็ไม่ค่อยเห็นความสำคัญในการจัดการ ส่วนกลุ่มที่เริ่มดำเนินกิจการก็ยังไม่มีความเข้าใจในเรื่องของการจัดการกลุ่มเท่าที่ควร ส่งผลให้วิสาหกิจชุมชนมีการจัดการที่ไม่เป็นระบบ ทำให้กลุ่มไม่เข้มแข็ง การดำเนินงานที่ผ่านมายังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ส่งผลให้เกิดอุปสรรคต่อการพัฒนาการส่งเสริมและสนับสนุนจากภาครัฐ

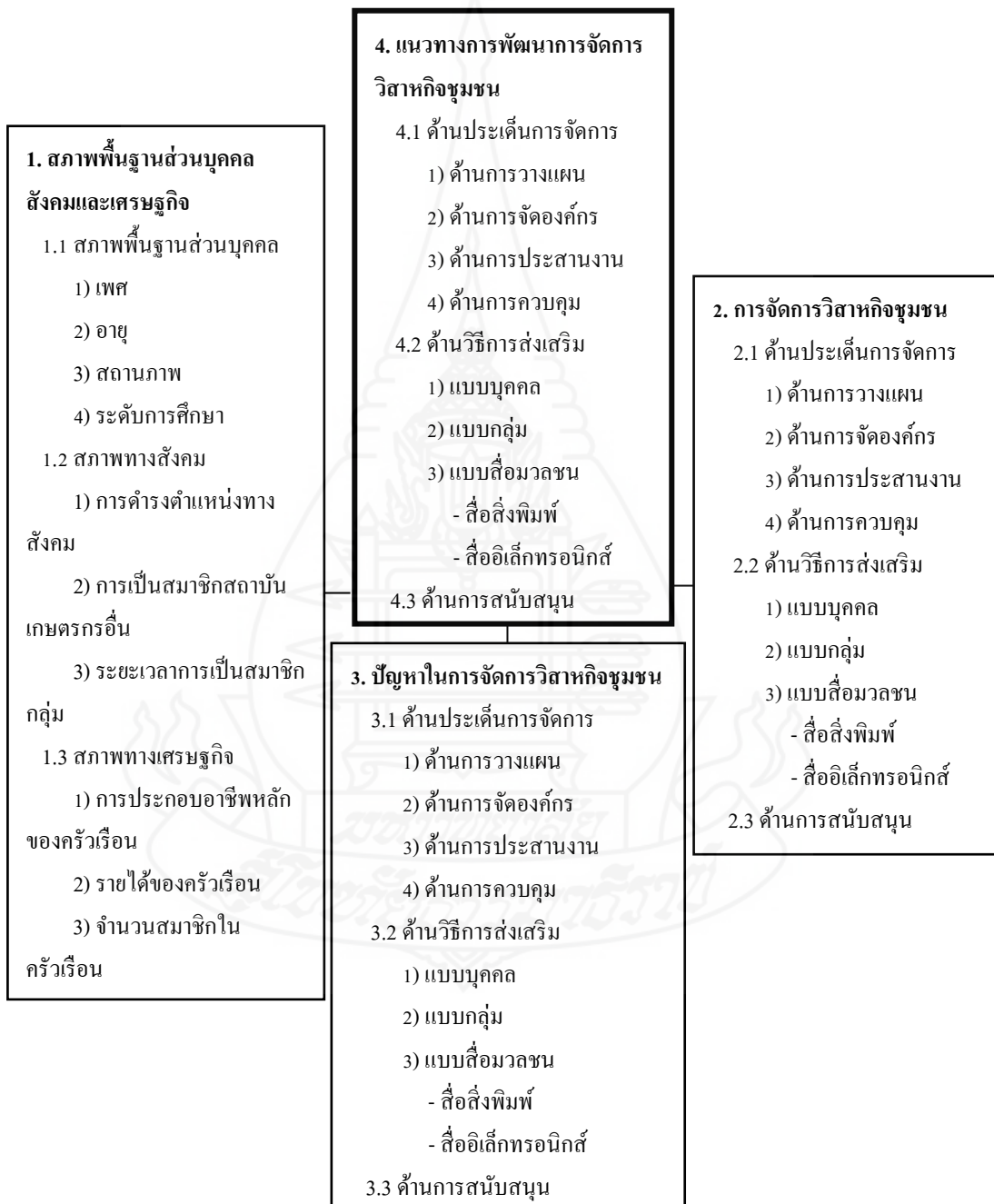
ดังนั้น จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น จึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างมาก ในการศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี ว่ามีแนวทางอย่างไรบ้างที่ทำให้วิสาหกิจชุมชนมีการจัดการอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สร้างความเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้ สามารถพัฒนาเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจชุมชน รวมทั้งใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนและกำหนดนโยบายในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ต่อไปได้

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคมและเศรษฐกิจของคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน
- 2.2 เพื่อศึกษาการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ
- 2.3 เพื่อศึกษาปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ
- 2.4 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ มุ่งศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี โดยผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้วิจัยสามารถนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

4.1 ขอบเขตเชิงพื้นที่ การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาเฉพาะวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี

4.2 ขอบเขตเชิงเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาเกี่ยวกับ สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม และเศรษฐกิจของคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน การจัดการ ปัญหาในการจัดการ และแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี

4.3 ขอบเขตเชิงเวลา การวิจัยครั้งนี้ เก็บรวบรวมข้อมูลสภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคมและเศรษฐกิจของคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน การจัดการ ปัญหาในการจัดการ และแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี ตั้งแต่เดือน มิถุนายน 2564 – มกราคม 2565

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 คณะกรรมการ หมายถึง คณะกรรมการของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี ที่ได้รับอนุมัติการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 ตั้งแต่ปี 2548 จนถึงปัจจุบัน จำนวน 37 กลุ่ม (ข้อมูล ณ สิ้นเดือนกรกฎาคม 2564) โดยมีคณะกรรมการทั้งสิ้น 185 คน

5.2 วิสาหกิจชุมชน หมายถึง วิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนกับสำนักงานเกษตรอำเภอเมืองราชบุรี ตั้งแต่ปี 2548 จนถึงปัจจุบัน จำนวน 37 กลุ่ม (ข้อมูล ณ สิ้นเดือนกรกฎาคม 2564) ที่มีประเภทกิจการหรือกิจกรรมที่กลุ่มดำเนินการ ได้แก่ การผลิตพืช การผลิต ปศุสัตว์ การผลิตประมง การแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ผลิตภัณฑ์ผ้าทอ/เสื้อผ้า ผลิตภัณฑ์สมุนไพร การผลิตปัจจัยการผลิต และการท่องเที่ยว

5.3 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคมและเศรษฐกิจ หมายถึง สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ และระดับการศึกษา สภาพทางสังคม ประกอบด้วย การดำรงตำแหน่งทางสังคม การเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกรอื่น และระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม สภาพทางเศรษฐกิจ ประกอบด้วย การประกอบอาชีพหลักของครัวเรือน รายได้ของครัวเรือน และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน

5.4 การจัดการวิสาหกิจชุมชน หมายถึง การที่คณะกรรมการวิสาหกิจชุมชนเข้ามามีบทบาทในการจัดการวิสาหกิจชุมชน 3 ประเด็น ได้แก่ ด้านประเด็นการจัดการ ประกอบด้วย ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์กร ด้านการประสานงาน และด้านการควบคุม ด้านวิธีการส่งเสริม ประกอบด้วย แบบบุคคล แบบกลุ่ม และแบบมวลชน และด้านการสนับสนุน

5.5 ปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชน หมายถึง สิ่งที่คณะกรรมการวิสาหกิจชุมชนคิดว่าเป็นประเด็นปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชน 3 ประเด็น ได้แก่ ด้านประเด็นการจัดการ ประกอบด้วย ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์กร ด้านการประสานงาน และด้านการควบคุม ด้านวิธีการส่งเสริม ประกอบด้วย แบบบุคคล แบบกลุ่ม และแบบมวลชน และด้านการสนับสนุน

5.6 แนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ ด้านประเด็นการจัดการ ประกอบด้วย ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์กร ด้านการประสานงาน และด้านการควบคุม ด้านวิธีการส่งเสริม ประกอบด้วย แบบบุคคล แบบกลุ่ม และแบบมวลชน และด้านการสนับสนุน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5.7 การวางแผน หมายถึง การปฏิบัติของคณะกรรมการในเรื่องการจัดทำแผนปฏิบัติงานร่วมกันเพื่อกำหนดเป้าหมายและทิศทางของกลุ่ม การวางแผนพัฒนาการผลิตผลิตภัณฑ์ ด้านการตลาด การจำหน่าย และการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของกลุ่ม

5.8 การจัดองค์กร หมายถึง การปฏิบัติของคณะกรรมการในเรื่องการกำหนดโครงสร้างกลุ่ม และบทบาทหน้าที่เพื่อให้คณะกรรมการกลุ่มและสมาชิกภายในกลุ่มมีความรับผิดชอบตามกรอบหน้าที่ที่วางไว้ การกำหนดกฎระเบียบ ข้อบังคับ และเงื่อนไขการจัดสรรผลประโยชน์แก่คณะกรรมการและสมาชิก

5.10 การประสานงาน หมายถึง การปฏิบัติของคณะกรรมการในเรื่องการจัดประชุมประจำเดือน ประชุมใหญ่สามัญประจำปี การประสานงานระหว่างคณะกรรมการกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้ที่เกี่ยวข้อง การร่วมมือในการทำงาน และแจ้งข้อมูลข่าวสารอย่างสม่ำเสมอ เพื่อร่วมมือในการแก้ไขปัญหา

5.11 การควบคุม หมายถึง การปฏิบัติของคณะกรรมการในเรื่องการควบคุมการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่ม การบันทึกบัญชีรายรับ – รายจ่าย บัญชีควบคุมวัสดุ – อุปกรณ์ และวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต การเก็บเอกสารหลักฐานอย่างเป็นระบบ การรายงานผลการดำเนินงาน และทบทวนการปฏิบัติงานเพื่อปรับปรุงการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลที่ได้จากการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี มีดังนี้

6.1 วิสาหกิจชุมชน สามารถนำข้อมูลหรือผลการวิจัยที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมการจัดการวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี ให้ประสบผลสำเร็จได้

6.2 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง สามารถนำปัญหาด้านการจัดการวิสาหกิจชุมชน ไปใช้ในการจัดทำแผนพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชนให้ตรงตามความต้องการของวิสาหกิจชุมชนได้

6.3 ด้านเชิงนโยบาย สามารถนำผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชนระดับอำเภอและจังหวัดได้

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี ผู้วิจัย ได้ศึกษาค้นคว้า และทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องจากเอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยต่างๆ เพื่อนำมากำหนดกรอบแนวคิด โดยมีประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการ
  2. แนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน
  3. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน
  4. แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน
  5. สถานการณ์วิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี
  6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการ

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการ ประกอบด้วย ความหมายของการจัดการ และองค์ประกอบของการจัดการ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 ความหมายของการจัดการ

เนตร์พัฒนา ยาวีราช (2553, น. 2) ได้ให้ความหมายของการจัดการ หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารปฏิบัติเพื่อนำไปสู่การบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร โดยอาศัย บุคคลากรและทรัพยากรทางการบริหาร ประกอบด้วยคุณลักษณะ ดังนี้ เป็นกระบวนการของการ ดำเนินกิจกรรมที่ต่อเนื่องและสัมพันธ์กัน เน้นที่การบรรลุเป้าหมายขององค์กร และการทำงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายโดยผสมผสานบุคคลากรและทรัพยากรทางการบริหารเข้าด้วยกัน

รังสรรค์ ประเสริฐศรี (2549, น. 13) ได้ให้ความหมายของการจัดการ หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการนำทรัพยากรการบริหารมาใช้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดองค์กร (Organizing) การนำ (Leading) และการ ควบคุม (Controlling)

ศิริพร พงษ์ศรีโรจน์ (2540, น. 13) กล่าวว่า การจัดการ หมายถึง ศิลปะในการดำเนินงานร่วมกันของคณะบุคคลซึ่งเป็นผู้บริหารขององค์กรในส่วนที่เกี่ยวกับการวางแผน การจัดการองค์กร การจัดคนเข้าทำงาน การสั่งการ และการควบคุมกิจการ ให้ดำเนินไปตามนโยบายจนบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรที่วางไว้อย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพที่สุด

สมคิด บางโม (2550, น. 59) ได้ให้ความหมายของการจัดการ หมายถึง ศิลปะในการใช้คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ขององค์กรและนอกองค์กร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ

จากความหมายของการจัดการที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น สรุปได้ว่า การจัดการ เป็นความสามารถในการดำเนินงานของผู้บริหารขององค์กร โดยองค์กรจะบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กรได้นั้น ต้องประกอบไปด้วย การวางแผน การจัดองค์กร การนำ และการควบคุม ตลอดจนการติดตามการดำเนินการตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายจนบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรที่วางไว้อย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพที่สุด

1.2 องค์ประกอบของการจัดการ

พัชสิริ ชมพุกำ (2552, น. 16 – 17) กล่าวว่า การจัดการในองค์กรประกอบด้วยหน้าที่ทางการจัดการ 4 หน้าที่ (ดังภาพที่ 2.1) ดังนี้

1) *การวางแผน (Planning)* หมายถึง การกำหนดเป้าหมายที่องค์กรต้องการบรรลุในอนาคต พร้อมกับวิธีการที่จะทำให้องค์กรบรรลุเป้าหมายนั้น ซึ่งกระบวนการวางแผนจะต้องประกอบด้วย การวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบัน การคาดการณ์ในอนาคต การกำหนดเป้าหมาย/วัตถุประสงค์ หรือวิธีการที่จะบรรลุเป้าหมาย/วัตถุประสงค์นั้น และยังรวมถึงการกำหนดกลยุทธ์ที่จะใช้ด้วย

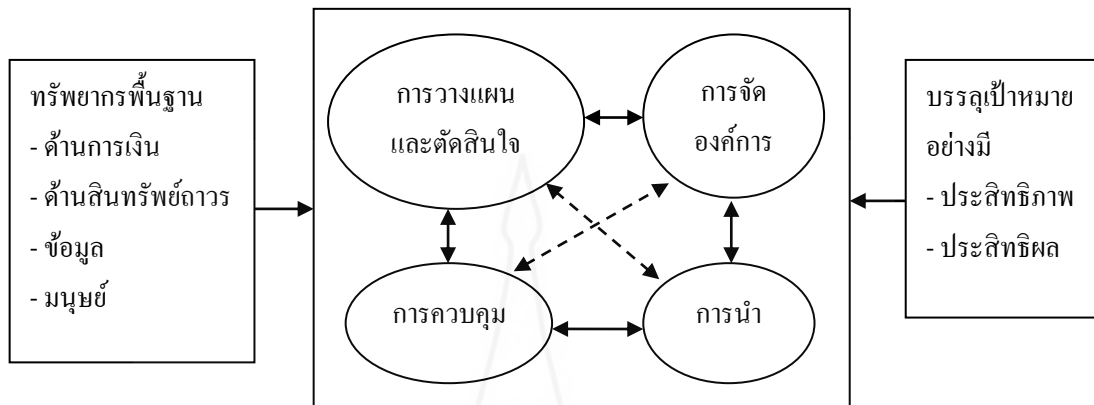
2) *การจัดองค์กร (Organizing)* เป็นการประสานทรัพยากรทั้งทางด้านการเงินสินทรัพย์ถาวร ข้อมูล ทรัพยากรมนุษย์ รวมทั้งทรัพยากรอื่นๆ ให้ทำงานประสานกัน อันจะทำให้องค์กรบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ การจัดองค์กรยังครอบคลุมถึงการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ การแบ่งแยกหน่วยงานของกิจการออกเป็นหน่วยงานย่อยต่างๆ การจัดสรรทรัพยากร รวมทั้ง การจัดระบบการทำงานที่ช่วยให้พนักงาน ทำงานร่วมกันจนบรรลุผลสำเร็จ

3) *การนำ (Leading)* หมายถึง การจูงใจหรือกระตุ้นพนักงานให้ทำงานอย่างเต็มศักยภาพ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและองค์กร

4) *การควบคุม (Controlling)* หมายถึง การติดตามตรวจสอบผลการทำงานและความก้าวหน้าที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ การควบคุมยังช่วยให้ทราบถึงสิ่งที่จะต้องเปลี่ยนแปลง ซึ่งวิธีการ

ควบคุม นั้น จะแตกต่างกันไป เช่น การควบคุมโดยใช้งบประมาณการเงิน หรือการตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ และการตั้งคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง เป็นต้น

ภาพที่ 2.1 หน้าที่ทางการจัดการองค์กร

ที่มา : ปรับปรุงจาก พัทธสิริ ชมพุกำ (อ้างถึงใน เจมณัฐ ฎกทองไชย, 2555:16)

นอกจากนี้ สมคิด บางโม (2552, น. 71-74) กล่าวว่า แนวความคิดเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเป็นการวิเคราะห์ว่าผู้จัดการมีหน้าที่รับผิดชอบอะไรบ้าง มีงานอะไรจะต้องทำ และควรทำอะไรก่อนหลัง หรืออาจกล่าวได้ว่า หัวใจของกระบวนการจัดการ คือ หน้าที่ของการบริหาร ซึ่ง อองรี ฟาโยล ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการจัดการ และเป็นบุคคลแรกที่วิเคราะห์ถึงองค์ประกอบของการจัดการว่ามี 5 ประการ (POCCC) ดังนี้

1) การวางแผน (Planning) คือ การศึกษาข้อมูลในปัจจุบันและคาดการณ์ในอนาคต แล้ววางแผนเป้าหมายและแนวทางปฏิบัติไว้

2) การจัดองค์การ (Organizing) คือ การจัดโครงสร้างของหน่วยงานหรือองค์การ ออกเป็นหน่วยงานย่อยๆ กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงาน การจัดสรรคนเข้าทำงานในตำแหน่งต่างๆ

3) การสั่งการบังคับบัญชา (Commanding) คือ การสั่งให้คนทำงานตามที่มอบหมายงานให้ทำ บังคับบัญชาพนักงานให้ทำงานตามภารกิจของหน่วยงาน

4) การประสานงาน (Coordinating) คือ การจัดระเบียบการทำงานไม่ให้ก้าวถ่างกัน คิดต่อประสานงานให้หน่วยงานย่อยต่างๆ ขององค์การ และประสานงานคนให้ทำงานโดยราบรื่นไม่ให้ขัดแย้งกัน

5) การควบคุม (Controlling) คือการควบคุมให้พนักงานปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ตรวจสอบให้ผลการปฏิบัติงานเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ หรือ ควบคุมให้ทำงานตามระเบียบข้อบังคับที่วางไว้

1.3 องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการจัดการของวิสาหกิจชุมชน

จากแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการข้างต้น แนวคิดที่นำไปใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือแนวคิดของ อองรี ฟาโยล ที่ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการจัดการ ซึ่งมีองค์ประกอบของการจัดการ 5 ประการ (POCCC) ได้แก่ การวางแผน (Planning) การจัดองค์กร (Organizing) การสั่งการบังคับบัญชา (Commanding) การประสาน (Coordinating) และการควบคุม (Controlling) โดยมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการจัดการของวิสาหกิจชุมชน 4 ประการ คือ การวางแผน (Planning) การจัดองค์กร (Organizing) การประสาน (Coordinating) และการควบคุม (Controlling) เนื่องจากด้านการสั่งการบังคับบัญชา เป็นการจัดการที่เกี่ยวข้องกับองค์กรหรือหน่วยงาน โดยมีรายละเอียดแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้

1.3.1 การวางแผน

การวางแผน ประกอบด้วย ความหมายของการวางแผน ความสำคัญของการวางแผน และลักษณะของแผนงานที่ดี โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ความหมายของการวางแผน (Planning)

ธงชัย สันติวงษ์ (2543, น. 36) กล่าวว่า การวางแผน หมายถึง การกำหนดวิธี การกระทำ (แผนงาน) ไว้เป็นการล่วงหน้าเพื่อผลสำเร็จที่ต้องการ

อัจฉรา สังข์สุวรรณ (2540, น. 22) กล่าวว่า การวางแผน เป็นการเลือกกลยุทธ์ จากวิธีการทำงานที่เป็นไปได้ขององค์กรทุกส่วนทุกระดับ การวางแผนจะพิจารณาเลือกกิจกรรมที่จะกระทำในอนาคต กำหนดวิธีการที่จะปฏิบัติไว้เป็นการล่วงหน้า การวางแผนจะเป็นการวางแผนวันนี้ บนพื้นฐานสมมติฐานเกี่ยวกับสิ่งที่จะ เกิดขึ้นในอนาคต ค้นหาเป้าหมาย และการกระทำในอนาคตรวมทั้งแก้ปัญหาปัจจุบัน เพื่อป้องกัน ปัญหาในอนาคตที่คาดว่าจะเกิดขึ้น

2) ความสำคัญของการวางแผน

สมคิด บางโม (2546, น. 81) กล่าวว่า องค์กรทางธุรกิจจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายได้หากมีการวางแผนไว้เป็นอย่างดี เช่น กำหนดนโยบายในการดำเนินงาน กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากร และการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็นในการดำเนินงาน ซึ่งการวางแผนจะช่วยอำนวยความสะดวกแก่การประกอบธุรกิจ โดยช่วยลดการทำงานตามยถากรรม ให้การทำงานประสานสัมพันธ์กัน ลดการทำงานซ้ำซ้อน ประหยัดทั้งเงินทุนและเวลา ช่วยให้การตรวจสอบและการควบคุมงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น แบ่งเบาภาระหน้าที่การงานของผู้บริหาร

ช่วยให้ผู้บริหารมีความเชื่อมั่นในการบริหารมากขึ้น สามารถตรวจสอบความสำเร็จของเป้าหมายได้ แผนที่ดีจะสามารถระดมกำลังคน และทรัพยากรต่างๆ ขององค์กรมาใช้ได้อย่างทั่วถึง

3) ลักษณะของแผนงานที่ดี

ตุลา มหาสุรานนท์ (2545, น. 95-96) กล่าวว่า ลักษณะของแผนที่ดี ประกอบด้วย มีลักษณะที่ประหยัด เปี่ยมด้วยประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลในการบรรลุเป้าหมาย ขององค์กรได้ประหยัดในการใช้ทรัพยากรที่สุด และวางอยู่บนพื้นฐานการตอบสนองความต้องการ ของลูกค้าทั้งในด้านการผลิตและการบริการ โดยต้องยึดถือความพึงพอใจของลูกค้า และเป็นแผนที่ เกิดจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับองค์กร มีส่วนร่วมในการวางแผนกำหนดทิศทางที่ควรจะเป็นได้ อย่างถูกต้องโดยสามารถดำเนินการและปฏิบัติได้จริง และสามารถปรับตัวหรือมีความยืดหยุ่นให้ เข้ากับสภาพแวดล้อมที่อาจมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานขององค์กรได้

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การวางแผน ถือเป็นองค์ประกอบอันดับแรกในการจัดการด้าน ต่างๆภายในองค์กร เพราะเป็นการกำหนดแนวทางที่จะปฏิบัติไว้เป็นการล่วงหน้า เพื่อให้การ ดำเนินการต่างๆมีเป้าหมายที่ชัดเจนว่าต้องทำอะไร เมื่อไหร่ อย่างไร ทำให้องค์กรดำเนินการได้ตาม วัตถุประสงค์ ช่วยลดการทำงานตามยถากรรม ลดการทำงานซ้ำซ้อน ก่อให้เกิดการประหยัดทั้ง เงินทุนและเวลา ช่วยให้การตรวจสอบและการควบคุมงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น แบ่งเบา ภาระหน้าที่การงานของผู้บริหารให้ลดน้อยลง ช่วยให้ผู้บริหารมีความเชื่อมั่นในการบริหารมากขึ้น สามารถตรวจสอบความสำเร็จของเป้าหมายได้ โดยลักษณะของแผนที่ดีจะต้องมีลักษณะที่ประหยัด มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล วางอยู่บนพื้นฐานการตอบสนองความต้องการของลูกค้าทั้งใน ด้าน การผลิตและการบริการ และเป็นแผนที่เกิดจากบุคลากรในองค์กรมีส่วนร่วมในการวางแผนกำหนด ทิศทางร่วมกัน

1.3.2 การจัดองค์กร

การจัดองค์กร ประกอบด้วย ความหมายของการจัดองค์กร ความสำคัญของการ จัดการองค์กร และกระบวนการจัดการองค์กร โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ความหมายของการจัดองค์กร(Organizing)

กรกนก ทิพรส (2545, น. 96) กล่าวว่า การจัดการองค์กร หมายถึง กระบวนการแบ่งงานสำหรับบุคคล กลุ่มคนที่ต้องปฏิบัติ ซึ่งต้องอาศัยความถนัดหรือความชำนาญ เฉพาะด้านมีการจัดวางโครงสร้าง และ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล กลุ่มคนตลอดจนกำหนด อำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบลดหลั่นกัน ไปตามสายการบังคับบัญชา เพื่อให้ทุกคนสามารถ ปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จตามที่องค์กรกำหนดไว้

ตุลา มหาพสุชานนท์ (2545, น. 137) กล่าวว่า การจัดการองค์กร หมายถึง การตัดสินใจเลือกวิธีการในการจัดแบ่งกลุ่ม กิจกรรมและทรัพยากรต่าง ๆ ขององค์กรออกเป็นหมวดหมู่อย่างเป็นระเบียบเพื่อจัดให้การประสานงาน ระหว่างกลุ่มกิจกรรม และกลุ่มบุคคลต่าง ๆ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล โดยเมื่อมีการแบ่งงานที่ทำงานออกเป็น ส่วน ๆ และหมวดหมู่ในลักษณะของ การผสมผสานกลมกลืนกันของกลุ่ม กิจกรรม และกลุ่มบุคคลแล้ว จึงกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกลุ่ม และแผนงานเหล่านั้นเพื่อให้ การจัดสรร และเคลื่อนย้าย ทรัพยากรที่จำเป็นในองค์กรอย่างเหมาะสม

ธงชัย สันติวงศ์ (2543, น. 63) กล่าวว่า การจัดการองค์กร หมายถึง การ จัดระเบียบกิจกรรมให้เป็นกลุ่มก้อนเข้ารูปและการมอบหมายงานให้คนปฏิบัติเพื่อให้บรรลุผล สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของงานที่ตั้งไว้ ซึ่งเป็นการจัดระเบียบความรับผิดชอบต่าง ๆ ทั้งนี้ เพื่อให้ ทุกคนทุกฝ่ายต่างทราบว่าใครต้องทำอะไร และใครหรือกิจกรรมใดต้องสัมพันธ์กับฝ่ายใดบ้าง

2) ความสำคัญของการจัดการองค์กร

กรกนก ทิพรส (2545, น. 116) กล่าวว่า ความสำคัญของการจัดการ องค์กร ทำให้ผู้ปฏิบัติงานรับรู้ขอบเขตงานของตน ตลอดจนอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบ จัดการทำงานที่ซ้ำซ้อน ทำให้เกิดการประหยัด การมอบหมายงานเป็นไปตามสายการบังคับบัญชา ทำให้การควบคุมง่ายขึ้น ทั้งนี้องค์กรเป็นที่รวมของคน ทรัพยากรอื่นๆ ที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน เพื่อให้พนักงาน สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยจัดหมวดหมู่ของงานที่มีลักษณะ ใกล้เคียงกันรวม เข้าด้วยกันพร้อมกำหนดตัวบุคคล กลุ่มที่เป็นผู้ปฏิบัติงาน โดยมีผู้บังคับบัญชาเป็น ผู้ดูแลรับผิดชอบ

3) กระบวนการจัดการองค์กร (The Organizing Process)

กรกนก ทิพรส (2545, น. 96) อธิบายไว้ว่า กระบวนการจัดการองค์กร มี ขั้นตอนดังนี้

(1) การมุ่งตามวัตถุประสงค์องค์กร วัตถุประสงค์องค์กรเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากเป็นผลสำเร็จที่ต้องการในอนาคต ดังนั้นในกระบวนการจัดการองค์กรขั้นแรกต้องมุ่ง ตรงไปที่วัตถุประสงค์ขององค์กรว่าเป็นอย่างไร จะกำหนดโครงสร้าง จัดแบ่งงาน จัดสรรทรัพยากร หรือจัดผู้ปฏิบัติงานอย่างไร จึงจะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรได้

(2) การแยกประเภทงานออกเป็นหมวดหมู่ และกำหนดความสัมพันธ์ เป็นการพิจารณาแยกประเภทของงานออกเป็นหมวดหมู่โดยอาศัยหน้าที่หลักขององค์กร และ ความชำนาญเฉพาะด้าน หากพิจารณาตามหน้าที่หลักขององค์กรก็จะสามารถแยกแยะงาน ออกเป็นหน่วยย่อย งานที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันก็จัดเป็นกลุ่มงาน พร้อมทั้งกำหนดความสัมพันธ์ เพื่อให้แต่ละ

หน่วยได้ทราบถึงความสัมพันธ์ที่การประสาน และการติดต่อสื่อสารที่จะเกิดขึ้นจากการ ปฏิบัติงานร่วมกัน

(3) *การมอบหมายงาน* การกำหนดอำนาจหน้าที่ และการจัดสรรทรัพยากรตามความจำเป็นซึ่งเป็นขั้นตอนที่ฝ่ายบริหารจะต้องทำการพิจารณาให้เหมาะสม ว่างานประเภทต่างๆ ที่ได้แยกไว้แล้วใครจะเป็นผู้รับผิดชอบ ผู้รับผิดชอบจะมีอำนาจในการตัดสินใจในขอบเขตแค่ไหนจะต้องกำหนดให้ชัดเจน และควรที่จะจัดสรรทรัพยากรให้พอเพียงสำหรับการปฏิบัติงานนั้นๆ เพื่อให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์

(4) *การประเมินผลการปฏิบัติงาน* ทุกอย่างต้องมีการประเมินผล เพื่อให้ทราบว่าสิ่งที่กระทำไปนั้นผลลัพธ์เป็นอย่างไร ตรงตามที่กำหนดไว้หรือไม่ การประเมินผลกระบวนการจัดการองค์กรก็เช่นเดียวกันที่ฝ่ายบริหารจะต้องกำหนดวิธีการประเมินผล เพื่อให้ทราบว่าขั้นตอนต่างๆ ในการปฏิบัติงานมีข้อบกพร่องหรือมีปัญหาประการใด เมื่อรวบรวมข้อมูลได้แล้วจึง นำไปสู่การพิจารณาแก้ไขปรับปรุง และนำไปปฏิบัติต่อไป

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การจัดการองค์กร เป็นการแบ่งงานหรือกิจกรรมออกเป็นส่วนๆ และหมวดหมู่อย่างเป็นระเบียบ และจัดสรรคนเข้าทำงาน ในกิจกรรมต่าง ๆ ตามความถนัดหรือความชำนาญเฉพาะด้าน ซึ่งเป็นการจัดระเบียบความรับผิดชอบต่าง ๆ เพื่อให้ทุกคนทุกฝ่ายต่างทราบว่าใครต้องทำอะไร และใครหรือกิจกรรมใดต้องสัมพันธ์กับฝ่ายใด เพื่อให้ทุกคนสามารถปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จตามที่องค์กรกำหนดไว้ ทำให้ผู้ปฏิบัติงานรับรู้ขอบเขตงานของตน ตลอดจนอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบ จัดการทำงานที่ซ้ำซ้อน ทำให้เกิดการประหยัด การมอบหมายงานเป็นไปตามสายการบังคับบัญชา ทำให้การควบคุมง่ายขึ้น

1.3.3 การประสานงาน

การประสานงาน ประกอบด้วย ความหมายของการประสานงาน องค์ประกอบของการประสานงาน และลักษณะของการประสานงาน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ความหมายของการประสานงาน (Coordinating)

บุญทวารณ วิงวอน (2543, น. 112) กล่าวว่า การประสานงาน หมายถึง ความร่วมมือประสานงานเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและราบรื่น ช่วยแก้ไขปัญหาขัดข้องในการปฏิบัติงาน การร่วมมือประสานงานเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมากในการบริหาร เพราะเป็นกิจกรรมประจำวันที่จะต้องพึงกระทำในการปฏิบัติงาน และเป็นสิ่งที่มีอยู่ในทุกระดับของงาน หรือหมายถึง การจัดระเบียบการทำงานเพื่อให้งาน และเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายร่วมมือกันปฏิบัติงานไม่ทำงานซ้ำซ้อนกันหรือขัดแย้งกัน หรือเหลื่อมล้ำกัน ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่น สอดคล้องกับนโยบาย และวัตถุประสงค์ขององค์กรและมีประสิทธิภาพ ช่วยแก้ปัญหาความ

ขัดแย้งในการปฏิบัติงาน ทำให้กิจกรรมต่างๆ เอื้ออำนวยสนับสนุนเกื้อกูลกัน ไม่ซ้ำซ้อนหรือเกิดช่องว่าง ผู้ร่วมงานทุกคนมีความเข้าใจกันทั้งด้านการปฏิบัติงาน และการดำรงชีพ การร่วมมือประสานงาน เป็นหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาที่จะต้องจัดให้มีขึ้นในหน่วยงานของตน เพราะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้เกิดความสำเร็จ บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร

เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ (2563, น. 11-20) กล่าวว่า การประสานงาน มีการประสานงานภายใน เป็นการสื่อสารระหว่างผู้นำกับสมาชิกกลุ่ม ซึ่งมีความสำคัญในการช่วยให้เกิดการเข้าใจและร่วมมือกันมากขึ้น โดยส่งข่าวสารให้หมู่สมาชิกเข้าใจและเห็นว่าการกระจายผลประโยชน์ของกลุ่มเป็นไปอย่างยุติธรรม การประสานงานในระหว่างผู้แทนกลุ่ม เพื่อเข้าใจบทบาทและติดตามการทำงานตามระบบและขั้นตอนของกลุ่ม นอกจากนี้ยังต้องมีการวางระบบการประสานงานกันกับกลุ่มและหน่วยงานภายนอก

2) องค์ประกอบของการประสานงาน

จักรวาล สุขไมตรี (2561, น. 266) อธิบายไว้ว่า องค์ประกอบของการประสานงาน มีดังนี้

(1) คน หรือผู้ประสานงาน โดยจะต้องมีคนในการประสานงานระหว่างกัน ไม่ว่าจะเป็นการประสานงานภายในองค์กรระหว่างเพื่อนร่วมงาน หรือการประสานงานระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา หรือเป็นการประสานงานกับบุคคลภายนอกองค์กร นอกจากนี้ในบางกรณี บางองค์กรต้องมีผู้ประสานงานเพื่อให้การทำงานของทุกฝ่ายเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุวัตถุประสงค์ของงานที่ได้วางไว้ หรือเป็นตัวกลางในการแก้ไขข้อขัดแย้งที่จะเกิดขึ้น

(2) ข้อความในการสื่อสาร โดยข้อความในการสื่อสารระหว่างกันต้องมีความชัดเจน สั้น กระชับ ไม่กำกวม หรือตีความไปได้หลายทาง สามารถเข้าใจได้ง่าย

(3) เวลา และสถานที่ โดยเวลา และสถานที่นั้นถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญเหมือนกันหากเวลา และสถานที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน ก็เป็นผลทำให้การประสานงานไม่สามารถประสบความสำเร็จได้

(4) บทบาท และหน้าที่ โดยบทบาทและหน้าที่ของบุคคลในการปฏิบัติงานก็ถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญเช่นกัน หากบุคคลแต่ละบุคคลรู้จักบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบของตนเอง ไม่ไปก้าวร้าวบทบาท หน้าที่ของบุคคลอื่น ความขัดแย้งก็จะไม่เกิดขึ้น ซึ่งจะส่งผลทำให้การประสานงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

(5) ความมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน โดยบุคคลควรมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน เอื้อเพื่อเอื้อแก่ซึ่งกันและกัน มีความจริงใจต่อกัน มีน้ำใจต่อกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ไม่มีอคติ

ต่อกัน ไม่กล่าวร้าย หรือพูดจาที่ไม่ดีต่อกัน ก็จะทำให้การประสานงานระหว่างกันเป็นไปด้วยความ มีประสิทธิภาพ และก่อให้เกิดประสิทธิผลอย่างแน่นอน

3) ลักษณะของการประสานงาน

รัตนภรณ์ ศรีพยัคฆ์ (2553, น. 9) อธิบายไว้ว่า ลักษณะของการประสานงาน เป็นเรื่องเกี่ยวกับการจัดให้งานสอดคล้องกัน โดยปราศจากการขัดแย้ง เกี่ยวกับความร่วมมือของผู้นำ และผู้ปฏิบัติงานทุกฝ่าย เกี่ยวกับหน้าที่ในทางจัดการ เป็นการติดต่อสื่อสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการ ติดต่อสื่อสาร 2 ทาง (Two-Way Communication) จะช่วยให้มีความเข้าใจตรงกัน การประสานงานมี อยู่ทุกระดับชั้นของสายการบังคับบัญชาทั้งในรูปที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ มีได้ทั้งระหว่าง หน่วยงานต่างๆ ระดับเดียวกัน และระหว่างหน่วยงานที่อยู่ต่างระดับกัน

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การประสานงาน ถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการจัดการ ขององค์กรต่างๆ ในทุกระดับ เป็นการสื่อสารระหว่างผู้นำกับสมาชิกกลุ่ม ซึ่งมีความสำคัญในการ ช่วยให้เกิดการเข้าใจและร่วมมือกันมากขึ้น ทำให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและ ราบรื่น ไม่ทำงานซ้ำซ้อนหรือขัดแย้งกัน ตลอดจนช่วยแก้ปัญหาความขัดแย้งในการปฏิบัติงานและ จัดระเบียบการทำงาน ไม่ให้ก้าวถ่างกัน ผู้ร่วมงานทุกคนมีความเข้าใจกัน ในด้านการปฏิบัติงาน ทำให้เกิดความสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร

1.3.4 การควบคุม

การควบคุม ประกอบด้วย ความหมายของการควบคุม และขั้นตอนการ ควบคุม โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ความหมายของการควบคุม (Controlling)

กรกนก ทิพรส (2545, น. 191) กล่าวว่า การควบคุมหมายถึง กระบวนการ ของการวัดผลการปฏิบัติงาน เพื่อให้แน่ใจว่าผลลัพธ์เป็นไปตามที่กำหนดได้ จุดมุ่งหมายของการ ควบคุมมุ่งตรงไปที่ความสำเร็จตามแผนที่ได้กำหนดไว้

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2550, น. 220) กล่าวว่า การควบคุม หมายถึง กลไก ต่างๆ ซึ่งใช้เพื่อติดตามการปฏิบัติและผลผลิตภายในขอบเขตที่มีการพิจารณาไว้

ศิริวรรณ เสรีรัตน์, สมชาย หิรัญกิตติ และธนวรรธ ตั้งสินทรัพย์ศิริ (2550, น. 13-14) กล่าวว่า การควบคุม (Controlling) หมายถึง การควบคุมเป็นขั้นตอนของการวัดผล การทำงาน และดำเนินการแก้ไขเพื่อให้บรรลุผลที่ต้องการควบคุม ประกอบด้วย การกำหนด มาตรฐานการปฏิบัติงาน การเปรียบเทียบและติดตามผลการปฏิบัติงานกับมาตรฐาน การแก้ไข ความบกพร่อง การทบทวนและปรับวิธีการควบคุม เมื่อสถานการณ์เปลี่ยนแปลงและผลลัพธ์ของ

การควบคุมไม่เป็นไปตามที่กำหนด และการติดต่อสื่อสารในกระบวนการของการควบคุมเป็นไปอย่างทั่วถึง

2) ขั้นตอนการควบคุม

วรรษยา ศิริวัฒน์ (2554, น. 10) กล่าวว่า การควบคุมสามารถแบ่งย่อยได้ 3 ขั้นตอน ได้แก่ การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การ เพื่อนำมา กำหนดเป็นมาตรฐานการปฏิบัติงาน การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับมาตรฐานการปฏิบัติงาน ที่ได้กำหนดไว้ และนำผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานมาพิจารณาว่าองค์การควรจะปรับ มาตรฐานในการปฏิบัติงานอย่างไร

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การควบคุม เป็นการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานให้เป็นไป ตามมาตรฐานที่กำหนด ใช้เพื่อติดตามการปฏิบัติและผลผลิตภายในขอบเขตที่มีการพิจารณาไว้ หรือควบคุมให้ทำงานตามระเบียบข้อบังคับที่วางไว้ เป็นการวัดผลการปฏิบัติงานเพื่อให้แน่ใจว่า ผลลัพธ์เป็นไปตามที่กำหนด โดยมุ่งตรงไปที่ความสำเร็จตามแผนที่ได้กำหนด

โดยในการวิจัยครั้งนี้ ได้นำแนวคิดที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการข้างต้น ซึ่งมี องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการจัดการของวิสาหกิจชุมชน 4 ด้าน คือ การวางแผน การจัดองค์กร การประสานงาน และการควบคุม มาประยุกต์ใช้ในการกำหนดประเด็นศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการ พัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนตามความต้องการของคณะกรรมการ ซึ่งมีในส่วนของการทำงาน แบบสัมพันธ ในประเด็นคำถามเกี่ยวกับ การจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ ในด้านการ วางแผน ด้านการจัดองค์กร ด้านการประสานงาน และด้านการควบคุม เพื่อให้ทราบถึงปัญหาใน การจัดการวิสาหกิจชุมชน เพื่อนำไปสู่แนวทางในการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนในอำเภอ เมืองราชบุรีต่อไป

2. แนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน

แนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วย ความเป็นมาของพระราชบัญญัติส่งเสริม วิสาหกิจชุมชน ความหมายของวิสาหกิจชุมชน ลักษณะสำคัญของวิสาหกิจชุมชน ประโยชน์ของ วิสาหกิจชุมชน การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและบทบาทของการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน โดยมี รายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ความเป็นมาของพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริม การเกษตร (2548, น. 1) ระบุถึง ความเป็นมาของพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนไว้ว่า

ในชุมชนปัจจุบันมีการรวมตัวกันเพื่อประกอบกิจการในระดับรากหญ้ากันอยู่มากมาย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกิจการขนาดเล็ก การรวมตัวมักจะอยู่ในลักษณะกลุ่มกิจกรรม หรือกลุ่มอาชีพที่ได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานต่างๆ และกลุ่มดังกล่าวบางกลุ่มได้มีการทำงานช่วยเหลือกันในลักษณะเครือข่ายอีกด้วย โดยการรวมกลุ่มในลักษณะนี้ยังมีปัญหาที่ประสบอยู่ คือ ยังไม่เป็นที่ยอมรับของหน่วยงานรัฐหรือเอกชนอื่น ๆ เนื่องจากไม่มีกฎหมายรองรับ และการได้รับสนับสนุนจากภาครัฐไม่ตรงกับความต้องการที่แท้จริง เนื่องจากข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย และความต้องการไม่ชัดเจน

ดังนั้น รัฐบาลจึงกำหนดให้มีการออกกฎหมายฉบับนี้ คือ “พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548” เพื่อรองรับการประกอบกิจการของชุมชนให้ได้รับการพัฒนา โดยมีเจตนารมณ์ เพื่อให้มีการส่งเสริมความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น การสร้างรายได้ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การพัฒนาความสามารถในการจัดการ และการพัฒนารูปแบบของวิสาหกิจชุมชน ส่งผลให้ชุมชนพึ่งพาตนเองได้ และพัฒนาระบบเศรษฐกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็ง พร้อมสำหรับการแข่งขันทางการค้าในอนาคตไม่ว่าในระดับใด รวมถึงการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้ก้าวไปสู่การเป็นผู้ประกอบการในระดับสูงขึ้นไป

2.2 ความหมายของวิสาหกิจชุมชน

กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร (2562, น. 2) ได้ให้ความหมายของวิสาหกิจชุมชนไว้ว่า วิสาหกิจชุมชน คือ กิจการของชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการ หรือการอื่น ๆ ที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวกันประกอบกิจการดังกล่าว ไม่ว่าจะป็นนิติบุคคลในรูปแบบใด หรือไม่ป็นนิติบุคคล เพื่อสร้างรายได้และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชนและระหว่างชุมชน

2.3 ลักษณะสำคัญของวิสาหกิจชุมชน

สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร (2548) ระบุถึง ลักษณะสำคัญของวิสาหกิจชุมชน คือ ชุมชนเป็นเจ้าของและผู้ดำเนินการ ผลผลิตมาจากกระบวนการในชุมชน โดยใช้วัตถุดิบ ทรัพยากร ทุนแรงงานในชุมชน เป็นหลัก ริเริ่มสร้างสรรค์ป็นนวัตกรรมของชุมชน ป็นฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น ผสมผสานภูมิปัญญาสากล การดำเนินการแบบบูรณาการ เชื่อมโยงกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ มีกระบวนการเรียนรู้เป็นหัวใจ และมีการพึ่งพาตนเองของครอบครัวและชุมชน

2.4 ประโยชน์ของวิสาหกิจชุมชน

สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร (2548) ระบุถึง ประโยชน์ของวิสาหกิจชุมชน คือ การรวมตัวกันของเกษตรกรในการประกอบธุรกิจในระดับชุมชน มีความมั่นคง ได้รับการรับรองตามกฎหมาย การส่งเสริมความรู้ ภูมิ

ปัญหาท้องถิ่น การพัฒนาความสามารถในการจัดการ ตรงตามความต้องการที่แท้จริง ระบบเศรษฐกิจชุมชนมีความเข้มแข็ง พึ่งพาตนเองได้ มีความพร้อมที่จะพัฒนาสำหรับการแข่งขันทางการค้าในอนาคต

2.5 การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและบทบาทของการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ (2548) ระบุถึง การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน และบทบาทของการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.5.1 การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กฎหมายกำหนดให้มีการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนอย่างครบวงจร ดังนี้

1) **ระดับปฐมภูมิ** ส่งเสริมการจัดตั้ง การให้ความรู้ การศึกษาวิจัย ในการนำทุนชุมชนมาใช้เหมาะสม การร่วมมือกันในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและพึ่งตนเองได้

2) **ระดับสูงขึ้น** ส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การรักษาคุณภาพ การศึกษาวิจัยเทคโนโลยีและการตลาด การสร้างความเชื่อถือทางธุรกิจ และความปลอดภัยแก่ผู้บริโภค การประสานงานแหล่งเงินทุน เพื่อให้สามารถเป็นผู้ประกอบการหรือพัฒนาไปสู่การประกอบธุรกิจขนาดย่อม และขนาดกลาง ต่อไป

3) **การส่งเสริมเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน** รัฐจะให้การสนับสนุนการจัดตั้ง การประกอบการ การตลาด ความสัมพันธ์และความร่วมมือกันระหว่างเครือข่าย หรือภาคธุรกิจหรืออุตสาหกรรมอื่น เพื่อขยายและสร้างความมั่นคงให้แก่กิจการวิสาหกิจชุมชน

2.5.2 บทบาทของการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

1) เป็นหน่วยงานนิติบุคคล ตาม พรบ. ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ในการรับจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน และการเลิกกิจการของวิสาหกิจชุมชนและเครือข่าย

2) เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน อธิบดีกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศเป็นเลขานุการ โดยมีผู้แทนกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ และผู้แทนกรมการพัฒนาชุมชนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

3) ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนอย่างครบวงจร

4) ประสานงานในการให้การสนับสนุนแก่กิจการวิสาหกิจชุมชน ที่มีปัญหาเกี่ยวกับเงินทุนในการประกอบการ

5) จัดให้มีการฝึกอบรมหรือการถ่ายทอดความรู้ ที่เป็นประโยชน์และเป็นไปตามความต้องการของวิสาหกิจชุมชน ทั้งด้านเทคโนโลยีการผลิต การจัดการ การบัญชี ภาษีอากร และการตลาด

กล่าวโดยสรุป วิสาหกิจชุมชนเป็นกิจการของชุมชนที่เกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการหรือการอื่น ๆ ที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวกันประกอบกิจการดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นนิติบุคคลในรูปแบบใด หรือไม่เป็นนิติบุคคล เพื่อสร้างรายได้และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชนและระหว่างชุมชน โดยลักษณะสำคัญของวิสาหกิจชุมชน คือ ชุมชนเป็นเจ้าของและผู้ดำเนินการ ผลผลิตมาจากกระบวนการในชุมชน ริเริ่มสร้างสรรค์เป็นนวัตกรรมของชุมชน เป็นฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นผสมผสานภูมิปัญญาสากล มีการดำเนินการแบบบูรณาการ มีการพึ่งพาตนเองของครอบครัวและชุมชน โดยการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจะต้องมีการส่งเสริมตั้งแต่ระดับปฐมภูมิ ระดับสูงขึ้น และการส่งเสริมเครือข่าย โดยกรมส่งเสริมการเกษตรมีบทบาทหน้าที่ในการรับจดทะเบียนและการเลิกกิจการวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนอย่างครบวงจร

โดยในการวิจัยครั้งนี้ได้นำแนวคิดดังกล่าวมาใช้ในการกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย และกำหนดเป็นคำถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชน ซึ่งมีในส่วนของกรจัดทำแบบสัมภาษณ์ ในประเด็นคำถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนในด้าน การวางแผน การจัดองค์กร การประสานงาน และการควบคุม เพื่อนำไปสู่แนวทางในการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองราชบุรีต่อไป

3. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วย แนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาและแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

3.1 แนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนา

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2560, น. 3-10) ได้สรุปแนวความคิดของการพัฒนาไว้ 4 ประการ คือ

3.1.1 การพัฒนาในความหมายเกี่ยวกับการวางแผน การพัฒนา หมายถึง กระบวนการเคลื่อนย้ายจาก “การค่อยพัฒนา” ให้หลุดพ้นจากความยากจน ซึ่งจะแสวงหาและบรรลุถึงได้อย่างแท้จริง โดย วิธี “การวางแผนเพื่อการพัฒนา” (Myrdal, 1971, p. 421 อ้างถึงใน นิรันดร์

จงวุฒิเวศย์, 2560, น. 3-10) กล่าวคือ การพัฒนาเป็นการปรับปรุงเงื่อนไขที่ไม่พึงปรารถนาต่างๆ ในระบบสังคม ที่ทำให้ภาวะการด้อยพัฒนาเป็นอยู่ตลอดไป ในขณะที่การวางแผนเป็นการค้นหา ระบบที่ประสานงานกันขึ้นมาตามหลักการแห่งเหตุและผล เป็นระบบของมาตรการทางนโยบาย ซึ่งสามารถทำให้เกิดการพัฒนา (Myrdal, 1971, p. 36 อ้างถึงใน นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์, 2560, น. 3-10) การพัฒนาจึงเป็นการวางแผนเพื่อหามาตรการให้หลุดพ้นจากความทุกข์ยากที่ไม่พึงปรารถนา

3.1.2 การพัฒนาในความหมายเกี่ยวกับการปฏิบัติ การพัฒนาเป็นเรื่องเกี่ยวกับการ ชักชวนหรือกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เป็นความพยายามที่ตั้งใจกระทำเพื่อเปลี่ยน โครงสร้าง สังคมของประชากรเป้าหมาย โดยโครงการที่วางขึ้นเพื่อปฏิบัติการให้บรรลุผลตามเป้าหมายด้วย กลวิธีการทำงานพัฒนาต่างๆ และโครงการดังกล่าวต้องเกี่ยวข้องกับขนาดของหน่วยสังคมเป้าหมาย แม้ว่าประชาชนเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่มจะได้รับผลจากการพัฒนา แต่โดยทั่วไปแล้ว โครงการ พัฒนามักจะมุ่งถึงการเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อสังคมโดยรวม (Bertrand, 1972, pp. 238 – 240 อ้างถึงใน นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์, 2560, น. 3-10)

จะเห็นได้ว่า ตามนัยดังกล่าว การพัฒนาครอบคลุมแนวความคิดเกี่ยวกับการ ปฏิบัติการเพื่อเปลี่ยนแปลงสังคมตามแผนการและ โครงการที่กำหนดขึ้น

3.1.3 การพัฒนาในความหมายเกี่ยวกับเทคโนโลยี การพัฒนามีลักษณะของการ ปฏิบัติที่เกี่ยวกับเทคโนโลยี การผลิต และการแบ่งชนชั้นทางสังคม (Norowitz, 1966, pp. 25 – 26 อ้างถึงใน นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์, 2560, น. 3-10) ฉะนั้น การพัฒนาจึงครอบคลุมไม่เพียงแต่การปรับตัว ในระบบสังคม แต่ยังครอบคลุมถึงการเปลี่ยนแปลงทั้งสังคมไปสู่รูปแบบใดรูปแบบหนึ่งของรูปแบบ อื่น บนพื้นฐานของการเปลี่ยนแปลงนี้ คือ การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจและเทคโนโลยีของระบบ อุตสาหกรรม และการเปลี่ยนแปลงทางสังคมซึ่งเป็นผลตามมา (Jayanaman, 1973, p. 240 อ้างถึงใน นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์, 2560, น. 3-10)

การพัฒนาจึงเป็นเรื่องของการเปลี่ยนแปลงสังคมประเพณีนิยม หรือสังคมหัวเลี้ยว หัวต่อ (ช่วงเปลี่ยนผ่าน) ไปเป็นสังคมที่ประกอบไปด้วยนักคิดริเริ่มสร้างสรรค์นวัตกรรมทางเทคนิค (Hetzler, 1969, p. 159)

3.1.4 สมมติฐานของการพัฒนา อย่างไรก็ตาม การพัฒนานอกจากจะมีความหมาย ดังกล่าวมาแล้ว ยังมีความหมายในลักษณะต่างๆ กันไปอีก ในที่นี้จะขอเสนอสมมติฐานพื้นฐานบาง ประการของการพัฒนา (Kim, 1973, pp. 462 – 465 อ้างถึงใน นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์, 2560, น. 3-10) ดังนี้

1) การพัฒนาเป็นแนวความคิดเกี่ยวกับค่านิยม คือ ขึ้นอยู่กับการประเมิน คุณค่าของมนุษย์ โดยที่มนุษย์แต่ละคนมีค่านิยมที่ไม่มีมาตรฐานเดียวกัน จึงต้องมีการเปรียบเทียบกัน

เมื่อเปรียบเทียบแล้วสิ่งที่ไม่ดีก็ต้องมีการปรับปรุง การพัฒนาจึงมีความหมายที่เป็นไปตามค่านิยมที่ใช้ในการพิจารณา (Seers, 1970, pp. 1 – 2 อ้างถึงใน นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์, 2560, น. 3-10) แก่นแท้ของค่านิยมทางการพัฒนาของสังคมมนุษย์ในโลกทุกวันนี้ ได้แก่ ความเป็นธรรมทางสังคมและเศรษฐกิจ อีสราภาพทางการเมือง ทั้งในระดับชาติและนานาชาติ ความรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจและความสะดวกสบายทางวัตถุ ชีวิตที่สุขสมบูรณ์ และประชาชนที่ “รู้แจ้ง” หรือมีการศึกษาดี

2) การพัฒนาเป็นการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคม เพื่อให้บรรลุถึงค่านิยมทางการพัฒนาดังกล่าวข้างต้น สังคมต้องเปลี่ยนโครงสร้างไปในทางที่ให้โอกาสในการทำงาน เพื่อให้การบรรลุผลตามค่านิยมทางการพัฒนามีความเป็นไปได้มากยิ่งขึ้น การพัฒนาจึงเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงสังคมเพื่อเพิ่มหรือประกันความเป็นไปได้ดังกล่าว

3) การพัฒนาเป็นการเปลี่ยนแปลงการจัดสรรและการกระจายทรัพยากรของสังคม ลักษณะของโครงสร้างสังคมที่สำคัญต่อการพัฒนา คือ การจัดสรรทรัพยากร หรือระบบการกระจายทรัพยากรของสังคม เพราะแก่นแท้ของค่านิยมทางการพัฒนาข้างต้นทั้งหมดเกี่ยวข้องกับการกระจายทรัพยากรของสังคม ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างจึงเป็นการเปลี่ยนแปลงการจัดสรรทรัพยากรของสังคมนั่นเอง

4) การพัฒนาขึ้นอยู่กับผู้นำทางการเมือง ปัจจัยสำคัญที่สามารถส่งเสริมหรือขัดขวางกระบวนการพัฒนา คือ ภาวะผู้นำทางการเมือง ซึ่งมีบทบาทสำคัญยิ่ง เพราะมีอำนาจในการควบคุมพลังในสังคม และมีอำนาจในการตัดสินใจ ซึ่งมีผลโดยตรงต่อความขัดแย้งทางสังคมที่อาจเกิดขึ้นจากการพัฒนา

กล่าวโดยสรุป การพัฒนามีความหมายเป็นไปตามค่านิยมและกระบวนการบรรลุถึงค่านิยมทางการพัฒนานั้น จำต้องเปลี่ยนแปลงสังคม การเปลี่ยนแปลงสังคมที่สำคัญ คือ การเปลี่ยนแปลงระบบการจัดสรร หรือการกระจายทรัพยากรทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งผลของการพัฒนาดังกล่าวจะก่อให้เกิดความขัดแย้งทางสังคม ฉะนั้น การเป็นผู้นำทางการเมืองจึงมีความสำคัญยิ่งที่จะส่งเสริมหรือขัดขวางกระบวนการพัฒนา

3.2 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

นวลละออง อรรถรังสรรค์ (2562, น. 37) ได้อธิบาย การพัฒนาวิสาหกิจของชุมชนไว้ ดังนี้

1) วิสาหกิจชุมชนระดับครอบครัว เป็นจุดเริ่มต้นของการแปรรูป หรือสร้างผลิตภัณฑ์ของชุมชน เพื่อการอุปโภคของตนเอง ภายในครัวเรือนเป็นหลัก สมาชิกในชุมชนจะสร้างผลิตภัณฑ์ในลักษณะหลากหลาย เพื่อการพึ่งตนเอง ลดรายจ่ายที่เสียไปจากการซื้อ และป้องกัน

ไม่ให้ เงินของชุมชนไหลออกนอกชุมชนโดยไม่จำเป็น ทำให้มีเงินหมุนเวียนอยู่ในชุมชนของตนเอง

2) **วิสาหกิจชุมชนระดับชุมชน** เมื่อวิสาหกิจชุมชนบรรลุวัตถุประสงค์ขั้นแรกเพื่อลดรายจ่าย หรือเพื่อการพึ่งตนเองได้แล้ว จึงค่อยขยับขยายออกไปสู่เพื่อนบ้านผู้ผลิตเองไม่ได้ตั้งชื่อ สินค้าจากภายนอก เพราะการพึ่งตนเองในบางกรณีไม่สามารถทำได้โดยลำพังของครอบครัวเดียว วิสาหกิจชุมชนขั้นที่สอง จึงเป็นวิสาหกิจชุมชนที่เกื้อกูล หนุนให้เกิดการพึ่งพาอาศัยระหว่างครอบครัว ในชุมชนเดียวกัน เป็นการลดภาระการซื้อของแพง หรือช่วยลดรายจ่ายให้แก่เพื่อนบ้าน กระแสเงินจึง สะพัดอยู่ในหมู่บ้าน

3) **วิสาหกิจชุมชนระดับเครือข่าย** การพึ่งตนเองในบางกรณีชุมชนไม่สามารถดำเนินการได้โดยลำพังชุมชนเดียว แต่เป็นไปได้เมื่อหลายชุมชนร่วมมือกันเป็นการตอบสนองความต้องการของชุมชนที่มีการผลิตและทรัพยากรแตกต่างกัน

4) **วิสาหกิจชุมชนเพื่อการจัดการผลผลิตส่วนเกิน** เป็นวิสาหกิจที่ดำเนินการแปรรูปผลผลิตหรือทรัพยากรของชุมชน สร้างผลิตภัณฑ์ต่อเนื่องเพื่อเพิ่มมูลค่าและตอบสนองการตลาด ภายนอกชุมชนและเครือข่าย

กรมส่งเสริมการเกษตร (2564) ระบุว่า การพัฒนาของกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ คือ ความสามารถของกลุ่มที่จะตอบสนองความต้องการของสมาชิกและบรรลุเป้าหมายของกลุ่มในขณะเดียวกัน ดังนั้นการจะเข้าใจสถานการณ์ของกลุ่มในระยะหนึ่งระยะใดต้องพิจารณาองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

1) **ผู้นำกลุ่ม** หมายถึง บุคคลที่มีบทบาทชัดเจนในกลุ่มที่จะทำหน้าที่เป็นวิทยากรที่เลี้ยง นักพัฒนาเป็นผู้ประสานงานเพื่อตอบสนองความต้องการของสมาชิกให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด ผู้นำต้องสามารถแสดงบทบาทได้อย่างเหมาะสมกับขั้นตอนการพัฒนา กลุ่ม สถานการณ์ของกลุ่มในขณะนั้นและเป็นที่ยอมรับของสมาชิกส่วนมาก

2) **สมาชิกกลุ่ม** หมายถึง บุคคลที่มีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในกิจกรรมของกลุ่ม แสดงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับกฎเกณฑ์ ความสัมพันธ์ของบุคคลในกลุ่มและงานหรือกิจกรรมของกลุ่ม ตามความพอใจ ความสามารถ และอุทิศตนเองให้กับเป้าหมายของกลุ่ม

3) **อุดมการณ์ของกลุ่ม** คือ สิ่งที่สมาชิกส่วนใหญ่เข้าใจตรงกันว่าความสำเร็จที่ตนในกลุ่มต้องการให้เกิดขึ้นภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ อุดมการณ์ของกลุ่มที่ดีคือ อุดมการณ์ที่กลุ่มสมาชิกพอใจ เชื่อมั่นว่ากลุ่มจะทำได้สำเร็จ และสอดคล้องกับแรงจูงใจของตนในการเข้าเป็นสมาชิก

4) **กฎเกณฑ์** คือ เครื่องมือที่ใช้สร้างความสัมพันธ์และการปฏิบัติตนระหว่างบุคคลในกลุ่มที่สมาชิกเข้าใจตรงกัน และถือเป็นระเบียบข้อบังคับเหมือนกัน กฎระเบียบที่ดีคือระเบียบข้อบังคับที่สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดขึ้น ยอมรับ และปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด

5) **กิจกรรมและแผนงาน** คือ สิ่งที่สมาชิกกลุ่มกำหนดขึ้น ในรูปของงานที่กลุ่มจะต้องทำเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกลุ่มและก่อให้เกิดความพอใจในกลุ่มสมาชิก

6) **การสื่อสาร** คือ การติดต่อแลกเปลี่ยนข่าวสารกันระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม ในทุกรูปแบบจนเกิดความเข้าใจกันในหมู่สมาชิก

7) **ผลประโยชน์** คือ สิ่งที่สมาชิกกลุ่มได้รับในรูปแบบต่างกัน และก่อให้เกิดความพึงพอใจจากสิ่งที่ได้รับทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยจะต้องมีการจัดสรรผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม

กล่าวโดยสรุป การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนแบ่งออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ ระดับครอบครัว ระดับชุมชน ระดับเครือข่าย และวิสาหกิจชุมชนเพื่อการจัดการผลผลิตส่วนเกิน ซึ่งการที่จะพัฒนา กลุ่มให้มีประสิทธิภาพนั้น กลุ่มต้องมีความสามารถที่จะตอบสนองความต้องการของสมาชิกและบรรลุเป้าหมายของกลุ่มได้ โดยพิจารณาองค์ประกอบที่สำคัญ คือ ผู้นำกลุ่ม สมาชิกกลุ่ม จุดมุ่งหมายของกลุ่ม กฎเกณฑ์ กิจกรรมและแผนงาน การสื่อสาร และผลประโยชน์

โดยในการวิจัยครั้งนี้ได้นำแนวคิดดังกล่าวมาใช้ในการกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย และกำหนดเป็นคำถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชน ซึ่งมีในส่วนของ การจัดทำแบบสัมภาษณ์ ในประเด็นคำถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนในด้าน การวางแผน การจัดองค์กร การประสานงาน และการควบคุม เพื่อนำไปสู่แนวทางในการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองราชบุรีต่อไป

4. แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วย การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน การส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน และวิธีการส่งเสริม โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

4.1 การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

กลุ่มพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชน กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (2562, น. 5) ระบุถึงการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนไว้ว่า วิสาหกิจชุมชนหรือเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนแล้ว

สามารถขอรับการส่งเสริมหรือสนับสนุนได้ตามวิธีการที่คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กำหนดโดย

4.1.1 จัดให้มีมาตรการในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ระดับปฐมภูมิ ในการประกอบกิจการอย่างครบวงจร เพื่อให้กิจการวิสาหกิจชุมชนในระดับปฐมภูมิ มีความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้

4.1.2 จัดให้มีมาตรการในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน ที่เข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้แล้วอย่างต่อเนื่องตามความพร้อมและความต้องการของกิจการวิสาหกิจชุมชนเพื่อสร้างความพร้อมให้แก่กิจการในระดับที่สูงยิ่งขึ้น

4.1.3 ให้การสนับสนุนในการจัดตั้งการประกอบการการตลาด และส่งเสริมความสัมพันธและความร่วมมือกันระหว่างเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนหรือภาคธุรกิจหรืออุตสาหกรรมอื่นเพื่อขยายและสร้างความมั่นคงให้แก่กิจการวิสาหกิจชุมชน

4.1.4 ส่งเสริมการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชน เกี่ยวกับการรักษาคุณภาพผลิตภัณฑ์ แหล่งกำเนิด ฯลฯ เพื่อให้สินค้าหรือบริการของวิสาหกิจชุมชนเป็นที่เชื่อถือ รวมทั้งปลอดภัยต่อผู้บริโภคหรือผู้ใช้บริการ

4.1.5 ให้คำปรึกษาหรือให้ความช่วยเหลือ แก่วิสาหกิจชุมชนในการขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า หรือคุ้มครองแก่สินค้าหรือบริการ

4.1.6 การส่งเสริมและสนับสนุนกิจการวิสาหกิจชุมชน ให้คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การสนับสนุนการดำเนินกิจการ เงินทุน ประอบการ การฝึกอบรม และเสนอแนะให้มีการแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับใด ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานหรือการส่งเสริมกิจการวิสาหกิจชุมชนได้ รวมทั้งดำเนินการอื่นใด ที่เห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมกิจการวิสาหกิจชุมชน

4.1.7 ในกรณีที่กฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับใด กำหนดให้กิจการของวิสาหกิจชุมชนต้องดำเนินการใดอันเป็นภาระที่ไม่เหมาะสมหรือเกินควร คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนอาจเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการให้มีการลดภาระดังกล่าวได้ตามสมควร

กล่าวโดยสรุป วิสาหกิจชุมชนที่สามารถขอรับการส่งเสริมหรือสนับสนุนได้ ต้องจัดให้มีมาตรการในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนระดับปฐมภูมิ การพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชนที่เข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้ ให้การสนับสนุนในการจัดตั้งการประกอบการการตลาด ส่งเสริมการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชนเกี่ยวกับการรักษาคุณภาพผลิตภัณฑ์ แหล่งกำเนิด ให้คำปรึกษาหรือให้ความช่วยเหลือแก่วิสาหกิจชุมชนในการขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า หรือคุ้มครองแก่สินค้าหรือบริการ ส่งเสริมและสนับสนุนกิจการวิสาหกิจชุมชน

ให้คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การสนับสนุนการดำเนินงาน เงินทุนประกอบการ การฝึกอบรม และเสนอแนะให้มีการแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับใด ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานหรือการส่งเสริมกิจการวิสาหกิจชุมชนได้

4.2 การส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน

กลุ่มพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชน กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (2562, น. 57- 70) ระบุถึงพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 กำหนดให้วิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนที่ได้จดทะเบียนต่อกรมส่งเสริมการเกษตร สามารถขอรับการส่งเสริมและสนับสนุนได้ตามวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด (ราชกิจจานุเบกษา, 2548) ซึ่งได้กำหนดให้แต่ละวิสาหกิจชุมชนหรือเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนต้องผ่านกระบวนการเรียนรู้ทั้งก่อนและหลังการขอรับการส่งเสริมและสนับสนุน ซึ่งแนวทางการปฏิบัติในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน สามารถจำแนกรายละเอียดหลักของกระบวนการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ออกเป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้

4.2.1 การค้นหาศักยภาพของวิสาหกิจชุมชน (เรียนรู้เพื่อใหู้จักตนเอง)

การค้นหาศักยภาพของวิสาหกิจชุมชน มีวิธีปฏิบัติ 2 วิธี คือ การประเมินศักยภาพ และการวิเคราะห์สถานการณ์การผลิตสินค้าหรือบริการ เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทราบระดับความเข้มแข็งและผลลัพธ์ของการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน สามารถวางแผนพัฒนาได้ตามความพร้อมของแต่ละวิสาหกิจชุมชน

4.2.2 การเรียนรู้จากภายนอก (วิสาหกิจชุมชนสู่การเรียนรู้ หรือการเรียนรู้เพิ่มเติม)

การทำงานให้ประสบความสำเร็จ ไม่ว่าจะเป็นวิสาหกิจชุมชนในระดับใด หัวใจ คือ การเรียนรู้ การมีส่วนร่วม และการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ คือทั้งผู้นำและสมาชิกต้องเรียนรู้ร่วมกันตั้งแต่ต้นและเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งมีการดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน โดยยึดหลักคุณธรรมและจริยธรรม มีการจัดการที่เป็นระบบ มีกฎ ระเบียบ และแบ่งหน้าที่รับผิดชอบชัดเจน

4.2.3 การจัดทำแผนพัฒนาวิสาหกิจชุมชน (วิสาหกิจชุมชนกำหนดแผนการพัฒนา)

วิสาหกิจชุมชนที่ได้ทำการประเมินศักยภาพตนเองแล้ว ไม่ว่าจะอยู่ในระดับใดก็ตาม ควรจะต้องมีการจัดทำแผนพัฒนาวิสาหกิจชุมชน โดยดำเนินการต่อเนื่องจากการที่วิสาหกิจชุมชนได้ไปเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ภายนอก แล้วนำบทเรียนที่ได้มาปรับใช้ในการกำหนดแผนพัฒนากิจการของตนเองให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นไป แผนพัฒนาที่เกิดขึ้นนี้อาจประกอบไป

ด้วย แผนพัฒนาที่วิสาหกิจชุมชนสามารถดำเนินการได้เอง หรือเป็นแผนที่ต้องการการส่งเสริม สนับสนุนจากหน่วยงานหรือองค์กรอื่น ๆ เนื่องจากวิสาหกิจชุมชนไม่สามารถดำเนินการตาม ลำพังเฉพาะกลุ่มได้ ดังนั้น แผนจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารจัดการและการพัฒนากิจการ วิสาหกิจชุมชน หากไม่มีแผน กิจการวิสาหกิจชุมชนอาจประสบความสำเร็จได้ยากหรืออาจล้มเหลวได้

4.2.4 การส่งเสริมและสนับสนุนแผนพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน

การส่งเสริมและสนับสนุนแผนพัฒนากิจการที่วิสาหกิจชุมชนจัดทำขึ้น มี 2 กรณี คือ

1) กรณีที่วิสาหกิจชุมชนสามารถดำเนินการเองได้ เจ้าหน้าที่ควรช่วยอำนวยความสะดวก หรือช่วยเหลือประสานงานในบางส่วน เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนสามารถดำเนินการตาม แผนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และควรส่งเสริมและสนับสนุนให้วิสาหกิจชุมชนมีการประเมิน ศักยภาพอย่างต่อเนื่อง

2) กรณีที่วิสาหกิจชุมชนต้องการขอรับการส่งเสริมสนับสนุนจากภายนอก ให้เกษตรอำเภอในฐานะเลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนระดับอำเภอ นำเสนอ คณะอนุกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนอำเภอเพื่อพิจารณาสนับสนุน

4.2.5 การติดตามผลการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน (วิสาหกิจชุมชนได้รับการ ส่งเสริมและสนับสนุนแบบบูรณาการ)

วิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการประเมินศักยภาพ ผ่านกระบวนการเรียนรู้และ จัดทำแผนพัฒนาแล้วสามารถขอรับการส่งเสริมสนับสนุนได้ โดยวิธีการดังนี้

1) แจ้งความประสงค์ขอรับการสนับสนุน ณ สำนักงานเกษตรอำเภอ ตามวัน เวลาราชการ

2) แนบเอกสารแผนประกอบการหรือ โครงการที่จะดำเนินการซึ่งมี รายละเอียด ประกอบด้วย ชื่อโครงการ (ทำอะไร) เหตุผล ความจำเป็น วัตถุประสงค์ที่ต้องการขอรับ การส่งเสริมสนับสนุน รายละเอียดในการขอรับการส่งเสริมและสนับสนุน (ทำอะไร ทำที่ไหน) แผนและระยะเวลา ดำเนินการ (ทำเมื่อไร) ผลที่คาดว่าจะได้รับเมื่อได้รับการส่งเสริมและสนับสนุน และชื่อผู้รับผิดชอบ

3) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ ดำเนินการประสานหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง ร่วมบูรณาการงานส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนเพื่อให้วิสาหกิจชุมชนนั้น สามารถดำเนินกิจการได้บรรลุวัตถุประสงค์ รวมถึงจะช่วยลดปัญหาความซ้ำซ้อนของการเข้ามา ส่งเสริมสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนดังกล่าวอีกด้วย

4) ในส่วนของข้อมูลวิสาหกิจชุมชน นายทะเบียน (เกษตรอำเภอ) สามารถส่งเสริมและสนับสนุนข้อมูลแก่หน่วยงานภาคีได้ 3 ส่วน ได้แก่ ข้อมูลพื้นฐานของวิสาหกิจชุมชน ข้อมูลประเภทกิจการวิสาหกิจชุมชน และข้อมูลการประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน และข้อมูลการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรคของวิสาหกิจชุมชนนั้น ๆ

5) ติดตามผลการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

(1) ส่วนที่วิสาหกิจชุมชนดำเนินการเองได้ การติดตามผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนที่สามารถดำเนินการพัฒนาตนเองได้โดยไม่ต้องขอรับการส่งเสริมสนับสนุนจากหน่วยงานนอก เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรมีการติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้ทราบสถานการณ์การพัฒนาของวิสาหกิจชุมชน และพร้อมอำนวยความสะดวก หรือสนับสนุนให้วิสาหกิจชุมชนพัฒนาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้นตามลำดับ

(2) ส่วนที่วิสาหกิจชุมชนขอรับการส่งเสริม การติดตามผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนที่ขอรับการส่งเสริมสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรประสานงานกับหน่วยงานที่ให้การส่งเสริมสนับสนุน เพื่อทราบผลการดำเนินงานส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน และรวบรวมข้อมูลผลการส่งเสริม สนับสนุน ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ และข้อคิดเห็นในการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจากหน่วยงานดังกล่าว เพื่อปรับปรุงการทำงานหรือร่วมกันแก้ไขปัญหาและรายงานคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัดต่อไป

4.2.6 การประเมินศักยภาพต่อเนื่อง

วิสาหกิจชุมชนที่มีการพัฒนาในระยะหนึ่งแล้ว เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรส่งเสริมให้วิสาหกิจชุมชนประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทำให้ทราบศักยภาพที่แท้จริงและข้อมูลที่เป็นปัจจุบันของวิสาหกิจชุมชน สามารถใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนนั้น ๆ รวมทั้งภาครัฐและหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องสามารถใช้เป็นข้อมูลในการเข้าไปส่งเสริมสนับสนุนได้ตรงตามศักยภาพที่แท้จริงต่อไป

กล่าวโดยสรุป แนวทางการปฏิบัติในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน จำแนกรายละเอียดหลักของกระบวนการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ออกเป็น 6 ขั้นตอน คือ การค้นหาศักยภาพของวิสาหกิจชุมชน (เรียนรู้เพื่อให้รู้จักตนเอง) การเรียนรู้จากภายนอก (วิสาหกิจชุมชนสู่การเรียนรู้ หรือการเรียนรู้เพิ่มเติม) การจัดทำแผนพัฒนาวิสาหกิจชุมชน (วิสาหกิจชุมชนกำหนดแผนการพัฒนา) การส่งเสริมและสนับสนุนแผนพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน การติดตาม

ผลการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน (วิสาหกิจชุมชนได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนแบบบูรณาการ) และการประเมินศักยภาพต่อเนื่อง

4.3 วิธีการส่งเสริม

สินีนุช ครูทเมือง แส่นเสริม (2561, น. 11-25) กล่าวว่า การกำหนดวิธีการสื่อสารเป็นการกำหนดวิธีการสื่อสารที่ใช้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ทางการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร โดยทั่วไปในงานส่งเสริมการเกษตรสามารถแบ่งประเภทของการสื่อสารได้อย่างกว้าง ๆ เป็น 3 ประเภท คือ

1) การสื่อสารระหว่างบุคคล เป็นการสื่อสารที่ใช้มากที่สุดในการส่งเสริมการเกษตร เช่น การสื่อสารระหว่างผู้นำเกษตรกร 1 คน กับเกษตรกรที่เป็นสมาชิกในชุมชน 1-3 คน เป็นต้น

2) การสื่อสารกลุ่ม เป็นการสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่หรือผู้นำเกษตรกรกับเกษตรกรที่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ซึ่งอาจจะเกิดจากการเตรียมการของหน่วยงานการเกษตรหรือการนัดหมายของเกษตรกรในชุมชน

3) การสื่อสารมวลชน เป็นการสื่อสารของบุคลากรหรือผู้นำด้านการเกษตรกับเกษตรกรจำนวนมาก ซึ่งควรผ่านสื่อมวลชน เช่น วิทยุโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ หรือสื่อเฉพาะกิจ เช่น หอกระจายข่าว นิทรรศการ แผ่นพับ ฯลฯ

ในทางปฏิบัติ ในงานส่งเสริมการเกษตรมักจะใช้การสื่อสารผสมผสานกันหลากหลายประเภท โดยเฉพาะมีการสื่อสารผ่านระบบอินเทอร์เน็ต และแนวโน้มการสื่อสารมีลักษณะหลอมรวมกันมากขึ้น กล่าวคือ ในเครื่องมือการสื่อสาร เช่น สมาร์ทโฟนจะมีช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย

พงษ์ศักดิ์ อังกสิทธิ์ (2551, น. 223-232) กล่าวว่า วิธีการส่งเสริมการเกษตรเป็นกระบวนการของการนำความรู้ วิชาการและเทคโนโลยีไปสู่เกษตรกร เป็นลักษณะของการถ่ายทอด ซึ่งอาจจะเรียกว่าเป็นวิธีการสอนหรือฝึกอบรม วัตถุประสงค์มุ่งที่จะทำให้เกษตรกรสามารถสร้างความสนใจ ความรู้และนำไปสู่การปฏิบัติของเกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งวิธีการส่งเสริมการเกษตร ได้แก่

1) วิธีการส่งเสริมแบบบุคคล (*individual method*) ให้เกษตรกรหรือบุคคลผู้รับการถ่ายทอดความรู้ได้เรียนรู้ตนเองอย่างเป็นอิสระ การถ่ายทอดความรู้ไปสู่เกษตรกรโดยตรงเป็นรายบุคคล เช่น การเยี่ยมไร่นาและบ้านของเกษตรกร เกษตรกรผู้รับการส่งเสริมมาติดต่อที่สำนักงาน การติดต่อทางโทรศัพท์ การติดต่อทางจดหมายส่วนตัว และการติดต่ออย่างไม่เป็นทางการ

2) *วิธีการส่งเสริมแบบกลุ่มบุคคล (Group Methods)* จะแตกต่างกับการส่งเสริมแบบรายบุคคล เนื่องจากต้องกระทำกับบุคคลเป้าหมายตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ซึ่งเจ้าหน้าที่ส่งเสริมต้องใช้เทคนิคการส่งเสริมเพื่อทำความเข้าใจและถ่ายทอดความรู้ให้กับบุคคลเป้าหมายเป็นจำนวนมากมีความเข้าใจ เช่น การประชุมกลุ่ม การฝึกอบรม การสาธิต แบ่งเป็น 2 แบบ ได้แก่ สาธิตวิธี และการสาธิตผล และการศึกษาดูงานนอกสถานที่

3) *วิธีการส่งเสริมแบบมวลชน (mass method)* โดยสื่อสารมวลชนจะช่วยในการส่งเสริมเผยแพร่นวัตกรรมใช้กับคนจำนวนมากๆ ได้อย่างกว้างขวาง ได้แก่ เอกสารหรือสิ่งพิมพ์เผยแพร่ ภาพโฆษณาหรือโปสเตอร์ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ และการจัดนิทรรศการ กล่าวโดยสรุป วิธีการส่งเสริม เป็นวิธีการสอนหรือฝึกอบรม วัตถุประสงค์มุ่งที่จะให้เกษตรกรสามารถสร้างความสนใจ ความรู้และนำไปสู่การปฏิบัติของเกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์ทางการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ซึ่งแบ่งได้ ดังนี้ วิธีการส่งเสริมแบบบุคคล แบบกลุ่ม และแบบมวลชน

โดยในการวิจัยครั้งนี้ได้นำแนวคิดดังกล่าวมาใช้ในการกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย และกำหนดเป็นคำถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชน ซึ่งมีในส่วนของกรจัดทำแบบสัมภาษณ์ ในประเด็นคำถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชน ในด้านการวางแผน การจัดองค์กร การประสานงาน การควบคุม ด้านวิธีการส่งเสริม และด้านการสนับสนุน เพื่อนำไปสู่แนวทางในการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองราชบุรีต่อไป

5. สถานการณ์วิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี

สถานการณ์วิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองราชบุรี ประกอบด้วย เนื้อหาเกี่ยวกับสถานการณ์ของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดราชบุรี สภาพทั่วไปของอำเภอเมืองราชบุรี สถานการณ์ของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองราชบุรี โดยมีสาระสำคัญดังนี้

5.1 สถานการณ์ของวิสาหกิจชุมชน จังหวัดราชบุรี

สำนักงานเกษตรจังหวัดราชบุรี (2564) ได้กำหนด พันธกิจ เป้าประสงค์ ยุทธศาสตร์ และบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ดังนี้

1) พันธกิจ

(1) *ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐานความปลอดภัยตลอดห่วงโซ่คุณค่าให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด*

- (2) ส่งเสริมการนำนวัตกรรมมาใช้ในกระบวนการผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตร
- (3) สร้างการเชื่อมโยงเครือข่ายการตลาดอย่างครบวงจรและขยายฐานการตลาดสู่สากลและตลาดออนไลน์
- (4) ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร สถาบันเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง
- (5) พัฒนาและเพิ่มศักยภาพบุคลากรด้านการเกษตรที่ทันสมัย
- 2) เป้าประสงค์
- (1) สินค้าเกษตรและสินค้าเกษตรแปรรูปมีคุณภาพและมาตรฐานปลอดภัยที่เพิ่มขึ้น
- (2) มีตลาดรองรับผลผลิตทางการเกษตรและมีฐานการตลาดต่างประเทศสินค้าเกษตรที่เพิ่มขึ้น
- (3) เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรมีความเข้มแข็ง มีรายได้ที่มั่นคง มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
- (4) ทรัพยากรด้านการเกษตรมีความสมดุลและยั่งยืน
- (5) เกษตรกรได้รับการพัฒนาเป็น *Smart Farmer* สถาบันเกษตรกรได้รับการพัฒนาเป็น *Smart Group* และผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรได้รับการพัฒนาเป็น *Smart Product*
- (6) บุคลากรภาครัฐได้รับการพัฒนาเป็น *Smart Officer* และสำนักงานได้รับการพัฒนาเป็น *Smart Office*
- 3) ยุทธศาสตร์
- (1) ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่คุณค่าเพื่อการแข่งขัน
- (2) ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรทางการเกษตรอย่างเหมาะสม สมดุล และยั่งยืน
- (3) ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและองค์กรเกษตรกรอย่างยั่งยืน
- (4) ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 การเพิ่มประสิทธิภาพองค์กรภาครัฐเพื่อพัฒนาการเกษตร
- 4) บทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน
- (1) ศึกษาพัฒนาและวางแผน การส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร องค์กรเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชน

(2) ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงาน ตามแผนของชุมชน องค์กรเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชน

(3) ส่งเสริม สนับสนุนและประสานงาน ด้านการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนและเครือข่าย

(4) ส่งเสริม สนับสนุนและประสานการผลิต และพัฒนาผลิตภัณฑ์ขององค์กรเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชน

(5) สนับสนุนการดำเนินงานและพัฒนางานส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร องค์กรเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชน

(6) ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการพัฒนางานส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร องค์กรเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชน

5.2 สภาพทั่วไปของอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี

แผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ พ.ศ. 2561 – 2565 สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองราชบุรี (2564, น. 4-77) ระบุถึง ลักษณะทางภูมิประเทศ สภาพพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ สภาพภูมิอากาศ เส้นทางการคมนาคม ประเพณี วัฒนธรรมและชาติพันธุ์ กลุ่มเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร สินค้าเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่น และด้านตลาด ไว้ดังต่อไปนี้

5.2.1 ลักษณะทางภูมิประเทศ สภาพพื้นที่ทางภูมิศาสตร์

อำเภอเมืองราชบุรี มีสภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำ (แม่น้ำแม่กลอง) ด้านทิศตะวันตกเฉียงเหนือ มีพื้นที่เป็นภูเขาและลูกคลื่น เนื้อดินเป็นดินร่วนและดินร่วนปนดินเหนียว มีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างดี เหมาะแก่การทำการเกษตร ทำนา ทำไร่ และทำสวน สองฝากฝั่งแม่น้ำแม่กลอง มีการวางระบบชลประทาน คลองส่งน้ำ คลองข่อยกว่าร้อยละ 50 ของพื้นที่ทำการเกษตร ซึ่งเป็นทุ่งนาขนาดใหญ่ มีพื้นที่สวนผลไม้เรียบริมสองฝั่งแม่น้ำแม่กลองเป็นคูขนานยาวทอดลงไปทางใต้จรดท้องที่จังหวัดสมุทรสงคราม นอกจากนี้ยังมีที่ลำห้วยและคลองสาธารณะที่ไหลเชื่อม โยงลงสู่แม่น้ำแม่กลองจำนวนหลายสาย ถือได้ว่าอำเภอเมืองราชบุรีมีความอุดมสมบูรณ์ เป็นแหล่งปัจจัยการผลิตที่ดีในการผลิตสินค้าของวิสาหกิจชุมชนและมีปัจจัยการผลิตที่หลากหลาย

5.2.2 สภาพภูมิอากาศ

ได้รับอิทธิพลจากมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ แบ่งออกได้ 3 ฤดูกาล ดังนี้

1) ฤดูฝน มี 2 ช่วง ช่วงแรก ฤดูฝนเริ่มขึ้นเมื่อประมาณกลางเดือน เริ่มเดือนพฤษภาคมถึงเดือนสิงหาคม ช่วงที่สอง เดือนกันยายนถึงกลางเดือนพฤศจิกายน ช่วงนี้ได้รับอิทธิพลจากร่องมรสุมที่เลื่อนลงมาจากทางภาคเหนือมาปะทะแนวเทือกเขาตะนาวศรี ทำให้มีฝนตกหนัก ปริมาณน้ำฝนอยู่ที่ 1,000 ถึง 1,250 มิลลิเมตร

2) ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤศจิกายนถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์

3) ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายน อุณหภูมิสูงสุดที่เคยวัดได้สูง 41.5 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 12 เมษายน 2559 ข้อมูลจากสถานีอุตุนิยมวิทยา จังหวัดราชบุรี

ซึ่งสภาพภูมิอากาศมีผลต่อปัจจัยการผลิตที่ใช้ผลิตสินค้าของวิสาหกิจชุมชน เช่น วิสาหกิจชุมชนที่ต้องใช้ผลิตผลทางการเกษตรในการผลิตสินค้า บางฤดูอาจมีวัตถุประสงค์ไม่เพียงพอ ส่งผลให้ต้นทุนในการผลิตเพิ่มขึ้น หรือปริมาณสินค้าไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาด และในบางวิสาหกิจชุมชนที่มีสถานที่จำหน่ายสินค้าอยู่ที่ตั้งกลุ่ม หรือตลาดภายในชุมชน ช่วงฤดูฝนกลุ่มลูกค้าหรือนักท่องเที่ยวอาจไม่สะดวกในการเดินทางเข้าไปที่กลุ่มหรือชุมชน

5.2.3 เส้นทางคมนาคม

อำเภอเมืองราชบุรี มีเส้นทางคมนาคม ติดต่อกันในจังหวัดและต่างจังหวัด ดังนี้

1) ทางรถยนต์และรถโดยสารประจำทาง มีทางสัญจรหลัก 2 ทาง

(1) ถนนเพชรเกษม(ทางหลวงหมายเลข 4) ผ่านอำเภอเมืองราชบุรี

(2) ถนนราชบุรี- เบิกไพร ไปอำเภอบ้านโป่ง

2) ทางรถไฟ สายกรุงเทพ-ภาคใต้

ดังนั้น จึงเป็น โอกาสของวิสาหกิจชุมชนในด้านการจำหน่ายสินค้าของกลุ่ม ให้กับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวในจังหวัดราชบุรี มีการเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ และสะดวกในการขนส่งสินค้าออกสู่ภายนอกจังหวัดราชบุรีอีกด้วย

5.2.4 ประเพณี วัฒนธรรมและชาติพันธุ์

อำเภอเมืองราชบุรี เป็นที่รวมของประชากรหลายเชื้อชาติ ส่วนใหญ่ประกอบด้วยคนไทยเชื้อสายจีน คนไทยเชื้อสายไท-ยวน คนไทยเชื้อสายเขมร และคนไทยเชื้อสายลาวเวียง ซึ่งแต่ละเชื้อชาติจะมีประเพณี วัฒนธรรมที่ต่างต่างกัน การอยู่อาศัยจะอยู่ในชุมชนเดียวกัน มีความสัมพันธ์ มีวิถีชีวิตร่วมกัน ประกอบอาชีพคล้ายคลึงกัน โดยอาศัยภูมิปัญญาที่มีมาแต่บรรพบุรุษ เมื่อเกิดการรวมกลุ่มกันประกอบกิจกรรมต่าง ๆ จะรวมกลุ่มกันเฉพาะคนที่มาจากเชื้อชาติเดียวกัน

5.2.5 กลุ่มเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

อำเภอเมืองราชบุรี มีกลุ่มส่งเสริมอาชีพ 9 กลุ่ม มีสมาชิก 235 ราย กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร 9 กลุ่ม สมาชิก 110 ราย กลุ่มยุวเกษตรกร 9 กลุ่ม สมาชิก 199 ราย วิสาหกิจชุมชน 37 กลุ่ม สมาชิก 563 ราย และสหกรณ์จำนวน 2 แห่ง สมาชิก 60 ราย

ตารางที่ 2.1 แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกรอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี

ตำบล	กลุ่มส่งเสริม		กลุ่มแม่บ้าน		กลุ่มยุว		วิสาหกิจ		สหกรณ์		กลุ่ม	
	อาชีพการเกษตร		เกษตรกร		เกษตรกร		ชุมชน				เกษตรกร	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)
เจดีย์หัก	1	108	1	12	1	25	2	23	2	60	-	-
ดอน												
ตะโก	1	10	-	-	-	-	4	48	-	-	-	-
หน้าเมือง	-	-	-	-	-	-	1	15	-	-	-	-
ห้วยไผ่	1	11	1	11	1	25	4	36	-	-	-	-
คิ่งน้ำวน	-	-	-	-	1	23	4	65	-	-	-	-
อ่าทอง	-	-	1	11	1	27	1	8	-	-	-	-
โคกหม้อ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
สาม												
เรือน	1	10	1	14	-	-	-	-	-	-	-	-
น้ำพุ	-	-	-	-	-	-	1	35	-	-	-	-
ดอนแร่	1	13	1	12	-	-	5	61	-	-	-	-
หินกอง	1	12	1	12	1	21	-	-	-	-	-	-
เขาเรียง	1	25	1	13	1	18	1	24	-	-	-	-
เกาะ												
พลับพลา	1	19	1	14	1	14	2	16	-	-	-	-
หลุมดิน	-	-	-	-	-	-	1	10	-	-	-	-
บางป่า	-	-	1	11	1	28	3	97	-	-	-	-
พงสวาย	-	-	-	-	1	18	1	62	-	-	-	-
คูบัว	1	27	-	-	-	-	2	15	-	-	-	-
ท่าราบ	-	-	-	-	-	-	2	18	-	-	-	-
หนอง												
กลางนา	-	-	-	-	-	-	1	13	-	-	-	-
บ้านไร่	-	-	-	-	-	-	2	17	-	-	-	-
รวม	9	235	9	110	9	199	39	563	2	60	-	-

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองราชบุรี พ.ศ.2564

5.2.6 สินค้าเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่น

สินค้าเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่น และผ่านการอนุญาตให้ตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ชื่อสิ่งบ่งชี้ “มะพร้าวน้ำหอมราชบุรี” ในพื้นที่อำเภอเมืองราชบุรี มีเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวน้ำหอม ที่ผ่านการรับรองอนุญาตให้ใช้ตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ชื่อสิ่งบ่งชี้ “มะพร้าวน้ำหอมราชบุรี” จำนวน 25 ราย ทำให้กลุ่มที่มีกิจกรรมด้านการผลิตหรือแปรรูปมะพร้าวน้ำหอม มีจุดเด่นเฉพาะของตัวสินค้า สร้างความมั่นใจให้แก่ลูกค้าได้ว่าถ้าต้องการบริโภคมะพร้าวน้ำหอมต้องมาที่จังหวัดราชบุรีเท่านั้น และวิสาหกิจชุมชนสามารถขยายช่องทางการตลาดออกสู่ภายนอกชุมชนและยกระดับสินค้าได้

5.2.7 ด้านตลาด

วิสาหกิจชุมชนของอำเภอเมืองราชบุรี มีตลาดจำหน่ายสินค้า ได้แก่ ที่ตั้งกลุ่ม ตลาดภายในชุมชนและภายในจังหวัด เช่น ตลาดศรีเมือง ตลาดโคยก็ ตลาดเกษตรกรจังหวัดราชบุรี ตลาดวิถีธรรมชาติ กาดวิถีชุมชนคูบัว ตำบลลาดไทร-ยวน วัดนาหนอง ตลาดริมดอย ณ ม่อนหินกอง และตลาดภายนอกจังหวัดราชบุรี เช่น ตลาดออนไลน์ ออกบูชงานแสดงสินค้า

5.3 สถานการณ์ของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี

สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองราชบุรี มีหน้าที่รับจดทะเบียนแก่วิสาหกิจชุมชนที่ประสงค์จะขอรับการส่งเสริม โดยเกษตรอำเภอเป็นนายทะเบียนรับจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 ดำเนินงานส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2548 จนถึงปัจจุบัน ปรากฏว่ามีวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการจดทะเบียนแล้ว จำนวน 37 กลุ่ม จำนวนสมาชิกทั้งสิ้น 563 คน (ข้อมูล ณ เดือนกรกฎาคม 2564) (ระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน, 2564) โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2.2 รายชื่อวิสาหกิจชุมชนอำเภอเมืองราชบุรี

ลำดับที่	ประเภทกิจการ	วิสาหกิจชุมชน	จำนวนสมาชิก (คน)
1	การผลิตพืช	กลุ่มผู้ผลิตเห็ดฟางสวย	62
2		แปลงใหญ่ข้าวเกาะพลับพลา	9
3		กลุ่มเพาะเห็ดหูหนูชุมชนบ้านเชิงสะพาน	16
4		กลุ่มไม้ประดับเมืองไธสง	7
5		ไร่สุขใจ ณ บ้านเขา	16

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ประเภทกิจการ	วิสาหกิจชุมชน	จำนวนสมาชิก (คน)
6		เกษตรปลอดสารพิษ ม. 7 ตำบลคอนแร่	9
7		ผู้ปลูกมะพร้าว คอนตะโก ราชบุรี	11
8		กิจเกษตร รัษฎพัฒนา	7
9		เกษตรปลอดภัยบ้านหนองหลวง	10
10		กลุ่มมะพร้าวน้ำหอมบางป่า-พงสาว	27
11	การผลิตปศุสัตว์	กลุ่มหมูหลุมอินทรีย์ตำบลคอนแร่	9
12		แพะนมเมืองโอ่ง	24
13	การผลิตประมง	กลุ่มเครือข่ายเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำสวยงามจังหวัด ราชบุรี	10
14	การผลิต	กลุ่มธรรมเกษตร	20
15	ปัจจัยการผลิต	เรือนสมุนไพรพุทธรักษา	10
16	การแปรรูปและ	ชงทองแปรรูป	8
17	ผลิตภัณฑ์อาหาร	คนคลองบางป่า	49
18		กลุ่มแปรรูปสมุนไพรหนองกลางนา	13
19		แปรรูปผลผลิตทางการเกษตรตำบลคิ่งน้ำวน	27
20		กลุ่มบ้านบางป่า	21
21		กลุ่มอาชีพสตรีตำบลสามเรือน	35
22		กล้วยกรอบหงส์ฟ้าบ้านท่าใหญ่	10
23		กลุ่มแม่บ้านคลังแสง6 กองคลังแสง กรมสรรพาวุธทหารบก	8
24		friends coffee	10
25	การแปรรูปและ	กลุ่มผลิตอุปกรณ์ประดับยนต์	7
26	ผลิตภัณฑ์	สุกรีฟ ไอท้อปสมุนไพร	7
27	ที่ไม่ใช่อาหาร	คนหลุมดิน	10
28	ผลิตภัณฑ์ผ้าทอ/	กลุ่มชุมชนมนตรีพัฒนา	15
29	เสื้อผ้า	ผ้าขาวม้าประยุกต์	8
30		กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรวัดนาหนอง	24
31		ศิริวรรณเสื้อผ้าเด็ก	8
32		หวานผ้าขาวม้าไทย	12
33		ชนัยพรผ้าจก	13

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ประเภทกิจการ	วิสาหกิจชุมชน	จำนวนสมาชิก (คน)
34	การให้บริการ	รวมผลผลิตเกษตร ตำบลท่าราบ	8
35		กลุ่มอนุรักษ์ผ้าจก บ้านคูบัว 2564	7
36		จำหน่ายเตาเผาไร้กลั่น ไร้ควัน บ้านไร่	7
37		เกษตรห้วยไผ่เพื่อการผลิต	9
รวม			563

กล่าวโดยสรุป สถานการณ์วิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองราชบุรี ประกอบด้วย พันธกิจ เป้าประสงค์ ยุทธศาสตร์ บทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน และสภาพทั่วไปของอำเภอเมืองราชบุรี ได้แก่ ลักษณะทางภูมิประเทศ สภาพพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ สภาพภูมิอากาศ เส้นทางคมนาคม ประเพณี วัฒนธรรมและชาติพันธุ์ กลุ่มเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร สินค้าเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่น และด้านตลาด

โดยการวิจัยครั้งนี้ได้นำมากำหนดประเด็นศึกษาในคำถามที่เกี่ยวกับ สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคมและเศรษฐกิจของคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน และการจัดการของวิสาหกิจชุมชน เพื่อนำมาใช้ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย (แบบสัมภาษณ์) การวิเคราะห์และอภิปรายผลการวิจัย เพื่อศึกษาหาแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรีต่อไป

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี โดยแบ่งออกเป็น 4 ประเด็น ได้แก่ สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคมและเศรษฐกิจ การจัดการวิสาหกิจชุมชน ปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชน และแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ โดยมีรายละเอียดดังนี้

6.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคมและเศรษฐกิจ

6.1.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล

1) เพศ

สุพรรณณี กั้นจัด (2560, น.94) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในอำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนเป็นเพศหญิง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ อัมไพ สนวนขำ (2556, น. 71) ที่ศึกษา การจัดการวิสาหกิจชุมชนธนาคารหมู่บ้านตามแนวพระราชดำริ บ้านหน่วยประคอง ตำบลคงคินแดง อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง

2) อายุ

อุษา เหล่าตัน (2559, น. 74) ได้ศึกษา การจัดการวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน มีอายุระหว่าง 41-50 ปี ซึ่งใกล้เคียงกับผลการศึกษาของ นันทน์ภัส พงศ์โกสินสถิต (2552, น. 95) ที่ศึกษา การบริหารจัดการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีอายุระหว่าง 36-45 ปี และอัมไพ สนวนขำ (2556, น. 71) พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน มีอายุเฉลี่ย 50.34 ปี

3) สถานภาพ

จินตนา สมสวัสดิ์ อนุรักษ์ ทองสุโขวงศ์ และ อารีย์ นัยพินิจ (2552, น. 5-1) ได้ศึกษา การพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา ตำบลนาหนองทุ่ม อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่ มีสถานภาพเป็นผู้ที่สมรสแล้ว สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุพรรณณี กั้นจัด (2560, น.94) พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส

4) ระดับการศึกษา

อุษา เหล่าตัน (2559, น. 74) ศึกษาพบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับประถมศึกษา สอดคล้องกับผลการศึกษาของ อัมไพ สนวนขำ (2556, น. 71) ซึ่งแตกต่างจากการศึกษาของ นันทน์ภัส พงศ์โกสินสถิต (2552, น. 95) ที่พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือ ปวช. และราตรี ใจสะอาด (2562, น.102) ได้ศึกษา การพัฒนาสินค้าวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดนนทบุรีให้ได้มาตรฐานความปลอดภัย พบว่า สมาชิกร้อยละ 27.8 จบการศึกษาระดับอนุปริญญา ปวส. หรือเทียบเท่า

6.1.2 สภาพทางสังคม

1) การดำรงตำแหน่งทางสังคม

อัมไพ สอนขำ (2556, น. 71) ศึกษาพบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ ไม่มีตำแหน่งใดๆ ในชุมชน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ราตรี ใจสะอาด (2562, น.102) พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 65.3 ไม่มีตำแหน่งทางสังคม

2) การเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกรอื่น

อัมไพ สอนขำ (2556, น. 71) ศึกษาพบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ เป็นสมาชิกกลุ่มอื่นๆ เช่น ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรและแม่บ้านเกษตรกร สอดคล้องกับ ปาริฉัตร พุทธกาล (2558, น.66) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน อำเภอปางดะ จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ซึ่งแตกต่างจาก สุพรรณณี กั้นขัด (2560, น.94) พบว่า ร้อยละ 40.2 เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

3) ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม

ปาริฉัตร พุทธกาล (2558, น.66) ศึกษาพบว่า ระยะเวลาในการเป็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เฉลี่ย 3.20 ปี ซึ่งแตกต่างจาก อัจฉรา ไสบาล (2557, น.106) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน: กรณีโรงสีชุมชนครบวงจรตำบลไถ่คำ อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ พบว่า ระยะเวลาการเข้าเป็นสมาชิกเฉลี่ย 11.87 ปี

6.1.3 สภาพทางเศรษฐกิจ

1) การประกอบอาชีพหลักของครัวเรือน

นันทน์ภัส พงศ์โกกนิต (2552, น. 95) ศึกษาพบว่า อาชีพหลักของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพเกษตรกรรม (ทำนา ทำสวน) สอดคล้องกับผลการศึกษาของ อัมไพ สอนขำ (2556, น. 71) ที่พบว่า อาชีพหลักของสมาชิก คือ ทำไร่

2) รายได้ของครัวเรือนต่อปี

สุพรรณณี กั้นขัด (2560, น.94) ศึกษาพบว่า สมาชิกมีรายได้รวมของสมาชิกในรอบปีเฉลี่ย 212,875.00 บาท ซึ่งแตกต่างจากการศึกษาของ อูษา เหล่าตัน (2559, น. 74) ที่พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ มีรายได้ระหว่าง 60,000-120,000 บาทต่อปี

3) จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

จินตนา สมสวัสดิ์ อนุรักษ์ ทองสุโขวงศ์ และ อารีย์ นัยพินิจ (2552, น. 5-1) ศึกษาพบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวระหว่าง 4-6 คน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ รัชฎ์วิ วัฒนศิริพลภัทร์ (2555, น.67) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการ

ดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในอำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่ พบว่า มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.91 คน

6.2 การจัดการของวิสาหกิจชุมชน

อุษา เหล่าตัน (2559, น. 74) ได้ศึกษาพบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการวิสาหกิจชุมชนโดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และรองลงมา ได้แก่ ด้านการควบคุม ในเรื่องคณะกรรมการมีการดูแลควบคุมการจดบันทึกการเงิน และจัดทำบัญชีรับ – จ่ายทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลง ด้านการจัดการองค์การ ด้านการวางแผน และด้านการนำ

จันทิมา รัชฎญเจริญ (2551: 87) ได้ศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดพังงา พบว่า ด้านการประสานงานมีระดับการปฏิบัติมากที่สุด ในเรื่องกลุ่มได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากสมาชิกในการปฏิบัติงานของกลุ่มทุกครั้ง

จตุภูมิ จิตต์ประเสริฐ (2554, น. 83-84) ได้ศึกษา แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี พบว่า ความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมกลุ่มต่อกระบวนการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมกลุ่มต่อกระบวนการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอันดับแรก คือ ด้านการวางแผนงาน รองลงมา คือ ด้านการควบคุมงาน ด้านการชี้แนะ และด้านการจัดองค์การ ตามลำดับ

6.3 แนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ

อุษา เหล่าตัน (2559, น. 74) ได้ศึกษาพบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอ กันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านการวางแผน ได้แก่ กลุ่มควรมีการวางแผนล่วงหน้า เพื่อเตรียมรับการสั่งซื้อในช่วงเทศกาล ด้านการจัดองค์การ ได้แก่ กลุ่มควรมีการคัดเลือกสมาชิกให้เหมาะสม ตามความถนัด ความชำนาญ และประสบการณ์ เพื่อให้การดำเนินงานของกลุ่มมีคุณภาพยิ่งขึ้น ด้านการนำ ได้แก่ ผู้นำควรมีการรับฟังความคิดเห็นให้คำปรึกษาแนะนำ และร่วมกันพิจารณาแก้ไขปัญหา ร่วมกัน และ ด้านการควบคุม ได้แก่ คณะกรรมการควรมีการรายงานผลการปฏิบัติงาน และ บันทึกระบบบัญชีให้เป็นประจำ

อัมไพ สวนขำ (2556, น. 75-76) ได้ศึกษาพบว่า มีข้อเสนอแนะในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาการบริหารจัดการกองทุน คือ เพิ่มขีดความสามารถในการดำเนินงานและช่วยลดการกระจายหนี้ และเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ One-Stop Service และด้านการเสริมสร้างการเรียนรู้ คือ มีการจัดทำแผนการเรียนรู้เป็นรายปี และการเป็นศูนย์เรียนรู้ที่ให้ความรู้ด้านการบริหารจัดการการเงินชุมชน

พรภิญญา พวงเพชร (2558, น. 94) ศึกษาการสร้างการมีส่วนร่วมของวิสาหกิจชุมชน อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก พบว่า ผู้นำและสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ควรมีการวางแผนงาน และจัดทำแผนการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนให้มีความชัดเจน มีการระบุเวลาและกิจกรรมของวิสาหกิจชุมชนต่าง ๆ อย่างชัดเจน เพื่อที่สมาชิกวิสาหกิจชุมชนทุกคนจะได้มีแนวทางการดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้นทั้งแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่า สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคมและเศรษฐกิจของคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา การดำรงตำแหน่งทางสังคม การเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกรอื่น ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม การประกอบอาชีพหลักของครัวเรือน รายได้ของครัวเรือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน การจัดการ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการจัดการองค์กร ด้านการประสานงาน ด้านการควบคุม ด้านวิธีการส่งเสริม และด้านการสนับสนุน ซึ่งผลการวิจัยเหล่านี้จะนำไปเป็นแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี ต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับประชากรกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร (Population) ประชากรที่ศึกษาในครั้งนี้ คือคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี ที่ได้รับอนุมัติการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 ตั้งแต่ปี 2548 จนถึงปัจจุบัน จำนวน 37 กลุ่ม (ข้อมูล ณ สิ้นเดือนกรกฎาคม 2564) (ระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน, 2564) โดยมีคณะกรรมการทั้งสิ้น 185 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

1.2.1 การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง คำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane ซึ่งการวิจัยครั้งนี้กำหนดค่าความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 127 คน ดังนี้

สูตร

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

โดย

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร

e = ค่าความคลาดเคลื่อน (ในที่นี้กำหนดที่ระดับ 0.05)

$$\begin{aligned} \text{ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง} &= \frac{185}{1 + 185 (0.05)^2} \\ &= 126.45 \end{aligned}$$

ดังนั้น จะได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 127 คน ที่ค่าความคลาดเคลื่อน 0.05 โดยมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างคิดเป็นร้อยละ 68.65 ของประชากรทั้งหมด

1.2.2 การสุ่มตัวอย่าง สุ่มตัวอย่างจากประชากรทั้งหมดจำนวน 185 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) ด้วยการจับสลากตามรายชื่อคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน จำนวน 37 กลุ่ม โดยในแต่ละกลุ่มให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนด ดังแสดงในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ลำดับ ที่	ประเภทกิจการ	วิสาหกิจชุมชน	จำนวน คณะกรรมการ (คน)	จำนวน กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1	การผลิตพืช	กลุ่มผู้ผลิตเห็ดฟางสวย	5	4
2		แปลงใหญ่ข้าวเกาะพลับพลา	5	4
3		กลุ่มเพาะเห็ดหูหนูชุมชนบ้านเชิงสะพาน	5	4
4		กลุ่มไม้ประดับเมืองโอ่ง	5	4
5		ไร่สุขใจ ณ บ้านเฮา	5	4
6		เกษตรปลอดภัยพิชัย ม. 7 ตำบลคอนแร่	5	4
7		ผู้ปลูกมะพร้าว คอนตะโก ราชบุรี	5	4
8		กิจเกษตร รักย์พัฒนา	5	4
9		เกษตรปลอดภัยบ้านหนองหลวง	5	4
10		กลุ่มมะพร้าวน้ำหอมบางป่า-พงสวย	5	4
11	การผลิตปศุสัตว์	กลุ่มหมูหลุมอินทรีย์ตำบลคอนแร่	5	4
12		แพะนมเมืองโอ่ง	5	4
13	การผลิตประมง	กลุ่มเครือข่ายเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ สวยงามจังหวัดราชบุรี	5	4
14	การผลิต	กลุ่มธรรมชาติเกษตร	5	4
15	ปัจจัยการผลิต	เรือนสมุนไพรพุทธรักษา	5	4
16	การแปรรูปและ	ชงทองแปรรูป	5	4
17	ผลิตภัณฑ์อาหาร	คนคลองบางป่า	5	3
18		กลุ่มแปรรูปสมุนไพรหนองกลางนา	5	3

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ประเภทกิจการ	วิสาหกิจชุมชน	จำนวน คณะกรรมการ (คน)	จำนวน กลุ่มตัวอย่าง (คน)
19	การแปรรูปและ ผลิตภัณฑ์อาหาร	แปรรูปผลผลิตทางการเกษตรตำบลลุ่ง น้ำวน	5	3
20		กลุ่มบ้านบางป่า	5	3
21		กลุ่มอาชีพสตรีตำบลสามเรือน	5	3
22		กล้วยกรอบหึ่งส์ฟ้าบ้านท่าใหญ่	5	3
23		กลุ่มแม่บ้านคลังแสง6 กองคลังแสง กรม สรรพาวุธทหารบก	5	3
24		friends coffee	5	3
25	การแปรรูปและ	กลุ่มผลิตอุปกรณ์ประดับยนต์	5	3
26	ผลิตภัณฑ์ที่ไม่ใช่	สุกรีฟ โอท็อปสมุนไพร	5	3
27	อาหาร	คนหลุมดิน	5	3
28	ผลิตภัณฑ์ผ้าทอ/ เสื้อผ้า	กลุ่มชุมชนมนตรีพัฒนา	5	3
29		ผ้าขาวม้าประยุกต์	5	3
30		กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรวัดนาหนอง	5	3
31		ศิริวรรณเสื้อผ้าเด็ก	5	3
32		หวานผ้าขาวม้าไทย	5	3
33		ชนัยพรผ้าจก	5	3
34	การให้บริการ	รวมผลผลิตเกษตร ตำบลท่าราบ	5	3
35		กลุ่มอนุรักษ์ผ้าจก บ้านคูบัว 2564	5	3
36		จำหน่ายเตาเผาไร้กลิ้งไร้คว้น บ้านไร้	5	3
37		เกษตรห้วยไผ่เพื่อการผลิต	5	3
รวม			185	127

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ชนิดของเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ได้แก่ แบบสัมภาษณ์

2.2 ลักษณะของเครื่องมือ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ประกอบด้วยคำถามทั้งแบบเลือกตอบ และคำถามลักษณะเป็นคำถามปลายปิด (Closed-ended questions) และคำถามปลายเปิด (Open-ended questions) แบบสัมภาษณ์สร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาปรับปรุงเพื่อให้เหมาะสมกับการวิจัยในครั้งนี้ โดยแบ่งโครงสร้างแบบสัมภาษณ์เป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคมและเศรษฐกิจของคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน โดยแบบสัมภาษณ์นี้ แบ่งเป็น 3 ตอนย่อย ได้แก่

ตอนที่ 1.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ และระดับการศึกษา

ตอนที่ 1.2 สภาพทางสังคม ได้แก่ การดำรงตำแหน่งทางสังคม การเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกรอื่น และระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม

ตอนที่ 1.3 สภาพทางเศรษฐกิจ ได้แก่ การประกอบอาชีพหลักของครัวเรือน รายได้ของครัวเรือน และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน

ซึ่งคำถามเป็นลักษณะการสัมภาษณ์แบบปลายปิด มีคำตอบให้เลือกแบบคำตอบเดียวหรือเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ หรือแบบเติมคำลงในช่องว่าง

ตอนที่ 2 การจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ โดยแบบสัมภาษณ์นี้ แบ่งออกเป็น 3 ประเด็น ได้แก่

2.1 ด้านประเด็นการจัดการ ประกอบด้วย ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์กร ด้านการประสานงาน และด้านการควบคุม

2.2 ด้านวิธีการส่งเสริม ประกอบด้วย แบบบุคคล แบบกลุ่ม และแบบมวลชน

2.3 ด้านการสนับสนุน

โดยกำหนดให้แต่ละข้อมี 5 ระดับการปฏิบัติ ดังนี้

1	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด
2	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับน้อย
3	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
4	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับมาก

5 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 3 ปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ โดยแบบ สัมภาษณ์นี้ แบ่งออกเป็น 3 ประเด็น ได้แก่

3.1 ด้านประเด็นการจัดการ ประกอบด้วย ด้านการวางแผน ด้านการจัด องค์กร ด้านการประสานงาน และด้านการควบคุม

3.2 ด้านวิธีการส่งเสริม ประกอบด้วย แบบบุคคล แบบกลุ่ม และแบบ มวลชน

3.3 ด้านการสนับสนุน

โดยกำหนดให้แต่ละข้อมี 5 ระดับปัญหา ดังนี้

1	หมายถึง	มีปัญหาในระดับน้อยที่สุด
2	หมายถึง	มีปัญหาในระดับน้อย
3	หมายถึง	มีปัญหาในระดับปานกลาง
4	หมายถึง	มีปัญหาในระดับมาก
5	หมายถึง	มีปัญหาในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ โดยแบบสัมภาษณ์นี้แบ่งออกเป็น 3 ประเด็น ได้แก่ ด้านประเด็นเนื้อหา ด้านวิธีการส่งเสริม และด้านการสนับสนุน ซึ่งแต่ละประเด็นแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ในส่วนของคณะกรรมการ และในส่วนของเจ้าหน้าที่ ได้แก่

4.1 ด้านประเด็นการจัดการ ประกอบด้วย ด้านการวางแผน ด้านการจัด องค์กร ด้านการประสานงาน และด้านการควบคุม

4.1.1 แนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนในส่วนของ คณะกรรมการ

4.1.2 แนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนในส่วนของ เจ้าหน้าที่

4.2 ด้านวิธีการส่งเสริม ประกอบด้วย แบบบุคคล แบบกลุ่ม และแบบ มวลชน

4.2.1 ด้านวิธีการส่งเสริมในส่วนของคณะกรรมการ

4.2.2 ด้านวิธีการส่งเสริมในส่วนของเจ้าหน้าที่

4.3 ด้านการสนับสนุน

4.3.1 ด้านการสนับสนุนในส่วนของคณะกรรมการ

4.3.2 ด้านการสนับสนุนในส่วนของผู้บริหาร

โดยกำหนดให้แต่ละข้อมี 5 ระดับความคิดเห็น ดังนี้

1	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด
2	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับน้อย
3	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับปานกลาง
4	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับมาก
5	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับมากที่สุด

2.3 การสร้างและทดสอบเครื่องมือ

2.3.1 การสร้างเครื่องมือ ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่เป็นแบบสัมภาษณ์ เพื่อสัมภาษณ์คณะกรรมการวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1) กำหนดสิ่งที่ต้องการวัด ได้แก่ การปฏิบัติงานด้านการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการและปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ ตลอดจนแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ โดยการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารวิชาการ หนังสือ เอกสาร บทความ ผลงานทางวิชาการ วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และพิจารณาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

2) การกำหนดประเด็นคำถามในการวิจัย ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยครอบคลุมในประเด็นที่ต้องการศึกษา

3) กำหนดรูปแบบของคำถาม ให้ครบทุกประเด็นตามตัวแปร โดยเลือกใช้ให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ลักษณะข้อมูล และกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ คำถามให้เลือกตอบ และคำถามที่ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็น

4) การจัดทำแบบสัมภาษณ์ฉบับร่าง นำแบบสัมภาษณ์เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อคำถาม ตรวจสอบแก้ไขเนื้อหาให้ครอบคลุมประเด็นในเนื้อหาและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย และการใช้ภาษา ตลอดจนพิจารณาความเหมาะสมโดยทั่วไปของแบบสัมภาษณ์

5) การตรวจสอบคุณภาพแบบสัมภาษณ์และปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือ นำแบบสัมภาษณ์เสนอผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ตรวจสอบพิจารณาว่าข้อคำถามวัดได้ตรงและครอบคลุมเนื้อหา และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย แล้วดำเนินการปรับแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จึงนำแบบสัมภาษณ์ ไปทำการทดสอบกับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 คน ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับประชากรของการวิจัย แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ต่อไป

6) จัดทำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ ซึ่งประกอบด้วย ชื่อแบบสัมภาษณ์ คำชี้แจง เนื้อหาคำถามตามประเด็นที่ต้องการศึกษา จัดลำดับข้อความให้เหมาะสม ก่อนที่จะนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจริง

2.3.2 การทดสอบเครื่องมือ

1) การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Validity) ดำเนินการก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม เพื่อตรวจสอบว่า แบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นมานั้นสามารถวัดผลได้ตรงตามที่ต้องการ ครอบคลุมเนื้อหาขอบเขตของเนื้อหาการวิจัย ความถูกต้องของภาษา ความเข้าใจตรง กับ ข้อคำถาม โดยใช้วิธีการทางสถิติตรวจสอบค่าความเที่ยงตรง คือ ค่าดัชนีความสอดคล้องของ ข้อคำถามแต่ละข้อกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) โดยมีวิธีการดังนี้

(1) นำแบบสัมภาษณ์กับวัตถุประสงค์ที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เสนอผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 3 คน เพื่อพิจารณาว่าแบบสัมภาษณ์ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือไม่ โดยกำหนดคะแนนความเห็น ดังนี้

- +1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบสัมภาษณ์สอดคล้องกับวัตถุประสงค์
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าแบบสัมภาษณ์สอดคล้องกับวัตถุประสงค์
- 1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบสัมภาษณ์ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

(2) นำคะแนนของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนมาคำนวณจากสูตรดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{n}$$

เมื่อ IOC แทน แบบวัดความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามปฏิบัติการ

$\sum R$ แทน ผลบวกของคะแนนผู้เชี่ยวชาญ

n แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ค่าดัชนีความสอดคล้องที่คำนวณได้เท่ากับหรือมากกว่า 0.50 แสดงว่าข้อคำถามนั้น วัดตรงกับเนื้อหาที่กำหนด สามารถนำข้อคำถามนั้นไปใช้ได้ ถ้าค่าดัชนีความสอดคล้องที่คำนวณต่ำกว่า 0.50 แสดงว่า ข้อคำถามนั้น วัดไม่ตรงกับเนื้อหาที่กำหนด ผู้สร้างเครื่องมือวิจัย จะต้องปรับปรุงแก้ไขจนข้อความมีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด (ไพบูรณ์ ะเชนทรพรรค์, 2561) โดยแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหา เท่ากับ 1.0 ทุกตอน หมายความว่าข้อคำถามนั้น วัดตรงกับเนื้อหาที่กำหนด สามารถนำข้อคำถามนั้นไปใช้ได้

2) การทดสอบความเที่ยง (Reliability) โดยการนำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ ไปทำการทดสอบกับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 คน ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับประชากรของการวิจัย จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหาความเที่ยง ตามวิธีการของ Cronbach's Alpha โดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ได้ค่าความเที่ยงของแบบสัมภาษณ์ดังนี้

ตอนที่ 2 การจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ โดยมีค่า Alpha = 0.936 ประกอบด้วย

2.1 ด้านประเด็นการจัดการ จากการคำนวณสามารถวัดค่าความเที่ยงของแบบสัมภาษณ์ ได้ค่า Alpha = 0.858

2.2 ด้านวิธีการส่งเสริม จากการคำนวณสามารถวัดค่าความเที่ยงของแบบสัมภาษณ์ ได้ค่า Alpha = 0.885

2.3 ด้านการสนับสนุน การคำนวณสามารถวัดค่าความเที่ยงของแบบสัมภาษณ์ ได้ค่า Alpha = 0.706

ตอนที่ 3 ปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ โดยมีค่า Alpha = 0.935 ประกอบด้วย

3.1 ด้านประเด็นการจัดการ จากการคำนวณสามารถวัดค่าความเที่ยงของแบบสัมภาษณ์ ได้ค่า Alpha = 0.890

3.2 ด้านวิธีการส่งเสริม จากการคำนวณสามารถวัดค่าความเที่ยงของแบบสัมภาษณ์ ได้ค่า Alpha = 0.917

3.3 ด้านการสนับสนุน การคำนวณสามารถวัดค่าความเที่ยงของแบบสัมภาษณ์ ได้ค่า Alpha = 0.740

ตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ โดยมีค่า Alpha = 0.911 ประกอบด้วย

4.1 ด้านประเด็นการจัดการ

4.1.1 แนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนในส่วนของคณะกรรมการ จากการคำนวณสามารถวัดค่าความเที่ยงของแบบสัมภาษณ์ ได้ค่า Alpha = 0.826

4.1.2 แนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนในส่วนของเจ้าหน้าที่ จากการคำนวณสามารถวัดค่าความเที่ยงของแบบสัมภาษณ์ ได้ค่า Alpha = 0.865

4.2 ด้านวิธีการส่งเสริม

4.2.1 ด้านวิธีการส่งเสริมในส่วนของคณะกรรมการ การคำนวณสามารถวัดค่าความเที่ยงของแบบสัมภาษณ์ ได้ค่า $\text{Alpha} = 0.706$

4.2.2 ด้านวิธีการส่งเสริมในส่วนของเจ้าหน้าที่ การคำนวณสามารถวัดค่าความเที่ยงของแบบสัมภาษณ์ ได้ค่า $\text{Alpha} = 0.726$

4.3 ด้านการสนับสนุน

4.3.1 ด้านการสนับสนุนในส่วนของคณะกรรมการ การคำนวณสามารถวัดค่าความเที่ยงของแบบสัมภาษณ์ ได้ค่า $\text{Alpha} = 0.777$

4.3.2 ด้านการสนับสนุนในส่วนของเจ้าหน้าที่ การคำนวณสามารถวัดค่าความเที่ยงของแบบสัมภาษณ์ ได้ค่า $\text{Alpha} = 0.848$

การหาความเที่ยง โดยวิธี Cronbach Alpha's coefficient เป็นการหาความสอดคล้องภายในของเครื่องมือว่าข้อคำถามวัดในเรื่องเดียวกันหรือไม่ ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาถ้ามีค่าน้อย 0.90 จะเป็นเครื่องมือวิจัยที่ดี ถ้าเป็นเครื่องมือวิจัยที่สร้างใหม่ ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาที่ยอมรับได้ควรมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป (ปราณี มีหาญพงษ์ และกรรณิการ์ วัชรดอกไม้ไพร, 2561, น.13) จากการวิเคราะห์ความเที่ยง พบว่า แบบสัมภาษณ์มีค่าความเที่ยงอยู่ระหว่าง 0.706 – 0.917 ถือว่าเป็นค่าที่ใช้ได้ เนื่องจากเกินเกณฑ์ที่กำหนด คือ 0.70 ดังนั้น แบบสัมภาษณ์มีความเที่ยง และสามารถนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลได้ จากนั้นจึงปรับปรุงแก้ไขแบบให้สมบูรณ์ก่อนที่จะนำไปใช้สัมภาษณ์ต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ด้วยตนเอง โดยมีการกำหนดขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอน ดังนี้

3.1.1 กำหนดช่วงเวลาในการเก็บข้อมูล กำหนดแผนการเก็บรวบรวมข้อมูล และเก็บข้อมูลตามแผน

3.1.2 เตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เตรียมแบบสัมภาษณ์เพียงพอต่อการใช้งานแต่ละครั้งตามแผน

3.1.3 การจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ ที่ต้องใช้เพื่อการสัมภาษณ์และการเดินทาง เช่น ดินสอ ปากกา กระดาษช่วยจดบันทึก แบบสัมภาษณ์ และยานพาหนะ

3.1.4 การประสานงาน โดยการประสานผ่านทางโทรศัพท์ถึงผู้นำท้องถิ่น เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์ของการศึกษา และความจำเป็นในการสัมภาษณ์คณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน เพื่อเก็บข้อมูลในพื้นที่ และแจ้งแผนการลงพื้นที่นัดหมายคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชนผู้ให้ข้อมูล โดยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปถึงผู้นำท้องถิ่น ก่อนล่วงหน้า 1 อาทิตย์ และก่อนลงพื้นที่ 1 วัน โทรนัดหมายกับผู้นำท้องถิ่น อีก 1 ครั้ง

3.1.5 ดำเนินการสัมภาษณ์เกษตรกร มีขั้นตอน ดังนี้

1) **แนะนำตัวผู้เก็บข้อมูล** โดยแนะนำชื่อ นามสกุล และแจ้งว่าเป็นนักศึกษา ระดับปริญญาโท ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ทำการศึกษาวิจัย เรื่องแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรีและสอบถามพูดคุยกับผู้ให้สัมภาษณ์ ประมาณ 20 นาที ก่อนสัมภาษณ์ เพื่อเป็นการสร้างความคุ้นเคยกับผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

2) **ชี้แจงวัตถุประสงค์** ของการศึกษาวิจัย เรื่องแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี ดังนี้ เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม และเศรษฐกิจของคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน เพื่อศึกษาการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ เพื่อศึกษาปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ และเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์เห็นถึงประโยชน์ และความสำคัญในการวิจัยครั้งนี้

3) **เริ่มดำเนินการสัมภาษณ์** โดยผู้ศึกษาวิจัยสัมภาษณ์คณะกรรมการผู้ให้สัมภาษณ์เป็นรายบุคคลครั้งละ 1 คน ใช้ระยะเวลาในการสัมภาษณ์คนละ 10-15 นาที

4) **เมื่อสัมภาษณ์** ครบทุกคนแล้วผู้ศึกษาวิจัยทบทวนความถูกต้อง และความสมบูรณ์ของข้อมูล ผู้วิจัยตรวจสอบข้อมูลว่าครบถ้วนถูกต้อง สมบูรณ์

5) **กล่าวขอบคุณ** ผู้ศึกษาวิจัยกล่าวขอบคุณคณะกรรมการ และผู้เกี่ยวข้องที่ให้ความร่วมมือและสนับสนุนการวิจัยครั้งนี้

6) **รวบรวม ตรวจสอบจำนวน** ความถูกต้องครบถ้วน และสรุปแบบสัมภาษณ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้แบบสอบถามครบตามจำนวนที่กำหนด ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล และลงรหัสเพื่อประมวลผลข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้สถิติ ดังนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคมและเศรษฐกิจของคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน โดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage) ค่าต่ำสุด (minimum) ค่าสูงสุด (maximum) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) โดยการนำผลของค่าสถิติที่ได้นำมาสรุปและอภิปรายผลโดยตรงจากค่าที่ได้

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการจัดการของวิสาหกิจชุมชน โดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage) ค่าต่ำสุด (minimum) ค่าสูงสุด (maximum) ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และการจัดอันดับ ซึ่งได้จากการแบ่งช่วงคะแนนเฉลี่ย และการแปลความหมายตามเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงคะแนน} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} \\ &= \frac{5-1}{5} \\ &= 0.80 \end{aligned}$$

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.80	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.81 - 2.60	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.61 - 3.40	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.41 - 4.20	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.21 - 5.00	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด

4.3 วิเคราะห์ข้อมูลปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ โดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage) ค่าต่ำสุด (minimum) ค่าสูงสุด (maximum) ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และการจัดอันดับ การแปลความหมายตามเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.80	หมายถึง	มีปัญหาในระดับน้อยที่สุด
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.81 - 2.60	หมายถึง	มีปัญหาในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.61 - 3.40	หมายถึง	มีปัญหาในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.41 - 4.20	หมายถึง	มีปัญหาในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.21 - 5.00	หมายถึง	มีปัญหาในระดับมากที่สุด

4.4 วิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ

โดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage) ค่าต่ำสุด (minimum) ค่าสูงสุด (maximum) ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และการจัดอันดับ การแปลความหมายตามเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	1.00 - 1.80	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	1.81 - 2.60	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	2.61 - 3.40	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	3.41 - 4.20	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	4.21 - 5.00	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับมากที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่อง “แนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี” เก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยการสัมภาษณ์คณะกรรมการวิสาหกิจชุมชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 127 ราย ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการศึกษาตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคมและเศรษฐกิจของคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน

ตอนที่ 2 การจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ

ตอนที่ 3 ปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ

ตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคมและเศรษฐกิจของคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน

ตอนที่ 1.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ และระดับการศึกษา ผลการวิเคราะห์ปรากฏผลดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของสภาพพื้นฐานส่วนบุคคล

n = 127

สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	51	40.2
หญิง	76	59.8

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

n = 127

สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
2. อายุ (ปี)		
น้อยกว่า หรือเท่ากับ 40	22	17.3
41 – 50	27	21.3
51 – 60	35	27.6
61 – 70	32	25.2
มากกว่า หรือเท่ากับ 70	11	8.6
ค่าต่ำสุด = 24 ค่าสูงสุด = 79 ค่าเฉลี่ย = 53.52 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 13.121		
3. สถานภาพ		
โสด	34	26.8
สมรส	93	73.2
4. ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	29	22.8
มัธยมศึกษาตอนต้น	19	15.1
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	29	22.8
อนุปริญญา/ปวส.	7	5.5
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	38	29.9
สูงกว่าปริญญาตรี	5	3.9

จากตารางที่ 4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน ปรากฏผลดังนี้

เพศ พบว่า คณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 59.8 เป็นเพศหญิง และร้อยละ 40.2 เป็นเพศชาย

อายุ พบว่า คณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 27.6 มีอายุระหว่าง 51 - 60 ปี รองลงมา ร้อยละ 25.2 มีอายุระหว่าง 61 – 70 ปี ร้อยละ 21.3 มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี ร้อยละ 17.3 มีอายุน้อยกว่า หรือเท่ากับ 40 ปี และร้อยละ 8.6 มีอายุมากกว่า หรือเท่ากับ 70 ปี ตามลำดับ โดยคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน มีอายุน้อยที่สุด 24 ปี อายุมากที่สุด 79 ปี และมีอายุเฉลี่ย 53.52 ปี

สถานภาพ พบว่า คณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 73.2 มีสถานภาพสมรส และร้อยละ 26.8 มีสถานภาพโสด

ระดับการศึกษา พบว่า คณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 29.9 จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า รองลงมาร้อยละ 22.8 เท่ากัน จบการศึกษาระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ร้อยละ 15.1 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 5.5 จบการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส. และร้อยละ 3.9 จบการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ตามลำดับ

ตอนที่ 1.2 สภาพทางสังคม ประกอบด้วย การดำรงตำแหน่งทางสังคม การเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกรอื่น และระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม ผลการวิเคราะห์ปรากฏผลดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของสภาพทางสังคม

n = 127		
สภาพทางสังคม	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
1. การดำรงตำแหน่งทางสังคม		
ไม่มีตำแหน่ง	93	73.2
มีตำแหน่ง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	34	26.8
ผู้ใหญ่บ้าน	5	3.9
ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	2	1.6
สมาชิก อบต. / สมาชิกเทศบาล	5	3.9
อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.)	13	10.2
อาสาปศุสัตว์	2	1.6
หมอดินอาสา	7	5.5
อื่น ๆ (อสม.)	4	3.1

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

n = 127		
สภาพทางสังคม	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
2. การเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกรอื่น		
ไม่ได้เป็น	80	63.0
เป็น (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	47	37.0
กลุ่มเกษตรกร	31	24.4
กลุ่มสหกรณ์การเกษตร	4	3.1
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	10	7.9
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร	11	8.7
กลุ่มวิสาหกิจชุมชนอื่น	4	3.1
3. ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม (ปี)		
น้อยกว่า หรือเท่ากับ 2	45	35.4
3 – 5	27	21.3
6 – 8	20	15.7
9 - 11	11	8.7
มากกว่าหรือเท่ากับ 12	24	18.9
ค่าต่ำสุด = 1 ค่าสูงสุด = 16 ค่าเฉลี่ย = 6.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 5.024		

จากตารางที่ 4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพทางสังคมของคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชนปรากฏผลดังนี้

การดำรงตำแหน่งทางสังคม พบว่า คณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 73.2 ไม่มีตำแหน่งทางสังคม และร้อยละ 26.8 มีตำแหน่งทางสังคม โดยประเภทตำแหน่งทางสังคม พบว่า คณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 10.2 ดำรงตำแหน่งอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน(อกม.) รองลงมา ร้อยละ 5.5 ดำรงตำแหน่งหมอดินอาสา ร้อยละ 3.9 เท่ากัน ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านและ

สมาชิก อบต. / สมาชิกเทศบาล ร้อยละ 3.1 ดำรงตำแหน่งอื่นๆ คือ อสม. และร้อยละ 1.6 เท่ากัน
ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านและอาสาปศุสัตว์ ตามลำดับ

การเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกรอื่น พบว่า คณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 63.0
ไม่ได้เป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกรอื่น และร้อยละ 37.0 เป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกรอื่น โดย
ประเภทการเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกรอื่น พบว่า คณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 24.4 เป็น
สมาชิกกลุ่มเกษตรกร รองลงมา ร้อยละ 8.7 เป็นสมาชิกกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร ร้อยละ 7.9
เป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และร้อยละ 3.1 เท่ากัน เป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์การเกษตรและ
กลุ่มวิสาหกิจชุมชนอื่น ตามลำดับ

ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม พบว่า คณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 35.4
เป็นสมาชิกกลุ่มมีระยเวลาน้อยกว่าหรือเท่ากับ 2 ปี รองลงมา ร้อยละ 21.3 เป็นสมาชิกกลุ่มมี
ระยะเวลาระหว่าง 3 – 5 ปี ร้อยละ 18.9 เป็นสมาชิกกลุ่มมีระยะเวลามากกว่าหรือเท่ากับ 12 ปี
ร้อยละ 15.7 เป็นสมาชิกกลุ่มมีระยะเวลาระหว่าง 6– 8 ปี และร้อยละ 8.7 เป็นสมาชิกกลุ่มมี
ระยะเวลา 9 – 11 ปี ตามลำดับ โดยคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชนมีระยะเวลาในการเป็นสมาชิกกลุ่ม
ต่ำสุด 1 ปี มีระยะเวลาในการเป็นสมาชิกกลุ่มสูงสุด 16 ปี และมีระยะเวลาในการเป็นสมาชิกกลุ่ม
เฉลี่ย 6.00 ปี

ตอนที่ 1.3 สภาพทางเศรษฐกิจ ประกอบด้วย การประกอบอาชีพหลักของครัวเรือน
รายได้ของครัวเรือนต่อปี และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน ผลการวิเคราะห์ปรากฏผลดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละของสภาพทางเศรษฐกิจ

n = 127		
สภาพทางเศรษฐกิจ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
1. การประกอบอาชีพหลักของครัวเรือน		
เกษตรกรรวม	61	48.0
รับราชการ	6	4.7
รับจ้างทั่วไป	28	22.1
ธุรกิจการค้า	25	19.7
อื่น ๆ (ข้าราชการบำนาญ และทอผ้า)	7	5.5

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

n = 127

สภาพทางเศรษฐกิจ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
2. รายได้ของครัวเรือนต่อปี (บาท)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 50,000	1	0.8
50,001 – 100,000	36	28.3
100,001 – 200,000	40	31.5
200,001 – 300,000	19	15.0
มากกว่าหรือเท่ากับ 300,001	31	24.4
ค่าต่ำสุด = 48,000 ค่าสูงสุด = 2,000,000 ค่าเฉลี่ย = 280,105.98 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 294,496.651		
3. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (คน)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 2	21	16.6
3-4	61	48.0
มากกว่าหรือเท่ากับ 5	45	35.4
ค่าต่ำสุด = 1 ค่าสูงสุด = 9 ค่าเฉลี่ย = 4.03 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.633		

จากตารางที่ 4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพทางเศรษฐกิจของคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน ปรากฏผลดังนี้

การประกอบอาชีพหลักของครัวเรือน พบว่า คณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 48.0 ประกอบอาชีพเกษตรกรรม รองลงมา ร้อยละ 22.1 ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 19.7 ประกอบอาชีพธุรกิจการค้า ร้อยละ 5.5 ประกอบอาชีพอื่นๆ คือ ข้าราชการบำนาญ และทอผ้า และ ร้อยละ 4.7 ประกอบอาชีพรับราชการ ตามลำดับ

รายได้ของครัวเรือนต่อปี พบว่า คณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 31.5 มีรายได้ครัวเรือนอยู่ระหว่าง 100,001 – 200,000 บาท รองลงมา ร้อยละ 28.3 มีรายได้ครัวเรือนอยู่ระหว่าง 50,001 – 100,000 บาท ร้อยละ 24.4 มีรายได้ครัวเรือนมากกว่าหรือเท่ากับ 300,001 บาท ร้อยละ 15.0 มีรายได้ครัวเรือนอยู่ระหว่าง 200,001 – 300,000 บาท และร้อยละ 0.8 มีรายได้ครัวเรือนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 50,000 บาท ตามลำดับ โดยคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชนมีรายได้ครัวเรือนต่ำสุด 48,000 บาท มีรายได้ครัวเรือนสูงสุด 2,000,000 บาท และมีรายได้ครัวเรือนเฉลี่ย 280,105.98 บาท

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน พบว่า คณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 48.0 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 3 – 4 คน รองลงมา ร้อยละ 35.4 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากกว่าหรือเท่ากับ 5 คน และร้อยละ 16.6 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 2 คน ตามลำดับ โดยคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชนมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนต่ำสุด 1 คน มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนสูงสุด 9 คน มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.03 คน

ตอนที่ 2 การจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ

การจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ ประกอบด้วย 1) ด้านประเด็นการจัดการ ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์กร ด้านการประสานงาน และด้านการควบคุม 2) ด้านวิธีการส่งเสริม ได้แก่ แบบบุคคล แบบกลุ่ม และแบบมวลชน และ 3) ด้านการสนับสนุน มีผลการวิเคราะห์ 5 ระดับ ดังนี้ 1 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด 2 หมายถึง ระดับน้อย 3 หมายถึง ระดับปานกลาง 4 หมายถึง ระดับมาก และ 5 หมายถึง ระดับมากที่สุด

2.1 ด้านประเด็นการจัดการ มีผลการวิเคราะห์ปรากฏผลดังตารางที่ 4.4 และ 4.5

ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ ด้านประเด็นการจัดการ

n = 127

การจัดการ (ด้านประเด็น การจัดการ)	ระดับการปฏิบัติ (จำนวน / ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D)	ความ หมาย	อัน ดัด
	1	2	3	4	5			
1. ด้านการวางแผน						3.19 (1.098)	ปาน กลาง	
1) การจัดทำแผน ปฏิบัติงานร่วมกัน ระหว่างคณะกรรมการ และสมาชิกเพื่อกำหนด เป้าหมาย และทิศทาง ของกลุ่มที่ชัดเจน	5 (3.9)	23 (18.1)	54 (42.5)	36 (28.3)	9 (7.1)	3.17 (0.941)	ปาน กลาง	11

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

n = 127

การจัดการ (ด้านประเด็น การจัดการ)	ระดับการปฏิบัติ (จำนวน / ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D)	ความ หมาย	อัน ดับ
	1	2	3	4	5			
2) การวางแผน พัฒนาการผลิต ผลิตภัณฑ์ หรือ ผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ	23 (18.1)	9 (7.1)	49 (38.6)	30 (23.6)	16 (12.6)	3.06 (1.243)	ปาน กลาง	14
3) การวางแผนด้าน การตลาดและการ จำหน่ายผลิตภัณฑ์ ของกลุ่ม	12 (9.4)	21 (16.5)	37 (29.1)	35 (27.6)	22 (17.3)	3.27 (1.205)	ปาน กลาง	8
4) การวางแผนด้าน ประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสารของกลุ่ม	7 (5.5)	18 (14.2)	49 (38.6)	41 (32.3)	12 (9.4)	3.26 (1.002)	ปาน กลาง	9
2. ด้านการจัดองค์กร						3.29 (1.012)	ปาน กลาง	
1) การมีโครงสร้าง บริหารองค์กร และ การแบ่งฝ่ายงานตาม ภารกิจของกลุ่มอย่าง ชัดเจน	5 (3.9)	21 (16.5)	47 (37.0)	40 (31.5)	14 (11.0)	3.29 (1.001)	ปาน กลาง	6
2) การกำหนด บทบาทหน้าที่และ ความรับผิดชอบของ คณะกรรมการอย่าง ชัดเจน	4 (3.1)	16 (12.6)	38 (29.9)	53 (41.7)	16 (12.6)	3.48 (0.975)	มาก	4

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

n = 127

การจัดการ (ด้านประเด็น การจัดการ)	ระดับการปฏิบัติ (จำนวน / ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D)	ความ หมาย	อัน ดับ
	1	2	3	4	5			
3) การกำหนด กฎระเบียบ ข้อบังคับ ของกลุ่มอย่างชัดเจน	6 (4.7)	18 (14.2)	43 (33.9)	52 (40.9)	8 (6.3)	3.30 (0.954)	ปาน กลาง	5
4) ข้อกำหนดการ จัดสรรรายได้และ ผลประโยชน์แก่ คณะกรรมการและ สมาชิกที่ชัดเจน	13 (10.2)	23 (18.1)	40 (31.5)	40 (31.5)	11 (8.7)	3.10 (1.119)	ปาน กลาง	12
3. ด้านการประสานงาน						3.57 (1.041)	มาก	
1) การประชุม คณะกรรมการและ สมาชิกเป็นประจำทุก เดือนหรืออย่างต่อเนื่อง	10 (7.9)	15 (11.8)	43 (33.9)	48 (37.8)	11 (8.7)	3.28 (1.044)	ปาน กลาง	7
2) การประสานงาน ระหว่างคณะกรรมการ กับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้ ที่เกี่ยวข้อง	8 (6.3)	6 (4.7)	35 (27.6)	58 (45.7)	20 (15.7)	3.60 (1.018)	มาก	3
3) คณะกรรมการ และสมาชิกให้ความ ร่วมมือในการ ปฏิบัติงานของกลุ่ม สม่ำเสมอ	10 (7.9)	6 (4.7)	19 (15.0)	68 (53.5)	24 (18.9)	3.71 (1.077)	มาก	1

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

n = 127

การจัดการ (ด้านประเด็น การจัดการ)	ระดับการปฏิบัติ (จำนวน / ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D)	ความ หมาย	อัน ดับ
	1	2	3	4	5			
4) การแจ้งข้อมูล ข่าวสารแก่ คณะกรรมการและ สมาชิกอย่างสม่ำเสมอ	9 (7.1)	6 (7.4)	19 (15.0)	73 (57.5)	20 (15.7)	3.70 (1.026)	มาก	2
4. ด้านการควบคุม						3.03 (1.016)	ปาน กลาง	
1) การเก็บเอกสาร หลักฐานอย่างเป็น ระบบ	11 (8.7)	22 (17.3)	46 (36.2)	40 (31.5)	8 (6.3)	3.09 (1.042)	ปาน กลาง	13
2) การรายงานผล การปฏิบัติงานให้ คณะกรรมการและ สมาชิกทราบเป็น ระยะ หรือตาม กำหนดเวลาที่แน่นอน	12 (9.4)	25 (19.7)	42 (33.1)	48 (37.8)	324 (21.8)	2.99 (0.980)	ปาน กลาง	15
3) การทบทวนผล การปฏิบัติงาน ระหว่าง คณะกรรมการและ สมาชิก เพื่อนำผลไป ปรับปรุงผลการ ดำเนินงานกลุ่มอย่าง ต่อเนื่อง	19 (15.0)	28 (22.0)	39 (30.7)	41 (32.3)	0 (0)	2.80 (1.054)	ปาน กลาง	16

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

n = 127

การจัดการ (ด้านประเด็น การจัดการ)	ระดับการปฏิบัติ (จำนวน / ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D)	ความ หมาย	อัน ดับ
	1	2	3	4	5			
4) การควบคุม กระบวนการทำงาน อย่างเป็นระบบ เช่น กระบวนการผลิต สินค้า การจัดทำบัญชี การควบคุมวัสดุ - อุปกรณ์ และวัตถุดิบ	6 (4.7)	23 (18.1)	43 (33.9)	46 (36.2)	9 (7.1)	3.23 (0.986)	ปาน กลาง	10

จากตารางที่ 4.4 การจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ ด้านประเด็นการจัดการ ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังนี้

ด้านการวางแผน พบว่า คณะกรรมการมีการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการวางแผนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.19) เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า คณะกรรมการมีการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการวางแผนในระดับปานกลางทุกประเด็น ได้แก่ การวางแผนด้านการตลาดและการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย = 3.27) รองลงมาการวางแผนด้านประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย = 3.26) การจัดทำแผนปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างคณะกรรมการและสมาชิก เพื่อกำหนดเป้าหมาย และทิศทางของกลุ่มที่ชัดเจน (ค่าเฉลี่ย = 3.17) และการวางแผนพัฒนาการผลิตผลิตภัณฑ์ หรือผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ (ค่าเฉลี่ย = 3.06) ตามลำดับ

ด้านการจัดองค์กร พบว่า คณะกรรมการมีการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการจัดองค์กรในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.29) เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า คณะกรรมการมีการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการจัดองค์กรในระดับมาก 1 ประเด็น ได้แก่ การกำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการอย่างชัดเจน (ค่าเฉลี่ย = 3.48) และคณะกรรมการมีการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการจัดองค์กรในระดับปานกลาง 3 ประเด็น ได้แก่ การกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับของกลุ่มอย่างชัดเจน (ค่าเฉลี่ย = 3.30) รองลงมา การมีโครงสร้างบริหารองค์กร และการแบ่งฝ่ายงานตามภารกิจของกลุ่มอย่างชัดเจน (ค่าเฉลี่ย = 3.29) และข้อกำหนดการจัดสรรรายได้และผลประโยชน์แก่คณะกรรมการและสมาชิกที่ชัดเจน (ค่าเฉลี่ย = 3.10) ตามลำดับ

ด้านการประสานงาน พบว่า คณะกรรมการมีการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการประสานงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.57) เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า คณะกรรมการมีการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการประสานงานในระดับมาก 3 ประเด็น ได้แก่ คณะกรรมการและสมาชิกให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานของกลุ่มสม่ำเสมอ (ค่าเฉลี่ย = 3.71) รองลงมา การแจ้งข้อมูลข่าวสารแก่คณะกรรมการและสมาชิกอย่างสม่ำเสมอ (ค่าเฉลี่ย = 3.70) และการประสานงานระหว่างคณะกรรมการกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้ที่เกี่ยวข้อง (ค่าเฉลี่ย = 3.60) คณะกรรมการมีการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการประสานงานในระดับปานกลาง 1 ประเด็น ได้แก่ การประชุมคณะกรรมการและสมาชิกเป็นประจำทุกเดือนหรืออย่างต่อเนื่อง (ค่าเฉลี่ย = 3.28) ตามลำดับ

ด้านการควบคุม พบว่า คณะกรรมการมีการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการควบคุมในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.03) เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า คณะกรรมการมีการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการควบคุมในระดับปานกลางทุกประเด็น ได้แก่ การควบคุมกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบ เช่น กระบวนการผลิตสินค้า การจัดทำบัญชี การควบคุมวัสดุ - อุปกรณ์ และวัตถุดิบ (ค่าเฉลี่ย = 3.23) รองลงมา การเก็บเอกสาร หลักฐานอย่างเป็นระบบ (ค่าเฉลี่ย = 3.09) การรายงานผลการปฏิบัติงานให้คณะกรรมการและสมาชิกทราบเป็นระยะ หรือตามกำหนดเวลาที่แน่นอน (ค่าเฉลี่ย = 2.99) และการทบทวนผลการปฏิบัติงานระหว่างคณะกรรมการและสมาชิก เพื่อนำผลไปปรับปรุงผลการดำเนินงานกลุ่มอย่างต่อเนื่อง (ค่าเฉลี่ย = 2.80) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 สรุปภาพรวมการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ ด้านประเด็นการจัดการ

n=127

การจัดการ (ด้านประเด็นการจัดการ)	ระดับการปฏิบัติ			
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย	อันดับ
ด้านการวางแผน	3.19	1.098	ปานกลาง	3
ด้านการจัดองค์กร	3.29	1.012	ปานกลาง	2
ด้านการประสานงาน	3.57	1.041	มาก	1
ด้านการควบคุม	3.03	1.016	ปานกลาง	4
รวมเฉลี่ย	3.27	1.042	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.5 สรุปภาพรวมการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ
ด้านประเด็นการจัดการ ภาพรวมการจัดการ ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังนี้

การจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ ด้านประเด็นการจัดการ ภาพรวมอยู่ใน
ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.27) เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า คณะกรรมการมีการจัดการ
วิสาหกิจชุมชนด้านประเด็นการจัดการในระดับมาก 1 ประเด็น ได้แก่ ด้านการประสานงาน
(ค่าเฉลี่ย = 3.57) และคณะกรรมการมีการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านประเด็นการจัดการในระดับ
ปานกลาง 3 ประเด็น ได้แก่ ด้านการจัดองค์กร (ค่าเฉลี่ย = 3.29) รองลงมา ด้านการวางแผน
(ค่าเฉลี่ย = 3.19) และด้านการควบคุม (ค่าเฉลี่ย = 3.03) ตามลำดับ

2.2 ด้านวิธีการส่งเสริม มีผลการวิเคราะห์ปรากฏผลดังตารางที่ 4.6 และ 4.7

ตารางที่ 4.6 จำนวนและร้อยละของการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ ด้านวิธีการส่งเสริม

n = 127

การจัดการ (ด้านวิธีการส่งเสริม)	ระดับการปฏิบัติ (จำนวน / ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D)	ความ หมาย	อัน ดัด
	1	2	3	4	5			
	1. แบบบุคคล							
1) เจ้าหน้าที่ ส่งเสริมการเกษตร	4 (3.1)	23 (18.1)	38 (29.9)	41 (32.3)	21 (16.5)	3.41 (1.064)	มาก	1
2) เจ้าหน้าที่ของรัฐ หน่วยงานอื่นๆ	9 (7.1)	29 (22.8)	43 (33.9)	37 (29.1)	9 (7.1)	3.06 (1.045)	ปาน	5
3) เจ้าหน้าที่ของ หน่วยงานเอกชน	42 (33.1)	24 (18.9)	40 (31.5)	19 (15.0)	2 (1.6)	2.33 (1.134)	น้อย	11
4) ผู้นำท้องถิ่น/ ท้องถิ่น	37 (29.1)	34 (26.8)	24 (18.9)	22 (17.3)	10 (7.9)	2.48 (1.290)	น้อย	9

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

n = 127

การจัดการ (ด้านวิธีการส่งเสริม)	ระดับการปฏิบัติ (จำนวน / ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D)	ความ หมาย	อัน ดับ
	1	2	3	4	5			
5) บุคคลอื่น ๆ เช่น ผู้นำกลุ่มองค์กร Smart Farmer ต้นแบบ ประชาชน ชาวบ้าน เครือข่าย วิสาหกิจชุมชน	18 (14.2)	30 (23.6)	38 (29.9)	32 (25.2)	9 (7.1)	2.87 (1.155)	ปาน กลาง	6
2. แบบกลุ่ม						2.59 (1.121)	น้อย	
1) การประชุม	14 (11.0)	16 (12.6)	39 (30.7)	49 (38.6)	9 (7.1)	3.18 (1.101)	ปาน กลาง	3
2) การอบรม/ สัมมนา	29 (22.8)	32 (25.2)	44 (34.6)	17 (13.4)	5 (3.9)	2.50 (1.105)	น้อย	8
3) การทัศนศึกษา และศึกษาดูงาน	62 (48.8)	31 (24.4)	20 (15.7)	12 (9.4)	2 (1.6)	1.91 (1.080)	น้อย	15
4) การเชื่อมโยงกับ เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน	24 (18.9)	27 (21.3)	43 (33.9)	22 (17.3)	11 (8.7)	2.76 (1.200)	ปาน กลาง	7
3. แบบมวลชน						2.14 (0.984)	น้อย	
3.1 สื่อสิ่งพิมพ์						1.81 (0.913)	น้อย	
1) วารสาร	61 (48.0)	27 (21.3)	35 (27.6)	4 (3.1)	0 (0)	1.86 (0.932)	น้อย	16
2) แผ่นพับ	53 (41.7)	36 (28.3)	33 (26.0)	4 (3.1)	1 (0.8)	1.93 (0.936)	น้อย	14

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

n = 127

การจัดการ (ด้านวิธีการส่งเสริม)	ระดับการปฏิบัติ (จำนวน / ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D)	ความ หมาย	อัน ดับ
	1	2	3	4	5			
3) โปสเตอร์	71 (55.9)	36 (28.3)	17 (13.4)	3 (2.4)	0 (0)	1.62 (0.806)	น้อย ที่สุด	17
4) คู่มือการ ดำเนินงาน	50 (39.4)	26 (20.5)	35 (27.6)	15 (11.8)	1 (0.8)	2.14 (1.096)	น้อย	12
5) เอกสารเผยแพร่ อื่น ๆ เช่น จดหมายข่าว	84 (66.1)	23 (18.1)	18 (14.2)	2 (1.6)	0 (0)	1.51 (0.795)	น้อย ที่สุด	18
3.2 สื่ออิเล็กทรอนิกส์						2.47 (1.055)	น้อย	
1) วิทยู	75 (59.1)	39 (30.7)	13 (10.2)	0 (0)	0 (0)	1.51 (0.677)	น้อย ที่สุด	18
2) โทรทัศน์	32 (25.2)	31 (24.4)	50 (39.4)	11 (8.7)	3 (2.4)	2.39 (1.032)	น้อย	10
3) เว็บไซต์ต่างๆ	19 (15.0)	21 (16.5)	33 (26.0)	39 (30.7)	15 (11.8)	3.08 (1.245)	ปาน กลาง	4
4) สื่อสังคม ออนไลน์ เช่น ไลน์ เฟซบุ๊ก ยูทูป	15 (11.8)	6 (4.7)	42 (33.1)	43 (33.9)	21 (16.5)	3.39 (1.175)	ปาน กลาง	2
5) แพลตฟอร์มเพื่อ การเรียนรู้ต่างๆ เช่น อิเลิร์นนิ่ง	59 (46.5)	32 (25.2)	19 (15.0)	13 (10.2)	4 (3.1)	1.98 (1.148)	น้อย	13

จากตารางที่ 4.6 การจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ ด้านวิธีการส่งเสริม ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังนี้

แบบบุคคล พบว่า คณะกรรมการมีการประสานการส่งเสริมการพัฒนาการจัดการกลุ่ม แบบบุคคลในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 32.83) เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า

คณะกรรมการมีการประสานการส่งเสริมการพัฒนาการจัดการกลุ่มแบบบุคคลในระดับมาก 1 ประเด็น ได้แก่ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร (ค่าเฉลี่ย = 3.41) คณะกรรมการมีการประสานการส่งเสริมการพัฒนาการจัดการกลุ่มแบบบุคคลในระดับปานกลาง 2 ประเด็น ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หน่วยงานอื่นๆ (ค่าเฉลี่ย = 3.06) และบุคคลอื่น ๆ เช่น ผู้นำกลุ่มองค์กร Smart Farmer ต้นแบบ ประชาชนชาวบ้าน เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน (ค่าเฉลี่ย = 2.87) และคณะกรรมการมีการประสานการส่งเสริมการพัฒนาการจัดการกลุ่มแบบบุคคลในระดับน้อย 2 ประเด็น ได้แก่ ผู้นำท้องที่/ท้องถิ่น (ค่าเฉลี่ย = 2.48) และเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานเอกชน(ค่าเฉลี่ย = 2.33) ตามลำดับ

แบบกลุ่ม พบว่า กลุ่มมีการดำเนินงานเพื่อพัฒนาการจัดการกลุ่มในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย = 2.59) เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า กลุ่มมีการดำเนินงานเพื่อพัฒนาการจัดการกลุ่มในระดับปานกลาง 2 ประเด็น ได้แก่ การประชุม (ค่าเฉลี่ย = 3.18) และการเชื่อมโยงกับเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน (ค่าเฉลี่ย = 2.76) และกลุ่มมีการดำเนินงานเพื่อพัฒนาการจัดการกลุ่มในระดับน้อย 2 ประเด็น ได้แก่ การอบรม/สัมมนา (ค่าเฉลี่ย = 2.50) และการทัศนศึกษา และศึกษาดูงาน (ค่าเฉลี่ย = 1.91) ตามลำดับ

แบบมวลชน พบว่า กลุ่มมีการศึกษาข้อมูลข่าวสารต่างๆ เพื่อพัฒนาการจัดการกลุ่มจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย = 2.14) เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า กลุ่มมีการศึกษาข้อมูลข่าวสารต่างๆ เพื่อพัฒนาการจัดการกลุ่มจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในระดับปานกลาง 2 ประเด็น ได้แก่ สื่อสังคมออนไลน์ เช่น ไลน์ เฟซบุ๊ก ยูทูป (ค่าเฉลี่ย = 3.39) และเว็บไซต์ต่างๆ (ค่าเฉลี่ย = 3.08) กลุ่มมีการศึกษาข้อมูลข่าวสารต่างๆ เพื่อพัฒนาการจัดการกลุ่มจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในระดับน้อย 5 ประเด็น ได้แก่ โทรทัศน์ (ค่าเฉลี่ย = 2.39) รองลงมาคู่มือการดำเนินงาน (ค่าเฉลี่ย = 2.14) แพลตฟอร์มเพื่อการเรียนรู้ต่างๆ เช่น อีเลิร์นนิ่ง (ค่าเฉลี่ย = 1.98) แผ่นพับ (ค่าเฉลี่ย = 1.93) และวารสาร (ค่าเฉลี่ย = 1.86) และกลุ่มมีการศึกษาข้อมูลข่าวสารต่างๆ เพื่อพัฒนาการจัดการกลุ่มจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในระดับน้อยที่สุด 3 ประเด็น ได้แก่ ไปสเตอร์ (ค่าเฉลี่ย = 1.62) รองลงมาเอกสารเผยแพร่อื่น ๆ เช่น จดหมายข่าว (ค่าเฉลี่ย = 1.51) และวิทยุ (ค่าเฉลี่ย = 1.51) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7 สรุปภาพรวมการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ ด้านวิธีการส่งเสริม

n=127

การจัดการ (ด้านวิธีการส่งเสริม)	ระดับการปฏิบัติ			
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย	อันดับ
แบบบุคคล	2.83	1.138	ปานกลาง	1
แบบกลุ่ม	2.59	1.121	น้อย	2
แบบมวลชน	2.14	0.984	น้อย	3
- สื่อสิ่งพิมพ์	1.81	0.913	น้อย	
- สื่ออิเล็กทรอนิกส์	2.47	1.055	น้อย	
รวมเฉลี่ย	2.52	1.053	น้อย	

จากตารางที่ 4.7 สรุปภาพรวมการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ ด้านวิธีการส่งเสริม ภาพรวมการจัดการ ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังนี้

การจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ ด้านวิธีการส่งเสริมภาพรวมอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย = 2.52) เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า คณะกรรมการมีการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านวิธีการส่งเสริม ในระดับปานกลาง 1 ประเด็น ได้แก่ แบบบุคคล (ค่าเฉลี่ย = 2.83) และคณะกรรมการมีการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านวิธีการส่งเสริมในระดับน้อย 2 ประเด็น ได้แก่ แบบกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย = 2.59) และแบบมวลชน (ค่าเฉลี่ย = 2.14) ตามลำดับ

2.3 ด้านการสนับสนุน มีผลการวิเคราะห์ปรากฏผลดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 จำนวนและร้อยละของการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ ด้านการสนับสนุน

n = 127

การจัดการ (ด้านการสนับสนุน)	ระดับการปฏิบัติ					ค่าเฉลี่ย (S.D)	ความ หมาย	อัน ดับ
	(จำนวน / ร้อยละ)							
	1	2	3	4	5			
ด้านการสนับสนุน						2.98	ปาน	
						(1.115)	กลาง	
1) ด้านองค์ความรู้	15	12	43	41	16	3.24	ปาน	2
	(11.8)	(9.4)	(33.9)	(32.3)	(12.6)	(1.160)	กลาง	

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

n = 127

การจัดการ (ด้านการสนับสนุน)	ระดับการปฏิบัติ (จำนวน / ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D)	ความ หมาย	อัน ดับ
	1	2	3	4	5			
2) ด้านงบประมาณ	34 (26.8)	30 (23.6)	37 (29.1)	20 (15.7)	6 (4.7)	2.48 (1.181)	น้อย	5
3) ด้านการติดตาม เยี่ยมเยียน	11 (8.7)	20 (15.7)	51 (40.2)	35 (27.6)	10 (7.9)	3.10 (1.045)	ปาน กลาง	3
4) ด้านการให้ คำปรึกษา / แนะนำ	12 (9.4)	9 (7.1)	51 (40.2)	41 (32.3)	14 (11.0)	3.28 (1.068)	ปาน กลาง	1
5) ด้านการตลาด จำหน่ายสินค้า	25 (19.7)	16 (12.6)	55 (43.3)	25 (19.7)	6 (4.7)	2.77 (1.121)	ปาน กลาง	4

จากตารางที่ 4.8 การจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ ด้านการสนับสนุน พบว่า กลุ่มได้รับการสนับสนุนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 2.98) เมื่อพิจารณา รายละเอียด พบว่า กลุ่มได้รับการสนับสนุนในระดับปานกลาง 4 ประเด็น ได้แก่ ด้านการให้ คำปรึกษา / แนะนำ (ค่าเฉลี่ย = 3.28) รองลงมาด้านองค์ความรู้ (ค่าเฉลี่ย = 3.24) ด้านการติดตาม เยี่ยมเยียน (ค่าเฉลี่ย = 3.10) และด้านการตลาดจำหน่ายสินค้า (ค่าเฉลี่ย = 2.77) และกลุ่มได้รับการ สนับสนุนในระดับน้อย 1 ประเด็น ได้แก่ ด้านงบประมาณ (ค่าเฉลี่ย = 2.45) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ

ปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ ประกอบด้วย 1) ด้านประเด็น เนื้อหา ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์กร ด้านการประสานงาน และด้านการควบคุม 2) ด้านวิธีการส่งเสริม ได้แก่ แบบบุคคล แบบกลุ่ม และด้านสื่อมวลชน และ 3) ด้านการสนับสนุน มีผลการวิเคราะห์ดังนี้

3.1 ด้านประเด็นการจัดการ มีผลการวิเคราะห์ปรากฏผลดังตารางที่ 4.9 และ 4.10

ตารางที่ 4.9 จำนวนและร้อยละของปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ
ด้านประเด็นการจัดการ

n = 127

ปัญหาในการจัดการ (ด้านประเด็นการ จัดการ)	ระดับปัญหา (จำนวน / ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D)	ความ หมาย	อัน ดับ
	1	2	3	4	5			
1. ด้านการวางแผน						2.44	น้อย	
						(1.067)		
1) การจัดทำ แผนปฏิบัติงานร่วมกัน ระหว่างคณะกรรมการ และสมาชิก เพื่อกำหนด เป้าหมาย และทิศทาง ของกลุ่มไม่ชัดเจน	16 (12.6)	44 (34.6)	50 (39.4)	16 (12.6)	1 (0.8)	2.54 (0.898)	น้อย	1
2) ไม่มีการ วางแผนพัฒนาการ ผลิตผลิตภัณฑ์ หรือ ผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ	31 (24.4)	41 (32.3)	32 (25.2)	18 (14.2)	5 (3.9)	2.41 (1.122)	น้อย	5
3) ไม่มีการ วางแผนด้านการตลาด และการจำหน่าย ผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม	40 (31.5)	26 (20.5)	36 (28.3)	20 (15.7)	5 (3.9)	2.40 (1.197)	น้อย	7
4) ไม่มีการ วางแผนด้าน ประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสารของกลุ่ม	29 (22.8)	38 (29.9)	43 (33.9)	13 (10.2)	4 (3.1)	2.41 (1.049)	น้อย	5

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

n = 127

ปัญหาในการจัดการ (ด้านประเด็นการ จัดการ)	ระดับปัญหา (จำนวน / ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D)	ความ หมาย	อัน ดับ
	1	2	3	4	5			
2. ด้านการจัดองค์กร						2.27	น้อย	
						(1.044)		
1) โครงสร้าง บริหารองค์กร และ การแบ่งฝ่ายงานตาม ภารกิจของกลุ่มไม่ ชัดเจน	34 (26.8)	44 (34.6)	31 (24.4)	15 (11.8)	3 (2.4)	2.28 (1.061)	น้อย	9
2) การกำหนด บทบาทหน้าที่และ ความรับผิดชอบของ คณะกรรมการไม่ ชัดเจน	37 (29.1)	41 (32.3)	36 (28.3)	11 (8.7)	2 (1.6)	2.21 (1.013)	น้อย	12
3) การกำหนด กฎระเบียบ ข้อบังคับ ของกลุ่มไม่ชัดเจน	35 (27.6)	39 (30.7)	38 (29.9)	12 (9.4)	3 (2.4)	2.28 (1.046)	น้อย	9
4) ข้อกำหนดการ จัดสรรรายได้และ ผลประโยชน์แก่ คณะกรรมการและ สมาชิกไม่ชัดเจน	39 (30.7)	29 (22.8)	41 (32.3)	18 (14.2)	0 (0)	2.30 (1.056)	น้อย	8

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

n = 127

ปัญหาในการจัดการ (ด้านประเด็นการ จัดการ)	ระดับปัญหา (จำนวน / ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D)	ความ หมาย	อัน ดับ
	1	2	3	4	5			
3. ด้านการประสานงาน						2.03	น้อย	
						(1.047)		
1) ไม่มีการประชุม ระหว่าง คณะกรรมการและ สมาชิกทุกเดือนหรือ อย่างต่อเนื่อง	38 (29.9)	37 (29.1)	39 (30.7)	10 (7.9)	3 (2.4)	2.24 (1.042)	น้อย	11
2) ไม่มีการ ประสานงานระหว่าง คณะกรรมการกับ หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้ ที่เกี่ยวข้อง	48 (37.8)	38 (29.9)	32 (25.2)	5 (3.9)	4 (3.1)	2.05 (1.038)	น้อย	14
3) คณะกรรมการ และสมาชิกไม่ มีส่วนร่วมในการ ปฏิบัติงานของกลุ่ม	60 (47.2)	31 (24.4)	22 (17.3)	8 (6.3)	6 (4.7)	1.97 (1.154)	น้อย	15
4) การแจ้งข้อมูล ข่าวสารแก่ คณะกรรมการและ สมาชิกไม่สม่ำเสมอ	60 (47.2)	31 (24.4)	29 (22.8)	7 (5.5)	0 (0)	1.87 (0.954)	น้อย	16

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

n = 127

ปัญหาในการจัดการ (ด้านประเด็นการ จัดการ)	ระดับปัญหา (จำนวน / ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D)	ความ หมาย	อัน ดับ
	1	2	3	4	5			
4. ด้านการควบคุม						2.41	น้อย	
						(1.100)		
1) การเก็บเอกสาร หลักฐานไม่เป็นระบบ	27 (21.3)	40 (31.5)	28 (22.0)	29 (22.8)	3 (2.4)	2.54 (1.132)	น้อย	1
2) การรายงานผล การปฏิบัติงานให้ คณะกรรมการและ สมาชิกทราบไม่ตรง ตามกำหนดเวลาที่ แน่นอน	31 (24.4)	34 (26.8)	41 (32.3)	20 (15.7)	1 (0.8)	2.42 (1.050)	น้อย	4
3) ไม่มีการ ทบทวนผลการ ปฏิบัติงานระหว่าง คณะกรรมการและ สมาชิก เพื่อนำผลไป ปรับปรุงผลการ ดำเนินงานกลุ่มอย่าง ต่อเนื่อง	28 (22.0)	43 (33.9)	30 (23.6)	20 (15.7)	6 (4.7)	2.47 (1.140)	น้อย	3
4) ไม่มีการควบคุม กระบวนการทำงาน อย่างเป็นระบบ เช่น กระบวนการผลิต สินค้า การจัดทำบัญชี การควบคุมวัสดุ - อุปกรณ์ และวัตถุดิบ	38 (29.9)	45 (35.4)	31 (24.4)	7 (5.5)	6 (4.7)	2.20 (1.077)	น้อย	13

จากตารางที่ 4.9 ปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ ด้านประเด็นการจัดการ ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังนี้

ด้านการวางแผน พบว่า ปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการวางแผนในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย = 2.44) เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า มีปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการวางแผนในระดับน้อยทุกประเด็น ได้แก่ การจัดทำแผนปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างคณะกรรมการและสมาชิก เพื่อกำหนดเป้าหมาย และทิศทางของกลุ่มไม่ชัดเจน (ค่าเฉลี่ย = 2.54) รองลงมาไม่มีการวางแผนพัฒนาการผลิตผลิตภัณฑ์ หรือผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ (ค่าเฉลี่ย = 2.41) ไม่มีการวางแผนด้านประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย = 2.41) และไม่มีการวางแผนด้านการตลาดและการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย = 2.40) ตามลำดับ

ด้านการจัดองค์กร พบว่า ปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการจัดองค์กรในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย = 2.27) เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า มีปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการจัดองค์กรในระดับน้อยทุกประเด็น ได้แก่ ข้อกำหนดการจัดสรรรายได้และผลประโยชน์แก่คณะกรรมการและสมาชิกไม่ชัดเจน (ค่าเฉลี่ย = 2.30) รองลงมาโครงสร้างบริหารองค์กร และการแบ่งฝ่ายงานตามภารกิจของกลุ่มไม่ชัดเจน (ค่าเฉลี่ย = 2.28) การกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับของกลุ่มไม่ชัดเจน (ค่าเฉลี่ย = 2.28) และการกำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการไม่ชัดเจน (ค่าเฉลี่ย = 2.21) ตามลำดับ

ด้านการประสานงาน พบว่า ปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการประสานงานในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย = 2.03) เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า มีปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการประสานงานในระดับน้อยทุกประเด็น ได้แก่ ไม่มีการประชุมระหว่างคณะกรรมการและสมาชิกทุกเดือนหรืออย่างต่อเนื่อง (ค่าเฉลี่ย = 2.24) รองลงมาไม่มีการประสานงานระหว่างคณะกรรมการกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้ที่เกี่ยวข้อง (ค่าเฉลี่ย = 2.05) คณะกรรมการและสมาชิกไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานของ (ค่าเฉลี่ย = 1.97) และการแจ้งข้อมูลข่าวสารแก่คณะกรรมการและสมาชิกไม่สม่ำเสมอ (ค่าเฉลี่ย = 1.87) ตามลำดับ

ด้านการควบคุม พบว่า ปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการควบคุมในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย = 2.41) เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า มีปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการควบคุมในระดับน้อยทุกประเด็น ได้แก่ การเก็บเอกสาร หลักฐานไม่เป็นระบบ (ค่าเฉลี่ย = 2.54) รองลงมาไม่มีการทบทวนผลการปฏิบัติงานระหว่างคณะกรรมการและสมาชิก เพื่อนำผลไปปรับปรุงผลการดำเนินงานกลุ่มอย่างต่อเนื่อง (ค่าเฉลี่ย = 2.47) การรายงานผลการปฏิบัติงานให้คณะกรรมการและสมาชิกทราบไม่ตรงตามกำหนดเวลาที่แน่นอน (ค่าเฉลี่ย =

2.42) และไม่มี การควบคุมกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบ เช่น กระบวนการผลิตสินค้า การจัดทำบัญชี การควบคุมวัสดุ - อุปกรณ์ และวัตถุดิบ(ค่าเฉลี่ย = 2.20) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.10 สรุปภาพรวมปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ ด้านประเด็นการจัดการ

n=127

ปัญหาในการจัดการ (ด้านประเด็นการจัดการ)	ระดับปัญหา			
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย	อันดับ
ด้านการวางแผน	2.44	1.067	น้อย	1
ด้านการจัดองค์กร	2.27	1.044	น้อย	3
ด้านการประสานงาน	2.03	1.047	น้อย	4
ด้านการควบคุม	2.41	1.100	น้อย	2
รวมเฉลี่ย	2.29	1.064	น้อย	

จากตารางที่ 4.10 สรุปภาพรวมปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ ด้านประเด็นการจัดการ ภาพรวมปัญหาในการจัดการ ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังนี้

ปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ ด้านประเด็นการจัดการ ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย = 2.29) เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า มีปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านประเด็นการจัดการในระดับน้อยทุกประเด็น ได้แก่ ด้านการวางแผน (ค่าเฉลี่ย = 2.44) รองลงมาด้านการควบคุม (ค่าเฉลี่ย = 2.41) ด้านการจัดองค์กร (ค่าเฉลี่ย = 2.27) และด้านการประสานงาน (ค่าเฉลี่ย = 2.03) ตามลำดับ

3.2 ด้านวิธีการส่งเสริม มีผลการวิเคราะห์ปรากฏผลดังตารางที่ 4.11 และ 4.12

ตารางที่ 4.11 จำนวนและร้อยละของปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ
ด้านวิธีการส่งเสริม

n = 127

ปัญหาในการจัดการ (ด้านวิธีการส่งเสริม)	ระดับปัญหา (จำนวน / ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D)	ความ หมาย	อัน ดับ
	1	2	3	4	5			
1. แบบบุคคล						2.52	น้อย	
						(1.112)		
1) ขาดการส่งเสริม จากเจ้าหน้าที่ส่งเสริม การเกษตร	41 (32.3)	30 (23.6)	45 (35.4)	7 (5.5)	4 (3.1)	2.24 (1.065)	น้อย	5
2) ขาดการสนับสนุน จากผู้นำท้องถิ่น	21 (16.5)	25 (19.7)	49 (38.6)	21 (16.5)	11 (8.7)	2.81 (1.160)	ปาน กลาง	2
2. แบบกลุ่ม						2.09	น้อย	
						(1.045)		
1) ในการจัดอบรม/ สัมมนา หลักสูตรไม่ ตรงตามความต้องการ ของกลุ่ม	40 (31.5)	48 (37.8)	32 (25.2)	4 (3.1)	3 (2.4)	2.07 (0.953)	น้อย	7
2) สถานที่ศึกษา ดูงานไม่ตรงกับ ความต้องการของกลุ่ม	45 (35.4)	44 (34.6)	24 (18.9)	6 (4.7)	8 (6.3)	2.12 (1.138)	น้อย	6

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

n = 127

ปัญหาในการจัดการ (ด้านวิธีการส่งเสริม)	ระดับปัญหา (จำนวน / ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D)	ความ หมาย	อัน ดับ
	1	2	3	4	5			
3. แบบมวลดชน						2.40	น้อย	
						(1.085)		
3.1 สื่อสิ่งพิมพ์								
1) คณะกรรมการ ไม่สามารถเข้าถึงสื่อ สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เช่น วารสาร แผ่นพับ โปสเตอร์ คู่มือการ ดำเนินงาน และ เอกสารเผยแพร่อื่นๆ เช่น จดหมายข่าว	36 (28.3)	32 (25.2)	44 (34.6)	12 (9.4)	3 (2.4)	2.32 (1.061)	น้อย	4
3.2 สื่ออิเล็กทรอนิกส์								
1) ในพื้นที่ของ ท่านพบปัญหาการ เข้าถึงสัญญาณ อินเทอร์เน็ต	59 (46.5)	41 (32.3)	24 (18.9)	1 (0.8)	2 (1.6)	1.79 (0.888)	น้อย ที่สุด	8
2) คณะกรรมการ ขาดทักษะในการใช้ สื่อสังคมออนไลน์ ต่าง ๆ เช่น ไลน์ เฟซบุ๊ก ยูทูป	31 (24.4)	32 (25.2)	37 (29.1)	21 (16.5)	6 (4.7)	2.52 (1.167)	น้อย	3

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

n = 127

ปัญหาในการจัดการ (ด้านวิธีการส่งเสริม)	ระดับปัญหา (จำนวน / ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D)	ความ หมาย	อัน ดัด
	1	2	3	4	5			
	3) คณะกรรมการ ขาดทักษะในการใช้ แพลตฟอร์มการ เรียนรู้ต่าง ๆ เช่น อิเลิร์นนิ่ง	19 (15.0)	29 (22.8)	28 (22.0)	40 (31.5)			

จากตารางที่ 4.11 ปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ ด้านวิธีการส่งเสริม ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังนี้

แบบบุคคล พบว่า ปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนแบบบุคคลในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย = 2.52) เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า มีปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนแบบบุคคลในระดับปานกลาง 1 ประเด็น ได้แก่ ขาดการสนับสนุนจากผู้นำท้องถิ่น/ท้องถิ่น (ค่าเฉลี่ย = 2.81) และมีปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนแบบบุคคลในระดับน้อย 1 ประเด็น ได้แก่ ขาดการส่งเสริมจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร (ค่าเฉลี่ย = 2.24) ตามลำดับ

แบบกลุ่ม พบว่า ปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนแบบกลุ่มในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย = 2.09) เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า มีปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนแบบกลุ่มในระดับน้อยทุกประเด็น ได้แก่ สถานที่ศึกษาดูงานไม่ตรงกับความต้องการของกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย = 2.12) และในการจัดอบรม/สัมมนา หลักสูตรไม่ตรงตามความต้องการของกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย = 2.07) ตามลำดับ

แบบมวลชน พบว่า ปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนแบบมวลชนทั้งจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย = 2.40) เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า มีปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนแบบมวลชนทั้งจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในระดับปานกลาง 1 ประเด็น ได้แก่ คณะกรรมการขาดทักษะในการใช้แพลตฟอร์มการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น อิเลิร์นนิ่ง (ค่าเฉลี่ย = 2.96) มีปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนแบบมวลชนทั้งจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในระดับน้อย 2 ประเด็น ได้แก่ คณะกรรมการขาดทักษะในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ต่าง ๆ เช่น ไลน์ เฟซบุ๊ก ยูทูป (ค่าเฉลี่ย = 2.52) และ คณะกรรมการไม่

สามารถเข้าถึงสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เช่น วารสาร แผ่นพับ โปสเตอร์ คู่มือการดำเนินงาน และเอกสารเผยแพร่อื่นๆ เช่น จดหมายข่าว (ค่าเฉลี่ย = 2.32) และมีปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนแบบมวลชนทั้งจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในระดับน้อยที่สุด 1 ประเด็น ได้แก่ ปัญหาการเข้าถึงสัญญาณอินเทอร์เน็ต (ค่าเฉลี่ย = 1.79) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.12 สรุปภาพรวมปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ ด้านวิธีการส่งเสริม

n=127

ปัญหาในการจัดการ (ด้านวิธีการส่งเสริม)	ระดับปัญหา			
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย	อันดับ
แบบบุคคล	2.52	1.112	น้อย	1
แบบกลุ่ม	2.09	1.045	น้อย	3
แบบมวลชน	2.40	1.085	น้อย	2
รวมเฉลี่ย	2.35	1.082	น้อย	

จากตารางที่ 4.12 สรุปภาพรวมปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ ด้านวิธีการส่งเสริม ภาพรวมปัญหาในการจัดการ ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังนี้

ปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ ด้านวิธีการส่งเสริมภาพรวมอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย = 2.35) เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า มีปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านวิธีการส่งเสริมในระดับน้อยทุกประเด็น ได้แก่ แบบบุคคล (ค่าเฉลี่ย = 2.52) รองลงมาแบบมวลชน (ค่าเฉลี่ย = 2.40) และแบบกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย = 2.09) ตามลำดับ

3.3 ด้านการสนับสนุน มีผลการวิเคราะห์ปรากฏผลดังตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 จำนวนและร้อยละของปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ
ด้านการสนับสนุน

n = 127

ปัญหาในการจัดการ (ด้านการสนับสนุน)	ระดับปัญหา (จำนวน / ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D)	ความ หมาย	อัน ดับ
	1	2	3	4	5			
ด้านการสนับสนุน						2.44 (1.014)	น้อย	
1) องค์กรความรู้ที่ ได้รับจากเจ้าหน้าที่ ส่งเสริมการเกษตรไม่ ตรงตามความต้องการ ของคณะกรรมการ	42 (33.1)	52 (40.9)	30 (23.6)	3 (2.4)	0 (0)	1.95 (0.815)	น้อย	3
2) เงื่อนไขในการ เข้าถึงงบประมาณจาก ภาครัฐมีข้อกำหนด มาก	16 (12.6)	17 (13.4)	37 (29.1)	42 (33.1)	15 (11.8)	3.18 (1.191)	ปาน กลาง	1
3) การติดตาม เยี่ยมเยียนจาก เจ้าหน้าที่ส่งเสริม การเกษตรไม่ สม่ำเสมอ	38 (29.9)	44 (34.6)	33 (26.0)	8 (6.3)	4 (3.1)	2.18 (1.034)	น้อย	2

จากตารางที่ 4.13 ปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ ด้านการสนับสนุน พบว่า มีปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการสนับสนุนในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย = 2.44) เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า มีปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการสนับสนุนในระดับปานกลาง 1 ประเด็น ได้แก่ เงื่อนไขในการเข้าถึงงบประมาณจากภาครัฐมีข้อกำหนดมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.18) และมีปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการสนับสนุนใน

ระดับน้อย 2 ประเด็น ได้แก่ การติดตาม เชื่อมโยงจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรไม่สม่ำเสมอ (ค่าเฉลี่ย = 2.18) และองค์ความรู้ที่ได้รับจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรไม่ตรงตามความต้องการของคณะกรรมการ (ค่าเฉลี่ย = 1.95) ตามลำดับ

ตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ

แนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านประเด็นการจัดการ ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์กร ด้านการประสานงาน และด้านการควบคุม 2) ด้านวิธีการส่งเสริม ได้แก่ แบบบุคคล แบบกลุ่ม และแบบมวลชน และ 3) ด้านการสนับสนุน ซึ่งแต่ละด้านแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย ดังนี้ ในส่วนของคณะกรรมการ และในส่วนของเจ้าหน้าที่ มีผลการวิเคราะห์ดังนี้

4.1 ด้านประเด็นการจัดการ

4.1.1 ด้านประเด็นการจัดการในส่วนของคณะกรรมการ มีผลการวิเคราะห์ปรากฏผลดังตาราง ที่ 4.14 และ 4.15

ตารางที่ 4.14 จำนวนและร้อยละของแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ
ด้านประเด็นการจัดการในส่วนของคณะกรรมการ

แนวทางการพัฒนา (ด้านประเด็นการ จัดการ)	ระดับความคิดเห็น (จำนวน / ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D)	ความ หมาย	อัน ดับ
	1	2	3	4	5			
	n = 127							
1. ด้านการวางแผน						3.70 (0.748)	มาก	
1) ควรมีการจัดทำ แผนปฏิบัติงานร่วมกัน ระหว่างคณะกรรมการ และสมาชิก เพื่อ กำหนดเป้าหมาย และ ทิศทางของกลุ่มที่ ชัดเจน ปีละ 1 ครั้ง	0 (0)	0 (0)	31 (24.4)	71 (55.9)	25 (19.7)	3.95 (0.665)	มาก	7

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

n = 127

แนวทางการพัฒนา (ด้านประเด็นการ จัดการ)	ระดับความคิดเห็น (จำนวน / ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D)	ความ หมาย	อัน ดับ
	1	2	3	4	5			
2) ควรมีการ วางแผนพัฒนาการผลิต ผลิตภัณฑ์ หรือ ผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ 6 เดือน/ครั้ง	2 (1.6)	9 (7.1)	57 (44.9)	48 (37.8)	11 (8.7)	3.45 (0.814)	มาก	16
3) ควรมีการ วางแผนด้านการตลาด และการจำหน่าย ผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม 6 เดือน/ครั้ง	0 (0)	1 (0.8)	58 (45.7)	56 (44.1)	12 (9.4)	3.62 (0.666)	มาก	15
4) ควรมีการ วางแผนด้าน ประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสารของกลุ่ม เดือนละ 1 ครั้ง	3 (2.4)	2 (1.6)	39 (30.7)	60 (47.2)	23 (18.1)	3.77 (0.847)	มาก	12
2. ด้านการจัดองค์กร						3.97 (0.707)	มาก	
1) ควรมีการ กำหนดโครงสร้าง บริหารองค์กร และ การแบ่งฝ่ายงานตาม ภารกิจของกลุ่มอย่าง ชัดเจน	0 (0)	0 (0)	32 (25.2)	66 (52.0)	29 (22.8)	3.98 (0.695)	มาก	5

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

n = 127

แนวทางการพัฒนา (ด้านประเด็นการ จัดการ)	ระดับความคิดเห็น (จำนวน / ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D)	ความ หมาย	อัน ดับ
	1	2	3	4	5			
2) ควรมีการ กำหนดบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบ ของคณะกรรมการ อย่างชัดเจน	0 (0)	0 (0)	27 (21.3)	65 (51.2)	35 (27.6)	4.06 (0.699)	มาก	2
3) ควรมีการ กำหนดกฎระเบียบ ข้อบังคับของกลุ่ม อย่างชัดเจน	2 (1.6)	27 (21.3)	68 (53.5)	30 (23.6)	4 (3.1)	3.99 (0.718)	มาก	4
4) ควรมีการ จัดสรรรายได้และ ผลประโยชน์ แก่คณะกรรมการและ สมาชิกทุกสิ้นปี	0 (0)	0 (0)	44 (34.6)	59 (46.5)	24 (18.9)	3.84 (0.717)	มาก	10
3. ด้านการ ประสานงาน						3.94 (0.809)	มาก	
1) ควรมีการ ประชุมระหว่าง คณะกรรมการและ สมาชิก เดือนละ 1 ครั้ง	2 (1.6)	5 (3.9)	41 (32.3)	55 (43.3)	24 (18.9)	3.74 (0.866)	มาก	13

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

n = 127

แนวทางการพัฒนา (ด้านประเด็นการ จัดการ)	ระดับความคิดเห็น (จำนวน / ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D)	ความ หมาย	อัน ดับ
	1	2	3	4	5			
2) ควรมีการ ประสานงานระหว่าง คณะกรรมการกับ หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้ ที่เกี่ยวข้องสม่ำเสมอ	0 (0)	7 (5.5)	35 (27.6)	53 (41.7)	32 (25.2)	3.87 (0.858)	มาก	8
3) คณะกรรมการ และสมาชิกควรให้ ความร่วมมือในการ ปฏิบัติงานของกลุ่ม ทุกครั้ง	0 (0)	0 (0)	23 (18.1)	61 (48.0)	43 (33.9)	4.16 (0.706)	มาก	1
4) ควรแจ้งข้อมูล ข่าวสารแก่ คณะกรรมการและ สมาชิกสม่ำเสมอ	2 (1.6)	0 (0)	30 (23.6)	61 (48.0)	34 (26.8)	3.98 (0.807)	มาก	5
4. ด้านการควบคุม						3.83 (0.854)	มาก	
1) ควรเก็บเอกสาร หลักฐานอย่างเป็น ระบบทุกครั้ง	3 (2.4)	1 (0.8)	18 (14.2)	72 (56.7)	33 (26.0)	4.03 (0.806)	มาก	3

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

n = 127

แนวทางการพัฒนา (ด้านประเด็นการ จัดการ)	ระดับความคิดเห็น (จำนวน / ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D)	ความ หมาย	อัน ดับ
	1	2	3	4	5			
2) ควรรายงานผล การปฏิบัติงานให้ คณะกรรมการและ สมาชิกทราบเป็น ระยะ หรือตาม กำหนดเวลาที่แน่นอน	3 (2.4)	5 (3.9)	32 (25.2)	64 (50.4)	23 (18.1)	3.78 (0.872)	มาก	11
3) ควรมีการ ทบทวนผลการ ปฏิบัติงานระหว่าง คณะกรรมการและ สมาชิก เพื่อนำผลไป ปรับปรุงผลการ ดำเนินงานกลุ่มอย่าง ต่อเนื่อง	2 (1.6)	8 (6.3)	38 (29.9)	63 (49.6)	16 (12.6)	3.65 (0.839)	มาก	14
4) ควรมีการควบคุม กระบวนการทำงาน อย่างเป็นระบบ เช่น กระบวนการผลิตสินค้า การจัดทำบัญชี การ ควบคุมวัสดุ - อุปกรณ์ และวัตถุดิบทุกครั้ง	3 (2.4)	3 (2.4)	33 (26.0)	56 (44.1)	32 (25.2)	3.87 (0.900)	มาก	8

จากตารางที่ 4.14 แนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ
ด้านประเด็นการจัดการ ในส่วนของคณะกรรมการ ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังนี้

ด้านการวางแผน พบว่า คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการวางแผนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.70) เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการวางแผนในระดับมาก ทุกประเด็น ได้แก่ ควรมีการจัดทำแผนปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างคณะกรรมการและสมาชิก เพื่อกำหนดเป้าหมาย และทิศทางของกลุ่มที่ชัดเจนปีละ 1 ครั้ง (ค่าเฉลี่ย = 3.95) รองลงมาควรมีการวางแผนด้านประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของกลุ่มเดือนละ 1 ครั้ง (ค่าเฉลี่ย = 3.77) ควรมีการวางแผนด้านการตลาดและการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม 6 เดือน/ครั้ง (ค่าเฉลี่ย = 3.62) และควรมีการวางแผนพัฒนาการผลิตผลิตภัณฑ์ หรือผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ 6 เดือน/ครั้ง (ค่าเฉลี่ย = 3.45) ตามลำดับ

ด้านการจัดองค์กร พบว่า คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการจัดองค์กรในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.97) เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการจัดองค์กรในระดับมาก ทุกประเด็น ได้แก่ ควรมีการกำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการอย่างชัดเจน (ค่าเฉลี่ย = 4.06) รองลงมาควรมีการกำหนดกฎระเบียบ ข้อบังคับของกลุ่มอย่างชัดเจน (ค่าเฉลี่ย = 3.99) ควรมีการกำหนดโครงสร้างบริหารองค์กร และการแบ่งฝ่ายงานตามภารกิจของกลุ่มอย่างชัดเจน (ค่าเฉลี่ย = 3.98) และควรมีการจัดสรรรายได้และผลประโยชน์แก่คณะกรรมการและสมาชิกทุกสิ้นปี (ค่าเฉลี่ย = 3.84) ตามลำดับ

ด้านการประสานงาน พบว่า คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการประสานงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.94) เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการประสานงานในระดับมาก ทุกประเด็น ได้แก่ คณะกรรมการและสมาชิกควรให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานของกลุ่มทุกครั้ง (ค่าเฉลี่ย = 4.16) รองลงมาควรแจ้งข้อมูลข่าวสารแก่คณะกรรมการและสมาชิกสม่ำเสมอ (ค่าเฉลี่ย = 3.98) ควรมีการประสานงานระหว่างคณะกรรมการกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้ที่เกี่ยวข้องสม่ำเสมอ (ค่าเฉลี่ย = 3.87) และควรมีการประชุมระหว่างคณะกรรมการและสมาชิก เดือนละ 1 ครั้ง (ค่าเฉลี่ย = 3.74) ตามลำดับ

ด้านการควบคุม พบว่า คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการควบคุมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.83) เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการควบคุมในระดับมาก ทุกประเด็น ได้แก่ ควรเก็บเอกสาร หลักฐานอย่างเป็นระบบทุกครั้ง (ค่าเฉลี่ย = 4.03) รองลงมาควรมีการควบคุมกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบ เช่น กระบวนการ

ผลิตสินค้า การจัดทำบัญชี การควบคุมวัสดุ - อุปกรณ์ และวัตถุดิบทุกครั้ง (ค่าเฉลี่ย = 3.87) ครอบ
 รัยงานผลการปฏิบัติงานให้คณะกรรมการและสมาชิกทราบเป็นระยะ หรือตามกำหนดเวลาที่
 แน่นนอน (ค่าเฉลี่ย = 3.78) และควรมีการทบทวนผลการปฏิบัติงานระหว่างคณะกรรมการและ
 สมาชิก เพื่อนำผลไปปรับปรุงผลการดำเนินงานกลุ่มอย่างต่อเนื่อง (ค่าเฉลี่ย = 3.65) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.15 สรุปภาพรวมแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ
 ด้านประเด็นการจัดการ ในส่วนของคณะกรรมการ

n=127

แนวทางการพัฒนา (ด้านประเด็นการจัดการ)	ระดับความคิดเห็น			
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย	อันดับ
ด้านการวางแผน	3.70	0.748	มาก	4
ด้านการจัดองค์กร	3.97	0.707	มาก	1
ด้านการประสานงาน	3.94	0.809	มาก	2
ด้านการควบคุม	3.83	0.854	มาก	3
รวมเฉลี่ย	3.86	0.780	มาก	

จากตารางที่ 4.15 สรุปภาพรวมแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนของ
 คณะกรรมการ ด้านประเด็นการจัดการ ในส่วนของคณะกรรมการ ภาพรวมแนวทางการพัฒนาการ
 จัดการ ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังนี้

แนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ ด้านประเด็น
 การจัดการ ในส่วนของคณะกรรมการภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.86) เมื่อพิจารณา
 รายละเอียด พบว่า คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชน
 ด้านประเด็นการจัดการในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ ด้านการจัดองค์กร (ค่าเฉลี่ย = 3.97)
 รองลงมาด้านการประสานงาน (ค่าเฉลี่ย = 3.94) ด้านการควบคุม (ค่าเฉลี่ย = 3.83) และด้านการ
 วางแผน (ค่าเฉลี่ย = 3.70) ตามลำดับ

4.1.2 ด้านประเด็นการจัดการ ในส่วนของเจ้าหน้าที่ มีผลการวิเคราะห์ปรากฏผล
 ดังตาราง ที่ 4.16 และ 4.17

ตารางที่ 4.16 จำนวนและร้อยละของแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ
ด้านประเด็นการจัดการในส่วนของเจ้าหน้าที่

n = 127

แนวทางการพัฒนา (ด้านประเด็นการ จัดการ)	ระดับความคิดเห็น (จำนวน / ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D)	ความ หมาย	อัน ดับ
	1	2	3	4	5			
1. ด้านการวางแผน						3.34	ปาน	
						(0.950)	กลาง	
1) เจ้าหน้าที่ควรมี ส่วนร่วมในการจัดทำ แผนปฏิบัติงาน ร่วมกับคณะกรรมการ และสมาชิก เพื่อ กำหนดเป้าหมาย และ ทิศทางของกลุ่มที่ ชัดเจนปีละ 1 ครั้ง	0 (0)	22 (17.3)	34 (26.8)	50 (39.4)	21 (16.5)	3.55 (0.965)	มาก	3
2) เจ้าหน้าที่ควรมี ส่วนร่วมในการวางแผน พัฒนาการผลิต ผลิตภัณฑ์ หรือ ผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ 6เดือน/ครั้ง	1 (0.8)	33 (26.0)	42 (33.1)	41 (32.3)	10 (7.9)	3.20 (0.946)	ปาน	12
3) เจ้าหน้าที่ควรมี ส่วนร่วมในการวางแผน ด้านการตลาดและการ จำหน่ายผลิตภัณฑ์ ของกลุ่ม 6 เดือน/ครั้ง	5 (3.9)	20 (15.7)	52 (40.9)	38 (29.9)	12 (9.4)	3.25 (0.967)	ปาน	11
							กลาง	

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

n = 127

แนวทางการพัฒนา (ด้านประเด็นการ จัดการ)	ระดับความคิดเห็น (จำนวน / ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D)	ความ หมาย	อัน ดับ
	1	2	3	4	5			
4) เจ้าหน้าที่ควรมี ส่วนร่วมในการวางแผน ด้านประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารของ กลุ่ม 6 เดือน/ครั้ง	3 (2.4)	18 (14.2)	50 (39.4)	44 (34.6)	12 (9.4)	3.35 (0.920)	ปาน กลาง	8
2. ด้านการจัดองค์กร						2.83 (0.999)	ปาน กลาง	
1) เจ้าหน้าที่ควรมี ส่วนร่วมในการ กำหนดโครงสร้าง บริหารองค์กร และ การแบ่งฝ่ายงานตาม ภารกิจของกลุ่ม	7 (5.5)	25 (19.7)	51 (40.2)	37 (29.1)	7 (5.5)	3.09 (0.963)	ปาน กลาง	13
2) เจ้าหน้าที่ควรมี ส่วนร่วมในการ กำหนดบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบ ของคณะกรรมการ	9 (7.1)	36 (28.3)	52 (40.9)	26 (20.5)	4 (3.1)	2.84 (0.938)	ปาน กลาง	14
3) เจ้าหน้าที่ควรมี ส่วนร่วมในการ กำหนดกฎระเบียบ ข้อบังคับของกลุ่ม	11 (8.7)	45 (35.4)	37 (29.1)	27 (21.3)	7 (5.5)	2.80 (1.049)	ปาน กลาง	15

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

n = 127

แนวทางการพัฒนา (ด้านประเด็นการ จัดการ)	ระดับความคิดเห็น (จำนวน / ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D)	ความ หมาย	อัน ดับ
	1	2	3	4	5			
4) เจ้าหน้าที่ควรมี ส่วนร่วมในการ กำหนดการจัดสรร รายได้และ ผลประโยชน์แก่ คณะกรรมการและ สมาชิกกลุ่ม	17 (13.4)	47 (37.0)	38 (29.9)	19 (15.0)	6 (4.7)	2.61 (1.048)	ปาน กลาง	16
3. ด้านการประสานงาน						3.66 (0.937)	มาก	
1) เจ้าหน้าที่ควร เข้าร่วมประชุมกับ คณะกรรมการและ สมาชิก 6 เดือน/ครั้ง	4 (3.1)	7 (5.5)	50 (39.4)	47 (37.0)	19 (15.0)	3.55 (0.923)	มาก	3
2) เจ้าหน้าที่ควรให้ คำแนะนำในการ ประสานงานของ คณะกรรมการกับ หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้ที่ เกี่ยวข้อง	3 (2.4)	7 (5.5)	27 (21.3)	67 (52.8)	23 (18.1)	3.79 (0.888)	มาก	2
3) เจ้าหน้าที่ควรให้ คำแนะนำในการ ร่วมมือกันปฏิบัติงาน ของกลุ่ม ของคณะ กรรมการและสมาชิก	5 (3.9)	13 (10.2)	52 (40.9)	40 (31.5)	17 (13.4)	3.40 (0.978)	ปาน กลาง	7

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

n = 127

แนวทางการพัฒนา (ด้านประเด็นการ จัดการ)	ระดับความคิดเห็น (จำนวน / ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D)	ความ หมาย	อัน ดับ
	1	2	3	4	5			
4) เจ้าหน้าที่ควร แจ้งข้อมูลข่าวสารที่ เกี่ยวข้องกับการ ดำเนินงานวิสาหกิจ ชุมชนแก่คณะ กรรมการสม่ำเสมอ	3 (2.4)	6 (4.7)	28 (22.0)	52 (40.9)	38 (29.9)	3.91 (0.960)	มาก	1
4. ด้านการควบคุม						3.39 (0.891)	ปาน กลาง	
1) เจ้าหน้าที่ควรให้ คำแนะนำในการเก็บ เอกสาร หลักฐาน อย่างเป็นระบบ	1 (0.8)	12 (9.4)	42 (33.1)	61 (48.0)	11 (8.7)	3.54 (0.814)	มาก	5
2) เจ้าหน้าที่ควรมี ส่วนร่วมในการ รายงานผลการ ปฏิบัติงานของกลุ่ม	3 (2.4)	17 (13.4)	41 (32.3)	54 (42.5)	12 (9.4)	3.43 (0.922)	มาก	6
3) เจ้าหน้าที่ควรมี ส่วนร่วมในการ ทบทวนผลการ ปฏิบัติงานระหว่าง คณะกรรมการและ สมาชิก เพื่อนำผลไป ปรับปรุงผลการ ดำเนินงานกลุ่มอย่าง ต่อเนื่อง	5 (3.9)	15 (11.8)	59 (46.5)	38 (29.9)	10 (7.9)	3.26 (0.910)	ปาน กลาง	10

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

n = 127

แนวทางการพัฒนา (ด้านประเด็นการ จัดการ)	ระดับความคิดเห็น (จำนวน / ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D)	ความ หมาย	อัน ดับ
	1	2	3	4	5			
4) เจ้าหน้าที่ควรให้ คำแนะนำในการ ควบคุมกระบวนการ ทำงานอย่างเป็นระบบ เช่น กระบวนการผลิต สินค้า การจัดทำบัญชี การควบคุมวัสดุ - อุปกรณ์ และวัตถุดิบ	3 (2.4)	16 (12.6)	58 (45.7)	36 (28.3)	14 (11.0)	3.33 (0.918)	ปาน กลาง	9

จากตารางที่ 4.16 แนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ
ด้านประเด็นการจัดการ ในส่วนของเจ้าหน้าที่ ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังนี้

ด้านการวางแผน พบว่า คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการ
วิสาหกิจชุมชนด้านการวางแผนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.34) เมื่อพิจารณา
รายละเอียด พบว่า คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการ
วางแผนในระดับมาก 1 ประเด็น ได้แก่ เจ้าหน้าที่ควรมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติงานร่วมกับ
คณะกรรมการและสมาชิก เพื่อกำหนดเป้าหมาย และทิศทางของกลุ่มที่ชัดเจนปีละ 1 ครั้ง
(ค่าเฉลี่ย = 3.55) และคณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้าน
การวางแผนในระดับปานกลาง 3 ประเด็น ได้แก่ เจ้าหน้าที่ควรมีส่วนร่วมในการวางแผนด้าน
ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของกลุ่ม 6 เดือน/ครั้ง (ค่าเฉลี่ย = 3.35) รองลงมาเจ้าหน้าที่ควรมีส่วน
ร่วมในการวางแผนด้านการตลาดและการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม 6 เดือน/ครั้ง (ค่าเฉลี่ย = 3.25)
และเจ้าหน้าที่ควรมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาการผลิตผลิตภัณฑ์ หรือผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ
6 เดือน/ครั้ง (ค่าเฉลี่ย = 3.20) ตามลำดับ

ด้านการจัดองค์กร พบว่า คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการ
วิสาหกิจชุมชนด้านการจัดองค์กรในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 2.83) เมื่อพิจารณา
รายละเอียด พบว่า คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการ

จัดองค์กรในระดับปานกลางทุกประเด็น ได้แก่ เจ้าหน้าที่ควรมีส่วนร่วมในการกำหนดโครงสร้างบริหารองค์กร และการแบ่งฝ่ายงานตามภารกิจของกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย = 3.09) รองลงมาเจ้าหน้าที่ควรมีส่วนร่วมในการกำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการ (ค่าเฉลี่ย = 2.84) เจ้าหน้าที่ควรมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย = 2.80) และเจ้าหน้าที่ควรมีส่วนร่วมในการกำหนดการจัดสรรรายได้และผลประโยชน์แก่คณะกรรมการและสมาชิกกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย = 2.61) ตามลำดับ

ด้านการประสานงาน พบว่า คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการประสานงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.66) เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการประสานงานในระดับมาก 3 ประเด็น ได้แก่ เจ้าหน้าที่ควรแจ้งข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนแก่คณะกรรมการสม่ำเสมอ (ค่าเฉลี่ย = 3.91) รองลงมาเจ้าหน้าที่ควรให้คำแนะนำในการประสานงานของคณะกรรมการกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้ที่เกี่ยวข้อง (ค่าเฉลี่ย = 3.79) และเจ้าหน้าที่ควรเข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการและสมาชิก 6 เดือน/ครั้ง (ค่าเฉลี่ย = 3.55) และคณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการประสานงานในระดับปานกลาง 1 ประเด็น ได้แก่ เจ้าหน้าที่ควรให้คำแนะนำในการร่วมมือกันปฏิบัติงานของกลุ่ม ของคณะกรรมการและสมาชิก (ค่าเฉลี่ย = 3.40) ตามลำดับ

ด้านการควบคุม พบว่า คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการควบคุมในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.39) เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการควบคุมในระดับมาก 2 ประเด็น ได้แก่ เจ้าหน้าที่ควรให้คำแนะนำในการเก็บเอกสาร หลักฐานอย่างเป็นระบบ (ค่าเฉลี่ย = 3.54) และเจ้าหน้าที่ควรมีส่วนร่วมในการรายงานผลการปฏิบัติงานของกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย = 3.43) และคณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการควบคุมในระดับปานกลาง 2 ประเด็น ได้แก่ เจ้าหน้าที่ควรให้คำแนะนำในการควบคุมกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบ เช่น กระบวนการผลิตสินค้า การจัดทำบัญชี การควบคุมวัสดุ-อุปกรณ์ และวัตถุดิบ (ค่าเฉลี่ย = 3.33) และเจ้าหน้าที่ควรมีส่วนร่วมในการทบทวนผลการปฏิบัติงานระหว่างคณะกรรมการและสมาชิก เพื่อนำผลไปปรับปรุงผลการดำเนินงานกลุ่มอย่างต่อเนื่อง (ค่าเฉลี่ย = 3.26) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.17 สรุปภาพรวมแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ
ด้านประเด็นการจัดการในส่วนของเจ้าหน้าที่

n=127

แนวทางการพัฒนา (ด้านประเด็นการจัดการ)	ระดับความคิดเห็น			
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย	อันดับ
ด้านการวางแผน	3.34	0.950	ปานกลาง	3
ด้านการจัดองค์กร	2.83	0.999	ปานกลาง	4
ด้านการประสานงาน	3.66	0.937	มาก	1
ด้านการควบคุม	3.39	0.891	ปานกลาง	2
รวมเฉลี่ย	3.31	0.944	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.17 สรุปภาพรวมแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ ด้านประเด็นการจัดการในส่วนของเจ้าหน้าที่ ภาพรวมแนวทางการพัฒนาการจัดการ ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังนี้

แนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ ด้านประเด็นการจัดการ ในส่วนของเจ้าหน้าที่ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.31) เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านประเด็นการจัดการในระดับมาก 1 ประเด็น ได้แก่ ด้านการประสานงาน (ค่าเฉลี่ย = 3.66) และคณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านประเด็นการจัดการในระดับปานกลาง 3 ประเด็น ได้แก่ ด้านการควบคุม (ค่าเฉลี่ย = 3.39) รองลงมาด้านการวางแผน (ค่าเฉลี่ย = 3.34) และด้านการจัดองค์กร (ค่าเฉลี่ย = 2.83) ตามลำดับ

4.2 ด้านวิธีการส่งเสริม มีผลการวิเคราะห์ปรากฏผลดังตาราง ที่ 4.18 และ 4.19

4.2.1 ด้านวิธีการส่งเสริมในส่วนของคณะกรรมการ มีผลการวิเคราะห์ปรากฏผลดังตาราง ที่ 4.18 และ 4.19

ตารางที่ 4.18 จำนวนและร้อยละของแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ
ด้านวิธีการส่งเสริมในส่วนของคณะกรรมการ

n = 127

แนวทางการพัฒนา (ด้านวิธีการส่งเสริม)	ระดับความคิดเห็น (จำนวน / ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D)	ความ หมาย	อัน ดับ
	1	2	3	4	5			
1. แบบบุคคล						3.82 (0.759)	มาก	
1) คณะกรรมการควร ประสานข้อมูลข่าวสาร ความรู้จากเจ้าหน้าที่ ของหน่วยงานต่างๆ	0 (0)	3 (2.4)	36 (28.3)	66 (52.0)	22 (17.3)	3.84 (0.728)	มาก	1
2) คณะกรรมการควร ประสานข้อมูลข่าวสาร ความรู้จากบุคคลอื่น ๆ เช่น ผู้นำกลุ่มองค์กร Smart Farmer ต้นแบบ ปราชญ์ชาวบ้าน เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน	0 (0)	5 (3.9)	40 (31.5)	58 (45.7)	24 (18.9)	3.80 (0.790)	มาก	3
2. แบบกลุ่ม						3.78 (0.752)	มาก	
1) คณะกรรมการ ควรมีการจัดประชุม เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในการพัฒนางาน วิสาหกิจชุมชนอย่าง สม่ำเสมอ	0 (0)	1 (0.8)	41 (32.3)	63 (49.6)	22 (17.3)	3.83 (0.710)	มาก	2

ตารางที่ 4.18 (ต่อ)

n = 127

แนวทางการพัฒนา (ด้านวิธีการส่งเสริม)	ระดับความคิดเห็น (จำนวน / ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D)	ความ หมาย	อัน ดับ
	1	2	3	4	5			
2) คณะกรรมการ ควรมีการเชื่อมโยง ข้อมูลข่าวสาร กิจกรรม กับเครือข่ายอื่นๆ	1 (0.8)	6 (4.7)	38 (29.9)	64 (50.4)	18 (14.2)	3.72 (0.794)	มาก	6
3. แบบมวลชน						3.57 (0.874)	มาก	
3.1 สื่อสิ่งพิมพ์								
1) คณะกรรมการควร ศึกษาข้อมูลข่าวสารจาก สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น วารสาร แผ่นพับ ไปสเตอร์ คู่มือ การดำเนินงาน และ เอกสารเผยแพร่อื่นๆ เช่น จดหมายข่าว เพื่อ ใช้ในการพัฒนาการ จัดการวิสาหกิจชุมชน	1 (0.8)	16 (12.6)	54 (42.5)	44 (34.6)	12 (9.4)	3.39 (0.856)	ปาน กลาง	7
2) คณะกรรมการ ควรถ่ายทอดข้อมูล ข่าวสารต่างๆ จากสื่อ สิ่งพิมพ์ให้กับสมาชิก	3 (2.4)	15 (11.8)	53 (41.7)	43 (33.9)	13 (10.2)	3.38 (0.908)	ปาน กลาง	8

ตารางที่ 4.18 (ต่อ)

n = 127

แนวทางการพัฒนา (ด้านวิธีการส่งเสริม)	ระดับความคิดเห็น (จำนวน / ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D)	ความ หมาย	อัน ดับ
	1	2	3	4	5			
	3.2 สื่ออิเล็กทรอนิกส์							
1) คณะกรรมการ ควรรักษาข้อมูล ข่าวสารจากสื่อ อิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ เพื่อใช้ในการพัฒนาการ จัดการวิสาหกิจชุมชน	3 (2.4)	5 (3.9)	35 (27.6)	63 (49.6)	21 (16.5)	3.74 (0.866)	มาก	5
2) คณะกรรมการควร พัฒนาทักษะในการใช้ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ เช่น สื่อสังคมออนไลน์ แพลตฟอร์มต่าง ๆ	2 (1.6)	5 (3.9)	39 (30.7)	56 (44.1)	25 (19.7)	3.76 (0.868)	มาก	4

จากตารางที่ 4.18 แนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ
ด้านวิธีการส่งเสริมในส่วนของคณะกรรมการ ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังนี้

แบบบุคคล พบว่า คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจ
ชุมชนแบบบุคคลในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.82) เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า
คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนแบบบุคคลในระดับมาก
ทุกประเด็น ได้แก่ คณะกรรมการควรประสานข้อมูลข่าวสาร ความรู้จากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงาน
ต่างๆ (ค่าเฉลี่ย = 3.984) และคณะกรรมการควรประสานข้อมูลข่าวสารความรู้จากบุคคลอื่น ๆ เช่น
ผู้นำกลุ่มองค์กร Smart Farmer ต้นแบบ ราษฎ์ชาวบ้าน เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน (ค่าเฉลี่ย = 3.80)
ตามลำดับ

แบบกลุ่ม พบว่า คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจ
ชุมชนแบบกลุ่มในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.78) เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า
คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนแบบกลุ่มในระดับมาก

ทุกประเด็น ได้แก่ คณะกรรมการควรมีการจัดประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการพัฒนางาน วิชากิจชุมชนอย่างสม่ำเสมอ (ค่าเฉลี่ย = 3.83) และคณะกรรมการควรมีการเชื่อมโยงข้อมูล ข่าวสาร กิจกรรมกับเครือข่ายอื่นๆ (ค่าเฉลี่ย = 3.72) ตามลำดับ

แบบมวลดชน พบว่า คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิชากิจ ชุมชนแบบมวลดชนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.57) เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิชากิจชุมชนแบบมวลดชนในระดับมาก 2 ประเด็น ได้แก่ คณะกรรมการควรพัฒนาทักษะในการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ เช่น สื่อสังคม ออนไลน์ แพลตฟอร์มต่างๆ (ค่าเฉลี่ย = 3.76) และคณะกรรมการควรศึกษาข้อมูลข่าวสารจากสื่อ อิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ เพื่อใช้ในการพัฒนาการจัดการวิชากิจชุมชน (ค่าเฉลี่ย = 3.74) และ คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิชากิจชุมชนแบบมวลดชนในระดับ ปานกลาง 2 ประเด็น ได้แก่ คณะกรรมการควรศึกษาข้อมูลข่าวสารจากสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น วารสาร แผ่นพับ ไปสเตอร์ คู่มือการดำเนินงาน และเอกสารเผยแพร่อื่นๆ เช่น จดหมายข่าว เพื่อใช้ในการ พัฒนาการจัดการวิชากิจชุมชน (ค่าเฉลี่ย = 3.39) และคณะกรรมการควรถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร ต่างๆ จากสื่อสิ่งพิมพ์ให้กับสมาชิก (ค่าเฉลี่ย = 3.38) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.19 สรุปภาพรวมแนวทางการพัฒนาการจัดการวิชากิจชุมชนของคณะกรรมการ ด้านวิธีการส่งเสริมในส่วน of คณะกรรมการ

n=127

แนวทางการพัฒนา (ด้านวิธีการส่งเสริม)	ระดับความคิดเห็น			
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย	อันดับ
แบบบุคคล	3.82	0.759	มาก	1
แบบกลุ่ม	3.78	0.752	มาก	2
แบบมวลดชน	3.57	0.874	มาก	3
รวมเฉลี่ย	3.68	0.815	มาก	

จากตารางที่ 4.19 สรุปภาพรวมแนวทางการพัฒนาการจัดการวิชากิจชุมชนของ คณะกรรมการ ด้านวิธีการส่งเสริมในส่วน of คณะกรรมการ ภาพรวมแนวทางการพัฒนา การจัดการ ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังนี้

แนวทางการพัฒนาการจัดการวิชากิจชุมชนของคณะกรรมการ ด้านวิธีการส่งเสริม ในส่วน of คณะกรรมการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.68) เมื่อพิจารณารายละเอียด

พบว่า คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านวิธีการส่งเสริมในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ แบบบุคคล (ค่าเฉลี่ย = 3.82) รองลงมาแบบกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย = 3.78) และแบบมวลชน (ค่าเฉลี่ย = 3.57) ตามลำดับ

4.2.2 ด้านวิธีการส่งเสริมในส่วนของเจ้าหน้าที่ มีผลการวิเคราะห์ปรากฏผลดังตาราง ที่ 4.20 และ 4.21

ตารางที่ 4.20 จำนวนและร้อยละของแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการด้านวิธีการส่งเสริมในส่วนของเจ้าหน้าที่

		ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย (S.D)	ความ หมาย	อัน ดับ
แนวทางการพัฒนา (ด้านวิธีการส่งเสริม)		(จำนวน / ร้อยละ)							
		1	2	3	4	5			
1. แบบบุคคล							3.93	มาก	
							(0.880)		
1) เจ้าหน้าที่ควรไป ติดตามเยี่ยมเยียนที่ วิสาหกิจชุมชน สม่ำเสมอ		2 (1.6)	5 (3.9)	31 (24.4)	56 (44.1)	33 (26.0)	3.89 (0.893)	มาก	3
2) เจ้าหน้าที่ควรให้ ความรู้ คำแนะนำ ปรึกษา เกี่ยวกับการ พัฒนาการจัดการ วิสาหกิจชุมชนแก่ คณะกรรมการ		2 (1.6)	4 (3.1)	25 (19.7)	60 (47.2)	36 (28.3)	3.98 (0.868)	มาก	1
2. แบบกลุ่ม							3.68	มาก	
							(0.818)		
1) เจ้าหน้าที่ควร จัดการอบรม/สัมมนา		0 (0)	11 (8.7)	61 (48.0)	44 (34.6)	11 (8.7)	3.43 (0.772)	มาก	7

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

n = 127

แนวทางการพัฒนา (ด้านวิธีการส่งเสริม)	ระดับความคิดเห็น (จำนวน / ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D)	ความ หมาย	อัน ดับ
	1	2	3	4	5			
2) เจ้าหน้าที่ควร พัฒนาศักยภาพของ กลุ่มโดยการพาไปทัศน ศึกษา/ศึกษา ดูงาน	0 (0)	8 (6.3)	38 (29.9)	53 (41.7)	28 (22.0)	3.80 (0.858)	มาก	5
3) เจ้าหน้าที่ควรมี การประเมินศักยภาพ กลุ่มอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง	0 (0)	7 (5.5)	36 (28.3)	58 (45.7)	26 (20.5)	3.81 (0.824)	มาก	4
3. แบบมวลดชน						3.59 (0.871)	มาก	
3.1 สื่อสิ่งพิมพ์								
1) เจ้าหน้าที่ควรให้ ความรู้ข้อมูลข่าวสาร ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น วารสาร แผ่นพับ โปสเตอร์ คู่มือการ ดำเนินงาน และเอกสาร เผยแพร่อื่นๆ เช่น จดหมายข่าว	2 (1.6)	13 (10.2)	62 (48.8)	39 (30.7)	11 (8.7)	3.35 (0.839)	ปาน กลาง	8
3.2 สื่ออิเล็กทรอนิกส์								
1) เจ้าหน้าที่ควรให้ ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น วิทยู โททัศน์ เว็บไซต์ต่างๆ	2 (1.6)	18 (14.2)	43 (33.9)	47 (37.0)	17 (13.4)	3.46 (0.949)	มาก	6

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

n = 127

แนวทางการพัฒนา (ด้านวิธีการส่งเสริม)	ระดับความคิดเห็น (จำนวน / ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D)	ความ หมาย	อัน ดับ
	1	2	3	4	5			
	2) เจ้าหน้าที่ควรใช้ ช่องทางในการติดต่อ สื่อสารและ ประสานงานผ่านสื่อ สังคมออนไลน์ เช่น ไลน์ เฟซบุ๊ก	1 (0.8)	6 (4.7)	21 (16.5)	67 (52.8)			

จากตารางที่ 4.20 แนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการด้านวิธีการส่งเสริมในส่วนของเจ้าหน้าที่ ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังนี้

แบบบุคคล พบว่า คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนแบบบุคคลในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.93) เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนแบบบุคคลในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ เจ้าหน้าที่ควรให้ความรู้ คำแนะนำ ปรีกษา เกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนแก่คณะกรรมการ (ค่าเฉลี่ย = 3.98) และเจ้าหน้าที่ควรไปติดตามเยี่ยมเยียนที่วิสาหกิจชุมชนสม่ำเสมอ (ค่าเฉลี่ย = 3.93) ตามลำดับ

แบบกลุ่ม พบว่า คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนแบบกลุ่มในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.68) เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนแบบกลุ่มในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ เจ้าหน้าที่ควรมีการประเมินศักยภาพกลุ่มอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง (ค่าเฉลี่ย = 3.81) รองลงมาเจ้าหน้าที่ควรพัฒนาศักยภาพของกลุ่มโดยการพาไปทัศนศึกษา/ศึกษาดูงาน (ค่าเฉลี่ย = 3.80) และเจ้าหน้าที่ควรจัดการอบรม/สัมมนา (ค่าเฉลี่ย = 3.43) ตามลำดับ

แบบมวลชน พบว่า คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนแบบมวลชนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.59) เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนแบบมวลชนในระดับมาก 2 ประเด็น ได้แก่ เจ้าหน้าที่ควรใช้ช่องทางในการติดต่อ สื่อสารและประสานงานผ่านสื่อสังคม

ออนไลน์ เช่น ไลน์ เฟซบุ๊ก (ค่าเฉลี่ย = 3.97) และเจ้าหน้าที่ควรให้ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ เว็บไซต์ต่าง ๆ (ค่าเฉลี่ย = 3.46) และคณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนแบบมวลชนในระดับปานกลาง 1 ประเด็น ได้แก่ เจ้าหน้าที่ควรให้ความรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น วารสาร แผ่นพับ โปสเตอร์ คู่มือการดำเนินงาน และเอกสารเผยแพร่อื่น ๆ เช่น จดหมายข่าว (ค่าเฉลี่ย = 3.35) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.21 สรุปภาพรวมแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ ด้านวิธีการส่งเสริมในส่วนของเจ้าหน้าที่

n=127

แนวทางการพัฒนา (ด้านวิธีการส่งเสริม)	ระดับความคิดเห็น			
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย	อันดับ
แบบบุคคล	3.93	0.880	มาก	1
แบบกลุ่ม	3.68	0.818	มาก	2
แบบมวลชน	3.59	0.871	มาก	3
รวมเฉลี่ย	3.71	0.854	มาก	

จากตารางที่ 4.21 สรุปภาพรวมแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ ด้านวิธีการส่งเสริมในส่วนของเจ้าหน้าที่ ภาพรวมแนวทางการพัฒนาการจัดการผลการวิเคราะห์ปรากฏดังนี้

แนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ ด้านวิธีการส่งเสริมในส่วนของเจ้าหน้าที่ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.71) เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่าคณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านวิธีการส่งเสริมในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ แบบบุคคล (ค่าเฉลี่ย = 3.93) รองลงมาแบบกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย = 3.68) และแบบมวลชน (ค่าเฉลี่ย = 3.59) ตามลำดับ

4.3 ด้านการสนับสนุน

4.3.1 ด้านการสนับสนุนในส่วนของคณะกรรมการ มีผลการวิเคราะห์ปรากฏผลดัง

ตารางที่ 4.22

ตารางที่ 4.22 จำนวนและร้อยละของแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ
ด้านการสนับสนุนในส่วนของคณะกรรมการ

n = 127

แนวทางการพัฒนา (ด้านการสนับสนุน)	ระดับความคิดเห็น (จำนวน / ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D)	ความ หมาย	อัน ดับ
	1	2	3	4	5			
ด้านการสนับสนุน						3.98	มาก	
						(0.751)		
1) คณะกรรมการ ควรมีความเสี่ยสละ อุทิศตน อุทิศเวลา ทุ่มเท ให้ความสำคัญ กับการมีส่วนร่วมใน การดำเนินงานของ กลุ่ม	0 (0)	3 (2.4)	18 (14.2)	65 (51.2)	41 (32.3)	4.13 (0.739)	มาก	1
2) คณะกรรมการ ควรมีการจัด สวัสดิการต่าง ๆ ให้แก่สมาชิก	0 (0)	3 (2.4)	40 (31.5)	59 (46.5)	25 (19.7)	3.83 (0.764)	มาก	2

จากตารางที่ 4.22 แนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ
ด้านการสนับสนุน ในส่วนของคณะกรรมการ พบว่า คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการ
พัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการสนับสนุนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.98)
เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจ
ชุมชนด้านการสนับสนุนในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ คณะกรรมการควรมีความเสี่ยสละ อุทิศตน
อุทิศเวลา ทุ่มเท ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย = 4.13)
และคณะกรรมการควรมีการจัดสวัสดิการต่าง ๆ ให้แก่สมาชิก (ค่าเฉลี่ย = 3.83) ตามลำดับ

4.3.2 ด้านการสนับสนุนในส่วนของผู้บริหารที่มีผลการวิเคราะห์ปรากฏผล
ดังตาราง ที่ 4.23

ตารางที่ 4.23 จำนวนและร้อยละของแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ
ด้านการสนับสนุนในส่วนของผู้บริหาร

n = 127

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น (จำนวน / ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D)	ความ หมาย	อัน ดับ
	1	2	3	4	5			
ด้านการสนับสนุน						4.07	มาก	
						(0.794)		
1) ผู้บริหารที่ควร สนับสนุนความรู้ใน การพัฒนาการ ดำเนินงานของกลุ่ม	0 (0)	21 (4.7)	64 (16.5)	36 (50.4)	25 (28.3)	4.02 (0.801)	มาก	2
2) ผู้บริหารที่ควร ประสานด้าน งบประมาณในการ ดำเนินงานกับ หน่วยงานต่าง ๆ	0 (0)	6 (4.7)	14 (11.0)	65 (51.2)	42 (33.1)	4.13 (0.787)	มาก	1

จากตารางที่ 4.23 แนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ
ด้านการสนับสนุนในส่วนของผู้บริหาร พบว่า คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการ
จัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการสนับสนุนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.07) เมื่อพิจารณา
รายละเอียด พบว่า คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการ
สนับสนุนในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ ผู้บริหารที่ควรประสานด้านงบประมาณในการดำเนินงาน
กับหน่วยงานต่าง ๆ (ค่าเฉลี่ย = 4.13) และผู้บริหารที่ควรสนับสนุนความรู้ในการพัฒนาการ
ดำเนินงานของกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย = 4.02) ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง “แนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี” ผู้วิจัยได้นำเสนอประเด็นสำคัญ 3 ส่วน ประกอบด้วย สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ มีรายละเอียด ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

ผลการวิจัยด้านวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย และผลการวิจัย โดยสรุปมี ดังนี้

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคมและเศรษฐกิจของคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน 2) การจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ 3) ปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ และ 4) แนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นรูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) โดยมีรายละเอียดวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ คณะกรรมการวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี ที่ได้รับอนุมัติการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 ตั้งแต่ปี 2548 จนถึงปัจจุบัน จำนวน 37 กลุ่ม (ข้อมูล ณ สิ้นเดือนกรกฎาคม 2564) (ระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน, 2564) โดยมีคณะกรรมการทั้งสิ้น 185 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณของ Taro Yamane ที่ความคาดเคลื่อน 0.05 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 127 คน และสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling) ด้วยการจับสลากรายชื่อคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน จำนวน 35 กลุ่ม โดยในแต่ละกลุ่มให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนด

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ประกอบด้วย 4 ตอน ได้แก่ 1) สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคมและเศรษฐกิจของคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน 2) การจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ 3) ปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ และ 4) แนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ ทดสอบความเที่ยงจากกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับประชากรที่ศึกษา จำนวน 30 คน ในอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี และนำมาทดสอบความเที่ยง (reliability consistency) ตามวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (coefficient of alpha หรือ Cronbach) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสัมภาษณ์แต่ละตอน ดังนี้ ตอนที่ 2 การจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ เท่ากับ 0.936 ตอนที่ 3 ปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ เท่ากับ 0.935 ตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ เท่ากับ 0.911 จากการวิเคราะห์ความเที่ยง พบว่า แบบสัมภาษณ์มีค่าความเที่ยงอยู่ระหว่าง 0.706 – 0.917 ถือว่าเป็นค่าที่ใช้ได้ เนื่องจากเกินเกณฑ์ที่กำหนด คือ 0.70 ดังนั้น แบบสัมภาษณ์มีความเที่ยง และสามารถนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลได้

1.2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปโดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ

1.3 ผลการวิจัย

ผลการวิจัย ประกอบด้วย 1) สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคมและเศรษฐกิจของคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน 2) การจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ 3) ปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ 4) แนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ

1.3.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคมและเศรษฐกิจของคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน

1) *สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล* ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 59.8 เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 53.52 ปี ร้อยละ 69.3 สมรสแล้ว ร้อยละ 29.9 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี

2) *สภาพทางสังคม* ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 73.2 ไม่มีตำแหน่งทางสังคม ร้อยละ 63.0 ไม่เป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกรอื่น ระยะเวลาในการเป็นสมาชิกกลุ่มเฉลี่ย 6.00 ปี

3) *สภาพทางเศรษฐกิจ* ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 48.0 ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก มีรายได้ของครัวเรือนต่อปีเฉลี่ย 280,105.98 บาท มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.30 คน

1.3.2 การจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ

1) ด้านประเด็นการจัดการ

(1) *ด้านการวางแผน* ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการมีการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการวางแผนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยคณะกรรมการมีการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการวางแผนมากที่สุด คือ การวางแผนด้านการตลาดและการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม รองลงมาคือ การวางแผนด้านประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของกลุ่ม ในขณะที่คณะกรรมการมีการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการวางแผนน้อยที่สุด คือ การวางแผนพัฒนาการผลิตผลิตภัณฑ์ หรือผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ

(2) *ด้านการจัดองค์กร* ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการมีการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการจัดองค์กรในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยคณะกรรมการมีการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการจัดองค์กรมากที่สุด คือ การกำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการอย่างชัดเจน รองลงมาคือ การกำหนดกฎระเบียบ ข้อบังคับของกลุ่มอย่างชัดเจน ในขณะที่คณะกรรมการมีการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการจัดองค์กรน้อยที่สุด คือ ข้อกำหนดการจัดสรรรายได้และผลประโยชน์แก่คณะกรรมการและสมาชิกที่ชัดเจน

(3) *ด้านการประสานงาน* ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการมีการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการประสานงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยคณะกรรมการมีการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการประสานงานมากที่สุด คือ คณะกรรมการและสมาชิกให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานของกลุ่มสม่ำเสมอ รองลงมาคือ การแจ้งข้อมูลข่าวสารแก่คณะกรรมการและสมาชิกอย่างสม่ำเสมอ ในขณะที่คณะกรรมการมีการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการประสานงานน้อยที่สุด คือ การประชุมคณะกรรมการและสมาชิกเป็นประจำทุกเดือนหรืออย่างต่อเนื่อง

(4) *ด้านการควบคุม* ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการมีการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการควบคุมในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยคณะกรรมการมีการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการควบคุมมากที่สุด คือ การควบคุมกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบ เช่น กระบวนการผลิตสินค้า การจัดทำบัญชี การควบคุม วัสดุ - อุปกรณ์ และวัตถุดิบ รองลงมาคือ การเก็บเอกสาร หลักฐานอย่างเป็นระบบ ในขณะที่คณะกรรมการมีการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการควบคุมน้อยที่สุด คือ การทบทวนผลการปฏิบัติงานระหว่างคณะกรรมการและสมาชิก เพื่อนำผลไปปรับปรุงผลการดำเนินงานกลุ่มอย่างต่อเนื่อง

โดยสรุปการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ ด้านประเด็นการจัดการ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ ด้านประเด็น การจัดการมากที่สุด คือ ด้านการประสานงานอยู่ในระดับมาก รองลงมา ด้านการจัดองค์กร อยู่ใน ระดับปานกลาง และด้านการวางแผนอยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่การจัดการวิสาหกิจชุมชน ของคณะกรรมการ ด้านประเด็นการจัดการน้อยที่สุด คือ ด้านการควบคุมอยู่ในระดับปานกลาง

2) ด้านวิธีการส่งเสริม

(1) *แบบบุคคล* ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการมีการประสานการ ส่งเสริมการพัฒนากลุ่มแบบบุคคลในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยคณะกรรมการ มีการประสานการส่งเสริมการพัฒนากลุ่มแบบบุคคลมากที่สุด คือ เจ้าหน้าที่ส่งเสริม การเกษตร รองลงมาคือ เจ้าหน้าที่ของรัฐหน่วยงานอื่นๆ ในขณะที่คณะกรรมการมีการประสานการ ส่งเสริมการพัฒนากลุ่มแบบบุคคลน้อยที่สุด คือ เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานเอกชน

(2) *แบบกลุ่ม* ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มมีการดำเนินงานเพื่อพัฒนากลุ่มในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยกลุ่มมีการดำเนินงานเพื่อพัฒนากลุ่มมากที่สุด คือ การประชุม รองลงมาคือ การเชื่อมโยงกับเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ในขณะที่กลุ่มมีการดำเนินงาน เพื่อพัฒนากลุ่มน้อยที่สุด คือ การทัศนศึกษา และศึกษาดูงาน

(3) *แบบมวลชน* ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มมีการศึกษาข้อมูลข่าวสารต่างๆ เพื่อพัฒนากลุ่มจากสื่อมวลชนในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยกลุ่มมีการศึกษาข้อมูล ข่าวสารต่างๆ เพื่อพัฒนากลุ่มจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด คือ สื่อสังคมออนไลน์ เช่น ไลน์ เฟซบุ๊ก ยูทูป รองลงมาคือ เว็บไซต์ต่างๆ ในขณะที่กลุ่มมีการศึกษาข้อมูลข่าวสารต่างๆ เพื่อ พัฒนากลุ่มจากสื่อมวลชนน้อยที่สุด คือ เอกสารเผยแพร่อื่น ๆ เช่น จดหมายข่าว และวิทยุ

โดยสรุปการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ ด้านวิธีการส่งเสริม ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยมีการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ ด้านวิธีการส่งเสริม มากที่สุด คือ แบบบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาแบบกลุ่มอยู่ในระดับน้อย ในขณะที่การ จัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ ด้านวิธีการส่งเสริมน้อยที่สุด คือ แบบมวลชนอยู่ในระดับ น้อย

3) *ด้านการสนับสนุน* ผลการวิจัยพบว่า การจัดการวิสาหกิจชุมชนของ คณะกรรมการ ด้านการสนับสนุนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยการจัดการวิสาหกิจชุมชน ของคณะกรรมการ ด้านการสนับสนุนมากที่สุด คือ ด้านการให้คำปรึกษา / แนะนำ รองลงมาคือ ด้านองค์ความรู้ ในขณะที่การจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ ด้านการสนับสนุนน้อยที่สุด คือ ด้านงบประมาณ

1.3.3 ปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ

1) ด้านประเด็นการจัดการ

(1) *ด้านการวางแผน* ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการวางแผนในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยมีปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการวางแผนมากที่สุด คือ การจัดทำแผนปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างคณะกรรมการและสมาชิก เพื่อกำหนดเป้าหมาย และทิศทางของกลุ่มไม่ชัดเจน รองลงมาคือไม่มีการวางแผนพัฒนาการผลิตผลิตภัณฑ์ หรือผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ในขณะที่มีประเด็นปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการวางแผนน้อยที่สุด คือ ไม่มีการวางแผนด้านการตลาดและการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม

(2) *ด้านการจัดองค์กร* ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการจัดองค์กรในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยมีปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการจัดองค์กรมากที่สุด คือ ข้อกำหนดการจัดสรรรายได้และผลประโยชน์แก่คณะกรรมการและสมาชิกไม่ชัดเจน รองลงมาคือ โครงสร้างบริหารองค์กร และการแบ่งฝ่ายงานตามภารกิจของกลุ่มไม่ชัดเจน ในขณะที่มีประเด็นปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการจัดองค์กรน้อยที่สุด คือ การกำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการไม่ชัดเจน

(3) *ด้านการประสานงาน* ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการประสานงานในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยมีปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการประสานงานมากที่สุด คือ ไม่มีการประชุมระหว่างคณะกรรมการและสมาชิกทุกเดือนหรืออย่างต่อเนื่อง รองลงมาคือ ไม่มีการประสานงานระหว่างคณะกรรมการกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้ที่เกี่ยวข้อง ในขณะที่มีประเด็นปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการประสานงานน้อยที่สุด คือ การแจ้งข้อมูลข่าวสารแก่คณะกรรมการและสมาชิกไม่สม่ำเสมอ

(4) *ด้านการควบคุม* ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการควบคุมในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยมีปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการควบคุมมากที่สุด คือ การเก็บเอกสาร หลักฐานไม่เป็นระบบ รองลงมาคือ ไม่มีการทบทวนผลการปฏิบัติงานระหว่างคณะกรรมการและสมาชิก เพื่อนำผลไปปรับปรุงผลการดำเนินงานกลุ่มอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่มีประเด็นปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการควบคุมน้อยที่สุด คือ ไม่มีการควบคุมกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบ เช่น กระบวนการผลิตสินค้า การจัดทำบัญชี การควบคุมวัสดุ - อุปกรณ์ และวัตถุดิบ

โดยสรุปปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ ด้านประเด็นการจัดการ ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยมีปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการด้านประเด็นการจัดการมากที่สุด คือ ด้านการวางแผนอยู่ในระดับน้อย รองลงมาด้านการควบคุมอยู่

ในระดับน้อย และด้านการจัดองค์กรอยู่ในระดับน้อย ในขณะที่มีประเด็นปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ ด้านประเด็นการจัดการน้อยที่สุด คือ ด้านการประสานงานอยู่ในระดับน้อย

2) ด้านวิธีการส่งเสริม

(1) *แบบบุคคล* ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนแบบบุคคลในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยมีปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนแบบบุคคลมากที่สุด คือ ขาดการสนับสนุนจากผู้นำท้องถิ่น/ท้องถิ่น ในขณะที่มีประเด็นปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนแบบบุคคลน้อยที่สุด คือ ขาดการส่งเสริมจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

(2) *แบบกลุ่ม* ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนแบบกลุ่มในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยมีปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนแบบกลุ่มมากที่สุด คือ สถานที่ศึกษาดูงานไม่ตรงกับความต้องการของกลุ่ม ในขณะที่มีประเด็นปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนแบบกลุ่มน้อยที่สุด คือ ในการจัดอบรม/สัมมนา หลักสูตรไม่ตรงตามความต้องการของกลุ่ม

(3) *แบบมวลชน* ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนแบบมวลชนในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยมีปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนแบบมวลชนมากที่สุด คือ คณะกรรมการขาดทักษะในการใช้แพลตฟอร์มการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น อีเลิร์นนิ่ง รองลงมาคือ คณะกรรมการขาดทักษะในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ต่าง ๆ เช่น ไลน์ เฟซบุ๊ก ยูทูป ในขณะที่มีประเด็นปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนแบบมวลชนน้อยที่สุด คือ ปัญหาการเข้าถึงสัญญาณอินเทอร์เน็ต

โดยสรุปปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ ด้านวิธีการส่งเสริมภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยมีปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ ด้านวิธีการส่งเสริมมากที่สุด คือ แบบบุคคลอยู่ในระดับน้อย รองลงมาแบบมวลชนอยู่ในระดับน้อย ในขณะที่มีประเด็นปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ ด้านวิธีการส่งเสริม น้อยที่สุด คือ แบบกลุ่มอยู่ในระดับน้อย

3) *ด้านการสนับสนุน* ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ ด้านการสนับสนุนในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยมีปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ ด้านการสนับสนุนมากที่สุด คือ เงื่อนไขในการเข้าถึงงบประมาณจากภาครัฐมีข้อกำหนดมากอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาการติดตาม เยี่ยมเยียนจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรไม่สม่ำเสมออยู่ในระดับน้อย ในขณะที่มีประเด็นปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ ด้านการสนับสนุนน้อยที่สุด คือ องค์ความรู้ที่ได้รับจากเจ้าหน้าที่

ส่งเสริมการเกษตรไม่ตรงตามความต้องการของคณะกรรมการอยู่ในระดับน้อย

1.3.4 แนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ

1) ด้านประเด็นการจัดการ

(1) ด้านประเด็นการจัดการในส่วนของคณะกรรมการ

ก. ด้านการวางแผน ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการวางแผนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยคณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการวางแผนมากที่สุด คือ ควรมีการจัดทำแผนปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างคณะกรรมการและสมาชิก เพื่อกำหนดเป้าหมายและทิศทางของกลุ่มที่ชัดเจนปีละ 1 ครั้ง รองลงมาคือ ควรมีการวางแผนด้านประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของกลุ่มเดือนละ 1 ครั้ง ในขณะที่คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการวางแผนน้อยที่สุด คือ ควรมีการวางแผนพัฒนาการผลิตผลิตภัณฑ์ หรือผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ 6 เดือน/ครั้ง

ข. ด้านการจัดองค์กร ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการจัดองค์กรในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยคณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการจัดองค์กรมากที่สุด คือ ควรมีการกำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการอย่างชัดเจน รองลงมาคือ ควรมีการกำหนดกฎระเบียบ ข้อบังคับของกลุ่มอย่างชัดเจน ในขณะที่คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการจัดองค์กรน้อยที่สุด คือ ควรมีการจัดสรรรายได้และผลประโยชน์แก่คณะกรรมการและสมาชิกทุกสิ้นปี

ค. ด้านการประสานงาน ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการประสานงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยคณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการประสานงานมากที่สุด คือ คณะกรรมการและสมาชิกควรร่วมมือในการปฏิบัติงานของกลุ่มทุกครั้ง รองลงมาคือ ควรแจ้งข้อมูลข่าวสารแก่คณะกรรมการและสมาชิกสม่ำเสมอ ในขณะที่คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการประสานงานน้อยที่สุด คือ ควรมีการประชุมระหว่างคณะกรรมการและสมาชิก เดือนละ 1 ครั้ง

ง. ด้านการควบคุม ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการควบคุมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยคณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการควบคุมมากที่สุด คือ ควรเก็บเอกสาร หลักฐานอย่างเป็นระบบทุกครั้ง รองลงมาคือ ควรมีการควบคุม

กระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบ เช่น กระบวนการผลิตสินค้า การจัดทำบัญชี การควบคุมวัสดุ - อุปกรณ์ และวัตถุดิบทุกครั้ง ในขณะที่คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการควบคุมน้อยที่สุด คือ ควรมีการทบทวนผลการปฏิบัติงานระหว่างคณะกรรมการและสมาชิก เพื่อนำผลไปปรับปรุงผลการดำเนินงานกลุ่มอย่างต่อเนื่อง

โดยสรุปแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการด้านประเด็นการจัดการ ในส่วนของคณะกรรมการภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยคณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชน ด้านประเด็นการจัดการมากที่สุด คือ ด้านการจัดองค์กรอยู่ในระดับมาก รองลงมาด้านการประสานงานอยู่ในระดับมาก และด้านการควบคุมอยู่ในระดับมาก ในขณะที่คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านประเด็นการจัดการน้อยที่สุด คือ ด้านการวางแผนอยู่ในระดับมาก

(2) ด้านประเด็นการจัดการในส่วนของผู้เจ้าหน้าที่

ก. ด้านการวางแผน ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการวางแผนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยคณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการวางแผนมากที่สุด คือ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ควรมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติงานร่วมกับคณะกรรมการและสมาชิก เพื่อกำหนดเป้าหมาย และทิศทางของกลุ่มที่ชัดเจนปีละ 1 ครั้ง รองลงมาคือ เจ้าหน้าที่ควรมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของกลุ่ม 6 เดือน/ครั้ง ในขณะที่คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการวางแผนน้อยที่สุดคือ เจ้าหน้าที่ควรมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาการผลิตผลิตภัณฑ์ หรือผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ 6 เดือน/ครั้ง

ข. ด้านการจัดองค์กร ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการจัดองค์กรในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยคณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการจัดองค์กรมากที่สุด คือ เจ้าหน้าที่ควรมีส่วนร่วมในการกำหนดโครงสร้างบริหารองค์กร และการแบ่งฝ่ายงานตามภารกิจของกลุ่ม รองลงมาคือ เจ้าหน้าที่ควรมีส่วนร่วมในการกำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการ ในขณะที่คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการจัดองค์กรน้อยที่สุด คือ เจ้าหน้าที่ควรมีส่วนร่วมในการกำหนดการจัดสรรรายได้และผลประโยชน์แก่คณะกรรมการและสมาชิกกลุ่ม

ค. ด้านการประสานงาน ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการประสานงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

โดยคณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการประสานงานมากที่สุด คือ เจ้าหน้าที่ควรแจ้งข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนแก่คณะกรรมการสม่ำเสมอ รองลงมาคือ เจ้าหน้าที่ควรให้คำแนะนำในการประสานงานของคณะกรรมการกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้ที่เกี่ยวข้อง ในขณะที่คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการประสานงานน้อยที่สุด คือ เจ้าหน้าที่ควรให้คำแนะนำในการร่วมมือกันปฏิบัติงานของกลุ่ม ของคณะกรรมการและสมาชิก

ง. *ด้านการควบคุม* ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการควบคุมในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยคณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการควบคุมมากที่สุด คือ เจ้าหน้าที่ควรให้คำแนะนำในการเก็บเอกสาร หลักฐานอย่างเป็นระบบ รองลงมาคือ เจ้าหน้าที่ควรมีส่วนร่วมในการรายงานผลการปฏิบัติงานของกลุ่ม ในขณะที่คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการควบคุมน้อยที่สุด คือ เจ้าหน้าที่ควรมีส่วนร่วมในการทบทวนผลการปฏิบัติงานระหว่างคณะกรรมการและสมาชิก เพื่อนำผลไปปรับปรุงผลการดำเนินงานกลุ่มอย่างต่อเนื่อง

โดยสรุปแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการด้านประเด็นการจัดการ ในส่วนของเจ้าหน้าที่ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยคณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชน ด้านประเด็นการจัดการมากที่สุด คือ ด้านการประสานงาน อยู่ในระดับมาก รองลงมาด้านการควบคุมอยู่ในระดับปานกลาง และด้านการวางแผนอยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชน ด้านประเด็นการจัดการน้อยที่สุด คือ ด้านการจัดองค์กรอยู่ในระดับปานกลาง

2) *ด้านวิธีการส่งเสริม*

(1) *ด้านวิธีการส่งเสริมในส่วนของคณะกรรมการ*

ก. *แบบบุคคล* ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนแบบบุคคลในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยคณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนแบบบุคคลมากที่สุด คือ คณะกรรมการควรประสานข้อมูลข่าวสาร ความรู้จากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานต่างๆ ในขณะที่คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนแบบบุคคลน้อยที่สุด คือ คณะกรรมการควรประสานข้อมูลข่าวสารความรู้จากบุคคลอื่น ๆ เช่น ผู้นำกลุ่มองค์กร Smart Farmer ต้นแบบ ปราชญ์ชาวบ้าน เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน

ข. *แบบกลุ่ม* ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนแบบกลุ่มในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยคณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนแบบกลุ่มมากที่สุด คือ คณะกรรมการควรมีการจัดประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการพัฒนางานวิสาหกิจชุมชนอย่างสม่ำเสมอ ในขณะที่คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนแบบกลุ่มน้อยที่สุด คือ คณะกรรมการควรมีการเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสาร กิจกรรมกับเครือข่ายอื่นๆ

ค. *แบบมวลชน* ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนแบบมวลชนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยคณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนแบบมวลชนมากที่สุด คือ คณะกรรมการควรพัฒนาทักษะในการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ เช่น สื่อสังคมออนไลน์ แพลตฟอร์มต่างๆ รองลงมาคือ คณะกรรมการควรศึกษาข้อมูลข่าวสารจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ เพื่อใช้ในการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชน ในขณะที่คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนแบบมวลชนน้อยที่สุด คือ คณะกรรมการควรถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารต่างๆ จากสื่อสิ่งพิมพ์ให้กับสมาชิก

โดยสรุปแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการด้านวิธีการส่งเสริมในส่วนของคณะกรรมการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยคณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านวิธีการส่งเสริมมากที่สุด คือ แบบบุคคลอยู่ในระดับมาก รองลงมาแบบกลุ่มอยู่ในระดับมาก ในขณะที่คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านวิธีการส่งเสริมน้อยที่สุด คือ แบบมวลชนอยู่ในระดับมาก

(2) ด้านวิธีการส่งเสริมในส่วนของเจ้าหน้าที่

ก. *แบบบุคคล* ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนแบบบุคคลในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยคณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนแบบบุคคลมากที่สุด คือ เจ้าหน้าที่ควรให้ความรู้ คำแนะนำ ปรึกษา เกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนแก่คณะกรรมการ ในขณะที่คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนแบบบุคคลน้อยที่สุด คือ เจ้าหน้าที่ควรไปติดตามเยี่ยมเยียนที่วิสาหกิจชุมชนสม่ำเสมอ

ข. *แบบกลุ่ม* ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนแบบกลุ่มในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยคณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนแบบกลุ่มมากที่สุด คือ เจ้าหน้าที่ควรมีการประเมินศักยภาพกลุ่มอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง รองลงมาคือ เจ้าหน้าที่ควรพัฒนาศักยภาพของกลุ่มโดยการพาไป

ทัศนศึกษา/ศึกษาดูงาน ในขณะที่คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนแบบกลุ่มน้อยที่สุด คือ เจ้าหน้าที่ควรจัดการอบรม/สัมมนา

ค. แบบมวลชน ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนแบบมวลชน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยคณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนแบบมวลชนมากที่สุด คือ เจ้าหน้าที่ควรใช้ช่องทางในการติดต่อ สื่อสารและประสานงานผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เช่น ไลน์ เฟซบุ๊ก รองลงมาคือ เจ้าหน้าที่ควรให้ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ เว็บไซต์ต่าง ๆ ในขณะที่คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนแบบมวลชนน้อยที่สุด คือ เจ้าหน้าที่ควรให้ความรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น วารสาร แผ่นพับ ไปสเตอร์ คู่มือการดำเนินงาน และเอกสารเผยแพร่อื่นๆ เช่น จดหมายข่าว

โดยสรุปแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการด้านวิธีการส่งเสริมในส่วนของเจ้าหน้าที่ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยคณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านวิธีการส่งเสริมมากที่สุด คือ แบบบุคคลอยู่ในระดับมาก รองลงมาแบบกลุ่มอยู่ในระดับมาก ในขณะที่คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านวิธีการส่งเสริมน้อยที่สุด คือ แบบมวลชนอยู่ในระดับมาก

3) ด้านการสนับสนุน

(1) ด้านการสนับสนุนในส่วนของคณะกรรมการ ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการสนับสนุนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยคณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการสนับสนุนมากที่สุด คือ คณะกรรมการควรมีความเสี่ยสละ อุทิศตน อุทิศเวลา ทุ่มเท ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของกลุ่ม ในขณะที่คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการสนับสนุนน้อยที่สุด คือ คณะกรรมการควรมีการจัดสวัสดิการต่าง ๆ ให้แก่สมาชิก

(2) ด้านการสนับสนุนในส่วนของเจ้าหน้าที่ ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการสนับสนุนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยคณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการสนับสนุนมากที่สุด คือ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ควรประสานด้านงบประมาณในการดำเนินงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ในขณะที่คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการสนับสนุนน้อยที่สุด คือ เจ้าหน้าที่ควรสนับสนุนความรู้ในการพัฒนาการดำเนินงานของกลุ่ม

2. อภิปรายผล

จากการศึกษา “แนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี” พบว่า สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพทางสังคมและสภาพทางเศรษฐกิจของคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน การจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ ปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชน และแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ มีประเด็นที่ผู้วิจัยสนใจนำมาอภิปราย ดังนี้

2.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคมและเศรษฐกิจของคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน

2.1.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล

1) เพศ จากผลการศึกษา พบว่า คณะกรรมการวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี ร้อยละ 59.8 เป็นเพศหญิง ทั้งนี้เพราะว่า วิสาหกิจชุมชนส่วนหนึ่งมาจากกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ซึ่งตามหลักเกณฑ์ต้องเป็นสตรีในภาคการเกษตร รวมกลุ่มกันประกอบกิจการเพื่อหารายได้ช่วยเหลือครอบครัว และในการประกอบกิจการของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองราชบุรี มีประเภทกิจการด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหารและที่ไม่ใช่อาหาร ทั้งสิ้น 12 กลุ่ม ซึ่งเป็นงานที่ผู้หญิงถนัดมากกว่าผู้ชาย ซึ่งสอดคล้องกับ อัมไพ สนวนขำ (2556, น. 71) ศึกษาเรื่องการจัดการวิสาหกิจชุมชนธนาคารหมู่บ้านตามแนวพระราชดำริ บ้านหน่วยประคอง ตำบลคงดินแดง อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง และสุพรรณิ กั้นขัด (2560, น.94) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในอำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนเป็นเพศหญิง

2) อายุ จากผลการศึกษา พบว่า คณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน มีอายุเฉลี่ย 53.52 ปี เนื่องจากว่า คณะกรรมการวิสาหกิจชุมชนจะต้องเป็นผู้ที่สามารถบริหารจัดการกลุ่มได้ มีความคล่องตัวในการติดต่อประสานงานกับบุคคลภายในและภายนอกกลุ่ม และต้องมีความน่าเชื่อถือ เป็นตัวแทนของสมาชิกในการนำกลุ่มให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งวัยที่เหมาะสมมากที่สุดคือ วัยกลางคน ใกล้เคียงกับ อุษา เหล่าตัน (2559, น. 74) ศึกษาเรื่องการจัดการวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน มีอายุระหว่าง 41-50 ปี และ อัมไพ สนวนขำ (2556, น. 71) พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน มีอายุเฉลี่ย 50.34 ปี

3) สถานภาพ จากผลการศึกษา พบว่า คณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 69.3 สมรสแล้ว เนื่องจากว่า คณะกรรมการ มีอายุเฉลี่ย 53.52 ปี อยู่ในวัยกลางคน ซึ่งเป็นวัยที่มีครอบครัวและส่วนใหญ่มีการสมรส สอดคล้องกับ จินตนา สมสวัสดิ์ อนุรักษ์ ทองสุโขวงศ์ และ อารีย์ นัยพินิจ (2552, น. 5-1) ศึกษาเรื่องการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

กรณีศึกษา ตำบลนาหนองทุ่ม อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่ มีสถานภาพ เป็นผู้ที่สมรสแล้ว และสุพรรณิ กันซัด (2560, น.94) พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส

4) *ระดับการศึกษา* จากผลการศึกษา พบว่า คณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 29.9 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ใกล้เคียงกับ ราตรี ใจสะอาด (2562, น.102) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาสินค้าวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดนนทบุรี ให้ได้มาตรฐานความปลอดภัย พบว่า สมาชิก ร้อยละ 27.8 จบการศึกษาระดับอนุปริญญา ปวส. หรือเทียบเท่า ซึ่งแตกต่างกับ อุษา เหล่าตัน (2559, น. 74) พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับประถมศึกษา

2.1.2 สภาพทางสังคม

1) *การดำรงตำแหน่งทางสังคม* จากผลการศึกษา พบว่า คณะกรรมการ วิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 73.2 ไม่มีตำแหน่งทางสังคม สอดคล้องกับ อัมไพ สอนจำ (2556, น. 71) พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ ไม่มีตำแหน่งใดๆ ในชุมชน และราตรี ใจสะอาด (2562, น.102) พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 65.3 ไม่มีตำแหน่งทางสังคม

2) *การเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกรอื่น* จากผลการศึกษา พบว่า คณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 63.0 ไม่ได้เป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกรอื่น ซึ่งแตกต่างจาก อัมไพ สอนจำ (2556, น. 71) พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ เป็นสมาชิกกลุ่มอื่นๆ เช่น ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรและแม่บ้านเกษตรกร ปาณิธร พุทธกาล (2558, น.66) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และสุพรรณิ กันซัด (2560, น.94) พบว่า ร้อยละ 40.2 เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

3) *ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม* จากผลการศึกษา พบว่า คณะกรรมการ วิสาหกิจชุมชนเป็นสมาชิกกลุ่มเฉลี่ย 6.00 ปี ซึ่งแตกต่างจาก ปาณิธร พุทธกาล (2558, น.66) พบว่า ระยะเวลาในการเป็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เฉลี่ย 3.20 ปี และอัจฉรา ไสบาล (2557, น.106) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน:กรณี โรงสี ชุมชนครบวงจรตำบลไถ่คำ อำเภอมือง จังหวัดอำนาจเจริญ พบว่า ระยะเวลาการเข้าเป็นสมาชิก เฉลี่ย 11.87 ปี

2.1.3 สภาพทางเศรษฐกิจ

1) *การประกอบอาชีพหลักของครัวเรือน* จากผลการศึกษา พบว่า คณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 48.0 ประกอบอาชีพเกษตรกรรม สอดคล้องกับ นันทน์กัศ พงศ์โกศลสินิต (2552, น. 95) ศึกษาเรื่องการบริหารจัดการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน

อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง พบว่า อาชีพหลักของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพเกษตรกรรม (ทำนา ทำสวน) และอัมไพ สวนข่า (2556, น. 71) พบว่า อาชีพหลักของสมาชิกคือ ทำไร่

2) รายได้ของครัวเรือนต่อปี จากผลการศึกษา พบว่า คณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน มีรายได้ครัวเรือนเฉลี่ย 280,105.98 บาท สอดคล้องกับ สุพรรณิ กั้นซัด (2560, น.94) พบว่า สมาชิกมีรายได้รวมของสมาชิกในรอบปีเฉลี่ย 212,875.00 บาท ซึ่งแตกต่างกับ อุษา เหล่าตัน (2559, น. 74) พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ มีรายได้ระหว่าง 60,000-120,000 บาทต่อปี

3) จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จากผลการศึกษา พบว่า คณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.03 คน สอดคล้องกับ จินตนา สมสวัสดิ์ อนุรักษ์ทองสุโขวงศ์ และ อารีย์ นัยพินิจ (2552, น. 5-1) พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวระหว่าง 4-6 คน และธัญญ์วี ธนศิริพลภักดิ์ (2555, น.67) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ในอำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่ พบว่า มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.91 คน

2.2 การจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ

2.2.1 ด้านประเด็นการจัดการ จากผลการศึกษา พบว่า คณะกรรมการมีการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านประเด็นการจัดการในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยคณะกรรมการมีการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านประเด็นการจัดการน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการควบคุม เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประเด็นที่มีการจัดการน้อยที่สุด คือ การทบทวนผลการปฏิบัติงานระหว่างคณะกรรมการและสมาชิก เพื่อนำผลไปปรับปรุงผลการดำเนินงานกลุ่มอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับเอกสาร บัญชี คณะกรรมการไม่มีเวลาในการจัดทำ อีกทั้งไม่เห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ของการนำผลการปฏิบัติงานมาทบทวน เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานของกลุ่ม ซึ่งแตกต่างจาก อุษา เหล่าตัน (2559, น. 74) พบว่า ด้านการควบคุม มีการจัดการมากที่สุด ในเรื่องคณะกรรมการมีการดูแลควบคุมการจดบันทึกการเงิน และจัดทำบัญชีรับ – จ่ายทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลง

2.2.2 ด้านวิธีการส่งเสริม จากผลการศึกษา พบว่า คณะกรรมการมีการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านวิธีการส่งเสริมในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยคณะกรรมการมีการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านวิธีการส่งเสริมมากที่สุด ได้แก่ แบบบุคคล เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประเด็นที่มีการประสานการส่งเสริมการพัฒนาการจัดการกลุ่มมากที่สุด คือ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เนื่องจากว่า กรมส่งเสริมการเกษตรเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบวิสาหกิจชุมชน ซึ่งเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีบทบาทและมีความใกล้ชิดกับกลุ่มมากที่สุด ในการส่งเสริม

ประสานงาน ให้คำแนะนำเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจชุมชน รองลงมา ได้แก่ แบบมวลชน ซึ่งประเด็นที่มีการประสานการส่งเสริมการพัฒนาการจัดการกลุ่มแบบมวลชนมากที่สุด คือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ สื่อสังคมออนไลน์ เช่น ไลน์ เฟซบุ๊ก ยูทูป เนื่องจาก สังคมที่เปลี่ยนไปในการติดต่อสื่อสาร ความสะดวก และความคุ้นเคยในการใช้สื่อสังคมออนไลน์มากขึ้น และการเข้าถึงสวัสดิการภาครัฐต่าง ๆ ในปัจจุบันจะต้องผ่านช่องทางเหล่านี้เป็นส่วนใหญ่

2.2.3 ด้านการสนับสนุน จากผลการศึกษา พบว่า คณะกรรมการมีการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการสนับสนุนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยคณะกรรมการมีการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการสนับสนุนมากที่สุด ได้แก่ ด้านการให้คำปรึกษา / แนะนำ เนื่องจากว่าการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนต้องมีการพัฒนาอยู่เสมอ เพื่อยกระดับและพัฒนาศักยภาพกลุ่มให้เกิดความยั่งยืน เช่น การขอการรับรองมาตรฐานการผลิตสินค้า ด้านการตลาด ซึ่งคณะกรรมการอาจไม่ทราบว่าต้องติดต่อหน่วยงานใดและขั้นตอนวิธีการปฏิบัติอย่างไร จึงต้องขอคำปรึกษา / แนะนำจากเจ้าหน้าที่

2.3 ปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ

2.3.1 ด้านประเด็นการจัดการ จากผลการศึกษา พบว่า คณะกรรมการมีปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านประเด็นการจัดการในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยคณะกรรมการมีปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านประเด็นการจัดการมากที่สุด ได้แก่ ด้านการวางแผน เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประเด็นที่มีปัญหาในการจัดการมากที่สุด คือ การจัดทำแผนปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างคณะกรรมการและสมาชิก เพื่อกำหนดเป้าหมาย และทิศทางของกลุ่มไม่ชัดเจน เนื่องจากว่า คณะกรรมการไม่เห็นความสำคัญในการจัดทำแผนปฏิบัติงาน มองว่าการจัดทำแผนเป็นเรื่องที่ไกลและเสียเวลา ส่วนใหญ่จะคิดและลงมือปฏิบัติเลย ต่างมุ่งเน้นแค่การทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อสร้างรายได้เท่านั้น และด้านการควบคุม เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประเด็นที่มีปัญหาในการจัดการมากที่สุด คือ การเก็บเอกสารหลักฐานไม่เป็นระบบ เนื่องจากว่า คณะกรรมการส่วนใหญ่มีอาชีพหลักของตนเองด้วย จึงไม่มีเวลา ส่วนใหญ่จะเก็บรวมอยู่ในแฟ้มเดียว ไม่มีการจัดแยกให้เป็นระบบระเบียบ และไม่มีการบันทึกลงในระบบคอมพิวเตอร์ ทำให้ยากต่อการค้นหาหรือนำไปใช้ประโยชน์

2.2.2 ด้านวิธีการส่งเสริม จากผลการศึกษา พบว่า คณะกรรมการมีปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านวิธีการส่งเสริมในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยคณะกรรมการมีปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านวิธีการส่งเสริมมากที่สุด ได้แก่ แบบมวลชน คือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประเด็นที่มีปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนมากที่สุด คือ คณะกรรมการขาดทักษะในการใช้แพลตฟอร์มการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น อีเลิร์นนิ่ง เนื่องจากว่า

สื่อดังกล่าวมีความยุ่งยากซับซ้อน ทำให้เข้าถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจชุมชนได้ยาก และเป็นสื่อที่คณะกรรมการไม่คุ้นเคย

2.2.3 ด้านการสนับสนุน จากผลการศึกษา พบว่า คณะกรรมการมีปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการสนับสนุนในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยคณะกรรมการมีปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการสนับสนุนมากที่สุด ได้แก่ เงื่อนไขในการเข้าถึงงบประมาณจากภาครัฐมีข้อกำหนดมาก เนื่องจากว่า โครงการต่างๆที่สนับสนุนวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่เป็นโครงการเร่งด่วนที่มีระยะเวลาในการจัดทำโครงการเพื่อเสนอขอรับงบประมาณค่อนข้างจำกัด ซึ่งบางกลุ่มไม่มีศักยภาพและความพร้อมในการจัดทำแผนพัฒนากิจการ อีกทั้งเมื่อได้รับงบประมาณแล้วกลุ่มจะต้องมีการบริหารจัดการงบประมาณที่ได้มาอย่างถูกต้อง เหมาะสมและยั่งยืน

2.4 แนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ

2.4.1 ด้านประเด็นการจัดการในส่วนของคณะกรรมการ จากผลการศึกษา พบว่า คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านประเด็นการจัดการในส่วนของคณะกรรมการภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยคณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านประเด็นการจัดการในส่วนของคณะกรรมการมากที่สุด ได้แก่ ด้านการจัดองค์การ แต่เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น พบว่า ประเด็นที่คณะกรรมการเห็นด้วยมากที่สุด คือ คณะกรรมการและสมาชิกควรให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานของกลุ่มทุกครั้ง เนื่องจากว่า คณะกรรมการและสมาชิกยังไม่มีความใกล้ชิดในการทำงานร่วมกัน หรือเป็นไปในทิศทางเดียวกัน คณะกรรมการก็ทำในส่วนของจัดการ สมาชิกก็ทำในส่วนของการผลิต รอกการตัดสินใจจากคณะกรรมการคอยนำกลุ่มให้ดำเนินกิจการต่อไปได้

2.4.2 ด้านประเด็นการจัดการในส่วนของผู้บริหาร จากผลการศึกษา พบว่า คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านประเด็นการจัดการในส่วนของเจ้าหน้าที่ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยคณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านประเด็นการจัดการในส่วนของเจ้าหน้าที่มากที่สุด ได้แก่ ด้านการประสานงาน เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประเด็นที่คณะกรรมการเห็นด้วยมากที่สุด คือ เจ้าหน้าที่ควรแจ้งข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนแก่คณะกรรมการสม่ำเสมอ เนื่องจากว่า วิสาหกิจชุมชนเป็นกลุ่มที่มีกฎหมายรับรอง ดังนั้น ข้อระเบียบที่เกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนมีการปรับปรุงหรือเพิ่มเติมอยู่เสมอ เห็นควรที่เจ้าหน้าที่จะต้องแจ้งข้อมูลดังกล่าวให้คณะกรรมการได้ทราบสม่ำเสมอและรวดเร็ว เพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจการของวิสาหกิจชุมชน

2.4.3 ด้านวิธีการส่งเสริมในส่วนของคณะกรรมการ จากผลการศึกษา พบว่า คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านวิธีการส่งเสริมในส่วน ของคณะกรรมการภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยคณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนา การจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านวิธีการส่งเสริมในส่วนของคณะกรรมการมากที่สุด ได้แก่ แบบบุคคล เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประเด็นที่คณะกรรมการเห็นด้วยมากที่สุด คือ คณะกรรมการ ควรประสานข้อมูลข่าวสาร ความรู้จากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานต่างๆ เนื่องจากว่า ในการดำเนินงาน วิสาหกิจชุมชนจะต้องมีการประสานข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือประสานเพื่อขอรับการสนับสนุน ในด้านต่าง ๆ เช่น องค์ความรู้ งบประมาณ เพื่อพัฒนากลุ่มให้ประกอบกิจการได้อย่างมี ประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์ของกลุ่ม

2.4.4 ด้านวิธีการส่งเสริมในส่วนของเจ้าหน้าที่ จากผลการศึกษา พบว่า คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านวิธีการส่งเสริมในส่วน ของเจ้าหน้าที่ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยคณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการ วิสาหกิจชุมชนด้านวิธีการส่งเสริมในส่วนของเจ้าหน้าที่มากที่สุด ได้แก่ แบบบุคคล เมื่อพิจารณา เป็นรายประเด็น พบว่า ประเด็นที่คณะกรรมการเห็นด้วยมากที่สุด คือ เจ้าหน้าที่ควรให้ความรู้ คำแนะนำ ปรีกษา เกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนแก่คณะกรรมการ เนื่องจากว่า คณะกรรมการเห็นความสำคัญของเจ้าหน้าที่ มองว่าสามารถติดต่อได้สะดวก ง่าย และรวดเร็ว เป็นการสื่อสารกันโดยตรง เข้าใจ ชัดเจน และดีกว่าแบบอื่น คุณภาพที่ได้ดีกว่า เพราะสามารถตอบ ได้ได้ทันทีเมื่อไม่เข้าใจ

2.4.5 ด้านการสนับสนุนในส่วนของคณะกรรมการ จากผลการศึกษา พบว่า คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการสนับสนุนในส่วน ของคณะกรรมการภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยคณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนา การจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการสนับสนุนในส่วนของคณะกรรมการมากที่สุด ได้แก่ คณะกรรมการ ควรมีความเสียสละ อุทิศตน อุทิศเวลา ท่วมเท ให้มีความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ของกลุ่ม เนื่องจากว่า ในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนต้องมีโครงสร้างของกลุ่ม ซึ่งมี คณะกรรมการขับเคลื่อนให้วิสาหกิจชุมชนดำเนินกิจการได้อย่างมีประสิทธิภาพตรงตาม วัตถุประสงค์และเป้าหมายกลุ่ม และคณะกรรมการที่ได้รับคัดเลือกและไว้วางใจจากสมาชิก จะต้อง เป็นตัวแทนกลุ่มในการประสานงานหรือเข้าร่วมประชุมกับหน่วยงานต่างๆ และประสานกับกลุ่ม เครือข่าย เพื่อนำมาพัฒนาและเชื่อมโยงกิจการได้

2.4.6 ด้านการสนับสนุนในส่วนของเจ้าหน้าที่ จากผลการศึกษา พบว่า คณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการสนับสนุนในส่วน

ของเจ้าหน้าที่ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยคณะกรรมการเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการจัดการ
วิสาหกิจชุมชนด้านวิธีการส่งเสริมในส่วนของเจ้าหน้าที่มากที่สุด ได้แก่ เจ้าหน้าที่ประสานด้าน
งบประมาณในการดำเนินงานกับหน่วยงานต่าง ๆ เนื่องจากว่า การดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชน
จะต้องมีทุนประกอบการ ซึ่งวิสาหกิจชุมชนเป็นกลุ่มที่รวมตัวกันจากคนในชุมชน ดำเนินกิจการ
แบบไม่ใช่เชิงธุรกิจ ทุนเริ่มต้นมาจากการระดมทุนของสมาชิก เมื่อกลุ่มต้องการขยายกิจการ
จึงจำเป็นต้องหาแหล่งเงินทุนเพื่อสนับสนุน ซึ่งกลุ่มไม่ทราบถึงการเข้าถึงแหล่งเงินทุนต่างๆว่าต้อง
ประสานกับหน่วยงานใด หรือต้องปฏิบัติอย่างไร

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลงานวิจัยไปใช้

ภาพที่ 5.1 แนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี

3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการทำงานวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรขยายขอบเขตศึกษาทั้งในเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณในระดับจังหวัด ภูมิภาค และระดับประเทศ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้วิสาหกิจชุมชนสามารถดำเนินงานได้ อย่างเป็นระบบที่มีประสิทธิภาพ และยั่งยืน

3.2.2 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชน โดย Focus Group วิสาหกิจชุมชนที่มีผลการประเมินศักยภาพในปี 2565 อยู่ในระดับดี เพื่อนำไปประกอบเป็นแนวทาง ในการพัฒนาการจัดการให้กับวิสาหกิจชุมชนที่มีผลการประเมินศักยภาพอยู่ในระดับปานกลางและ ปรับปรุง

3.2.3 ควรศึกษาถึงนโยบายภาครัฐที่มีต่อวิสาหกิจชุมชน ต่อการพัฒนาการ ดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน เพื่อวิสาหกิจชุมชนจะได้กำหนดเป้าหมาย และทิศทางของกลุ่ม ให้ เป็นไปตามนโยบายของภาครัฐ และในส่วนของเจ้าหน้าที่จะได้เตรียมความพร้อมในการส่งเสริม และพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้มีศักยภาพพร้อมรับการสนับสนุนมาตรการหรือ โครงการต่างๆ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรกนก ทิพรส. (2545). *องค์การและการจัดการ* (พิมพ์ครั้งที่ 1). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2564). *แนวทางการดำเนินงานกรมส่งเสริมการเกษตร ประจำปีงบประมาณ 2564*. กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร. (2562). *คู่มือการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน และ เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ปี 2562*. กรมส่งเสริมการเกษตร.
- _____. (2562). *คู่มือนักส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน*. กรมส่งเสริมการเกษตร. กองพัฒนาเกษตรกรกรมส่งเสริมการเกษตร. (2562). *คู่มือการส่งเสริมการรวมกลุ่มและการบริหารจัดการกลุ่ม*. กรมส่งเสริมการเกษตร.
- เจนฉัฐ ภูกองไชย. (2555). *เอกสารประกอบการสอนรายวิชาองค์การและการจัดการเชิงกลยุทธ์*. สืบค้นเมื่อ 9 พฤษภาคม 2564 จาก <http://portal5.udru.ac.th/ebook/pdf/upload/17.15111ZLNZ28J68R1e8.pdf>
- จตุภูมิ จิตต์ประเสริฐ. (2554). *แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี* สืบค้นจาก <https://dric.nrct.go.th/Search/ShowFulltext/2/250364>
- จินตนา สมสวัสดิ์ อนุรักษ์ ทองสุโขวงศ์ และ อารีย์ นัยพินิจ. (2552). *การพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา ตำบลนาหนองหุ้ม อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น*. สืบค้นจาก https://vpn.stou.ac.th/+CSCO+0075676763663A2F2F6771702E67756E767976662E62652E6775++/tdc/-CSCO-3h--browse.php?option=show&browse_type=title&titleid=20031
- จักรวาล สุขไมตรี. (2561). *เทคนิคการประสานงานในองค์การ*. วารสารวิชาการแพรวากาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม - สิงหาคม 2561 ; กาฬสินธุ์ รัตนานา
- จันทิมา ชาญเจริญ. (2551). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ในจังหวัดพังงา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, กรุงเทพมหานคร
- ตุลา มหาพสุชานนท์. (2545). *หลักการจัดการ -หลักบริหาร*. กรุงเทพมหานคร: พ.ศ.พัฒนา.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2543). *หลักการจัดการ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

- ชัยณัฐวิ รัตนศิริพลภัทร์. (2555). *การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในอำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. (2560). *แนวคิดเชิงวิเคราะห์เกี่ยวกับการพัฒนา*. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการส่งเสริมการเกษตรเพื่อการพัฒนา (หน่วยที่ 3)*. นนทบุรี: สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- _____. (2563). *ประมวลสาระชุดวิชาการส่งเสริมการเกษตรเพื่อการพัฒนา หน่วยที่ 1-5. (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. นนทบุรี: สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เนตร์พัฒนา ยาวีราช. (2553). *การจัดการสมัยใหม่ (Modern Management)*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : ทริปเพิ้ล กรุ๊ป.
- นันทน์ภัส พงศ์โกกนิต. (2552). *การบริหารจัดการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง*. สืบค้นจาก https://vpn.stou.ac.th/+CSCO+0075676763663A2F2F6771702E67756E767976662E62652E6775++/tdc/-CSCO-3h--browse.php?option=show&browse_type=title&titleid=20031
- นวลละออง อรรถรังสรรค์. (2562). *การบริหารจัดการแปรรูปผลิตภัณฑ์ผักและสมุนไพรปลอดสารของเครือข่ายชุมชนผักปลอดสารในจังหวัดมหาสารคาม*. รายงานฉบับสมบูรณ์. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- บุญทวารณ วิงวอน. (2543). *องค์กร และการจัดการ (พิมพ์ครั้งที่ 1)*. อุบลราชธานี: สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ. (2563). *ประมวลสาระชุดวิชาการส่งเสริมการเกษตรเพื่อการพัฒนา หน่วยที่ 6-10. (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. นนทบุรี: สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ปราณี มีหาญพงษ์ และกรรมกร นัตรดอกไม้ไพโร. (2561). *การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัยทางการแพทย์*. *วารสารพยาบาลทหารบก*, 19 (1), 9-15.
- ปาริฉัตร พุทธกาล. (2558). *การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนอำเภอปางดะ จังหวัดกาฬสินธุ์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

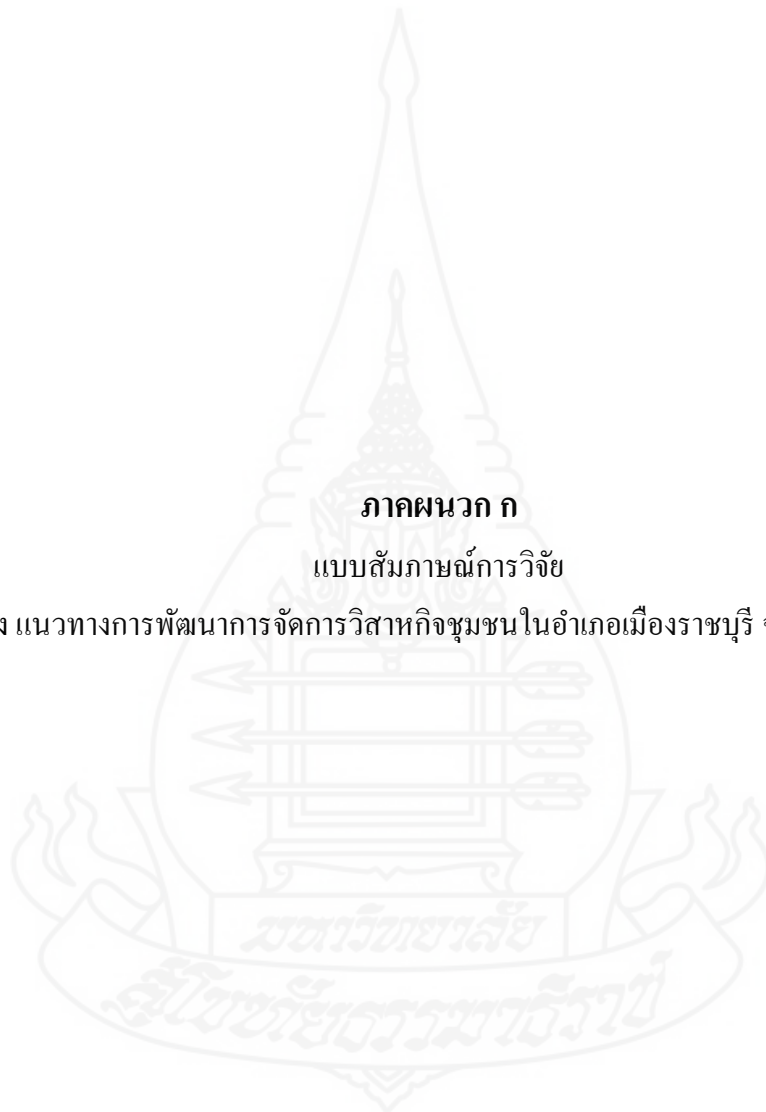
- พงษ์ศักดิ์ อังกสิทธิ์. (2553). *การสอนชุดวิชาการส่งเสริมการเกษตร หน่วยที่ 3 : แนวคิดและหลักการส่งเสริมการเกษตร* นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- พรภิญญา พวงเพชร. (2558). *การสร้างการมีส่วนร่วมของวิสาหกิจชุมชน อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- ไพบูรณ์ คะเชนพรรค์. (2561). *การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยเชิงปริมาณ. ในประมวลสาระชุดวิชาวิทยานิพนธ์ ชั้น 2 (หน่วยที่ 6). นนทบุรี: สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.*
- รัตนภรณ์ ศรีพยัคฆ์. (2553). *เทคนิคการประสานงาน. เอกสารความรู้ สดร.ลำดับที่ 18/ปีงบประมาณ 2553 สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ; กรุงเทพมหานคร*
- ระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน. (2564). *รายงานรายชื่อและจำนวนสมาชิกของ วิสาหกิจชุมชน/เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน จังหวัด ราชบุรี อำเภอ เมืองราชบุรี. สืบค้นจาก https://smce.doae.go.th/smce1/report/report_smce01.php?typeSmce=&levelSearch=3&region=&province=70&amphur=01*
- รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2549). *การจัดการสมัยใหม่ Modern Management*. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- ราตรี ใจสะอาด. (2562). *การพัฒนาสินค้าวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดนนทบุรีให้ได้มาตรฐานความปลอดภัย. ชุมพร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.*
- รัชชา ศิริวัฒน์. (2554). *การบริหารร่วมสมัย (Contemporary Administration)*. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศิริพร พงษ์ศรีโรจน์. (2540). *องค์การและการจัดการ (พิมพ์ครั้งที่ 1)*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2550). *การจัดการและพฤติกรรมองค์กร (พิมพ์ครั้งที่ 1)*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ธีระฟิล์มและไซเท็กซ์.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์, สมชาย หิรัญกิตติ และชนนวรรธ ตั้งสินทรัพย์ศิริ. (2550). *การจัดการและพฤติกรรมขององค์กร*. กรุงเทพฯ : ธีระฟิล์ม และไซเท็กซ์, 2550.
- สินินุช ครุฑเมือง แสนเสริม. (2561). *ประมวลสาระชุดวิชาการบริหารและการสื่อสารเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร หน่วยที่ 11. (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี: สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.*

- สุพรรณณี กั้นจัด. (2560). *การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ในอำเภอท่าปลาจังหวัดอุตรดิตถ์*. ชุมพร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- สมคิด บางโม. (2546). *องค์การ และการจัดการ* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิทย์พัฒน์.
- _____. (2550). *องค์การและการจัดการ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ วิทย์พัฒน์.
- _____. (2552). *องค์การและการจัดการ* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิทย์พัฒน์.
- สำนักงานเกษตรจังหวัดราชบุรี. (2564). สืบค้นจาก <http://www.ratchaburi.doae.go.th/>
- สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองราชบุรี. (2564). *แผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ พ.ศ. 2561 – 2565*. สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี.
- สำนักงานเลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน. (2564). *ความเป็นมาพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน*. สืบค้นจาก <http://www.sceb.doae.go.th/Ssceb2.htm#TOP>
- _____. (2548). *คู่มือการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน และ เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน*. กรมส่งเสริมการเกษตร.
- สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองราชบุรี. (2564). *แผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ พ.ศ. 2561 – 2565*. สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี.
- อัจฉรา สังข์สุวรรณ. (2540). *การบริหารงานอุตสาหกรรม*. กรุงเทพมหานคร: เทพรัตน์เพรส.
- อัจฉรา ไสบาล. (2557). *การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน:กรณี โรงสีชุมชนครบวงจรตำบลไถ่คำ อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- อัมไพ สวนขำ. (2556). *การจัดการวิสาหกิจชุมชนธนาคารหมู่บ้านตามแนวพระราชดำริ บ้านหน่วยประคอง ตำบลคงคินแดง อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี*. สืบค้นจาก https://vpn.stou.ac.th/+CSCO+0075676763663A2F2F6771702E67756E767976662E62652E6775++/tdc/-CSCO-3h--browse.php?option=show&browse_type=title&titleid=20031
- อุษา เหล่าตัน. (2559). *การจัดการวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม*. สืบค้นจาก https://vpn.stou.ac.th/+CSCO+0075676763663A2F2F6771702E67756E767976662E62652E6775++/tdc/-CSCO-3h--browse.php?option=show&browse_type=title&titleid=20031

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสัมภาษณ์การวิจัย
เรื่อง แนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี

แบบสัมภาษณ์เลขที่

วันที่สัมภาษณ์...../...../.....

แบบสัมภาษณ์สำหรับการวิจัย
เรื่อง แนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชน
ในอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี

คำชี้แจง :

1. แบบสัมภาษณ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ ตามหลักสูตรปริญญาโท หลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร วิชาเอกส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี คำตอบในแบบสัมภาษณ์นี้จะนำไปใช้เพื่อการศึกษาวิจัยเท่านั้น จึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านได้กรุณาตอบคำถามทุกข้อตามความเป็นจริงและตามความคิดเห็นของท่าน ข้อมูลที่ได้จากท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อส่วนรวม

2. ข้อมูลที่ได้จะนำไปใช้เพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์เท่านั้น

3. แบบสัมภาษณ์เกษตรกรแบ่งออกเป็น 5 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคมและเศรษฐกิจของคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน

ตอนที่ 2 การจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ

ตอนที่ 3 ปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ

ตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคมและเศรษฐกิจของคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน

คำชี้แจง : กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ( ) หน้าข้อความที่ต้องการ และเติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนด ตามที่ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ข้อมูล

ตอนที่ 1.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล

1. เพศ ( ) 1) ชาย ( ) 2) หญิง
2. อายุ.....ปี (มากกว่า 6 เดือน นับเป็น 1 ปี)
3. สถานภาพ ( ) 1) โสด ( ) 2) สมรส
4. ระดับการศึกษา

( ) 1) ต่ำกว่าประถมศึกษา	( ) 2) ประถมศึกษา
( ) 3) มัธยมศึกษาตอนต้น	( ) 4) มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.
( ) 5) อนุปริญญา/ปวส.	( ) 6) ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
( ) 7) สูงกว่าปริญญาตรี	

ตอนที่ 1.2 สภาพทางสังคม

1. การดำรงตำแหน่งทางสังคม

( ) 1) ไม่มีตำแหน่ง										
( ) 2) มีตำแหน่ง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) <table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td>( ) 1) กำนัน</td> <td>( ) 2) ผู้ใหญ่บ้าน</td> </tr> <tr> <td>( ) 3) ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน</td> <td>( ) 4) สมาชิก อบต. / สมาชิกเทศบาล</td> </tr> <tr> <td>( ) 5) อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.)</td> <td>( ) 6) ประมงอาสา</td> </tr> <tr> <td>( ) 7) อาสาปศุสัตว์</td> <td>( ) 8) หมอдинอาสา</td> </tr> <tr> <td>( ) 9) ครูบัญชีอาสา</td> <td>( ) 10) อื่น ๆ โปรดระบุ.....</td> </tr> </table>	( ) 1) กำนัน	( ) 2) ผู้ใหญ่บ้าน	( ) 3) ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	( ) 4) สมาชิก อบต. / สมาชิกเทศบาล	( ) 5) อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.)	( ) 6) ประมงอาสา	( ) 7) อาสาปศุสัตว์	( ) 8) หมอдинอาสา	( ) 9) ครูบัญชีอาสา	( ) 10) อื่น ๆ โปรดระบุ.....
( ) 1) กำนัน	( ) 2) ผู้ใหญ่บ้าน									
( ) 3) ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	( ) 4) สมาชิก อบต. / สมาชิกเทศบาล									
( ) 5) อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.)	( ) 6) ประมงอาสา									
( ) 7) อาสาปศุสัตว์	( ) 8) หมอдинอาสา									
( ) 9) ครูบัญชีอาสา	( ) 10) อื่น ๆ โปรดระบุ.....									
2. การเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกรอื่น

( ) 1) ไม่ได้เป็น						
( ) 2) เป็น (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) <table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td>( ) 1) กลุ่มเกษตรกร</td> <td>( ) 2) กลุ่มสหกรณ์การเกษตร</td> </tr> <tr> <td>( ) 3) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร</td> <td>( ) 4) กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร</td> </tr> <tr> <td>( ) 5) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนอื่น</td> <td>( ) 6) อื่น ๆ โปรดระบุ.....</td> </tr> </table>	( ) 1) กลุ่มเกษตรกร	( ) 2) กลุ่มสหกรณ์การเกษตร	( ) 3) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	( ) 4) กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร	( ) 5) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนอื่น	( ) 6) อื่น ๆ โปรดระบุ.....
( ) 1) กลุ่มเกษตรกร	( ) 2) กลุ่มสหกรณ์การเกษตร					
( ) 3) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	( ) 4) กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร					
( ) 5) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนอื่น	( ) 6) อื่น ๆ โปรดระบุ.....					
3. ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม ..... ปี (มากกว่า 6 เดือน นับเป็น 1 ปี)

ตอนที่ 1.3 สภาพทางเศรษฐกิจ

1. การประกอบอาชีพหลักของครัวเรือน

- ( ) 1) เกษตรกรรม   ( ) 2) รับราชการ   ( ) 3) รับจ้างทั่วไป
 ( ) 4) ธุรกิจการค้า   ( ) 5) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

2. รายได้ของครัวเรือนต่อปี.....บาท

3. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน.....คน

ตอนที่ 2 การจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ

คำชี้แจง : โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับการปฏิบัติงานด้านการจัดการวิสาหกิจชุมชนของท่านมากที่สุด

ข้อ	ประเด็น	ระดับการปฏิบัติในการจัดการ				
		น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
2.1 ด้านประเด็นการจัดการ						
2.1.1 ด้านการวางแผน						
1)	การจัดทำแผนปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างคณะกรรมการและสมาชิก เพื่อกำหนดเป้าหมายและทิศทางของกลุ่มที่ชัดเจน					
2)	การวางแผนพัฒนาการผลิตผลิตภัณฑ์ หรือผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ					
3)	การวางแผนด้านการตลาดและการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม					
4)	การวางแผนด้านประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของกลุ่ม					
2.1.2 ด้านการจัดองค์กร						
1)	การมีโครงสร้างบริหารองค์กร และการแบ่งฝ่ายงานตามภารกิจของกลุ่มอย่างชัดเจน					

ข้อ	ประเด็น	ระดับการปฏิบัติในการจัดการ				
		น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
2)	การกำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการอย่างชัดเจน					
3)	การกำหนดกฎระเบียบ ข้อบังคับของกลุ่มอย่างชัดเจน					
4)	ข้อกำหนดการจัดสรรรายได้และผลประโยชน์แก่คณะกรรมการและสมาชิกที่ชัดเจน					
2.1.3 ด้านการประสานงาน						
1)	การประชุมคณะกรรมการและสมาชิกเป็นประจำทุกเดือนหรืออย่างต่อเนื่อง					
2)	การประสานงานระหว่างคณะกรรมการกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้ที่เกี่ยวข้อง					
3)	คณะกรรมการและสมาชิกให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานของกลุ่มสม่ำเสมอ					
4)	การแจ้งข้อมูลข่าวสารแก่คณะกรรมการและสมาชิกอย่างสม่ำเสมอ					
2.1.4 ด้านการควบคุม						
1)	การเก็บเอกสาร หลักฐานอย่างเป็นระบบ					
2)	การรายงานผลการปฏิบัติงานให้คณะกรรมการและสมาชิกทราบเป็นระยะ หรือตามกำหนดเวลาที่แน่นอน					
3)	การทบทวนผลการปฏิบัติงานระหว่างคณะกรรมการและสมาชิก เพื่อนำผลไปปรับปรุงผลการดำเนินงานกลุ่มอย่างต่อเนื่อง					
4)	การควบคุมกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบ เช่น กระบวนการผลิตสินค้า การจัดทำบัญชี การควบคุมวัสดุ - อุปกรณ์ และวัตถุดิบ					

ข้อ	ประเด็น	ระดับการปฏิบัติในการจัดการ				
		น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
2.2 ด้านวิธีการส่งเสริม						
2.2.1 แบบบุคคล มีการประสานการส่งเสริมการพัฒนาการจัดการกลุ่มจากบุคคลเหล่านี้						
1)	เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร					
2)	เจ้าหน้าที่ของรัฐหน่วยงานอื่นๆ					
3)	เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานเอกชน					
4)	ผู้นำท้องที่/ท้องถิ่น					
5)	บุคคลอื่นๆ เช่น ผู้นำกลุ่มองค์กร Smart Farmer ต้นแบบ ปราชญ์ชาวบ้าน เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน					
2.2.2 แบบกลุ่ม กลุ่มมีการดำเนินงานเพื่อพัฒนาการจัดการกลุ่ม โดย						
1)	การประชุม					
2)	การอบรม/สัมมนา					
3)	การทัศนศึกษา และศึกษาดูงาน					
4)	การเชื่อมโยงกับเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน					
2.2.3 แบบมวลชน กลุ่มมีการศึกษาข้อมูลข่าวสารต่างๆ เพื่อพัฒนาการจัดการกลุ่มจากสื่อต่างๆ เหล่านี้						
1) สื่อสิ่งพิมพ์						
1)	วารสาร					
2)	แผ่นพับ					
3)	โปสเตอร์					
4)	คู่มือการดำเนินงาน					
5)	เอกสารเผยแพร่อื่น ๆ เช่น จดหมายข่าว					
2) สื่ออิเล็กทรอนิกส์						
1)	วิทยุ					
2)	โทรทัศน์					
3)	เว็บไซต์ต่างๆ					

ข้อ	ประเด็น	ระดับการปฏิบัติในการจัดการ				
		น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
4)	สื่อสังคมออนไลน์ เช่น ไลน์ เฟซบุ๊ก ยูทูป					
5)	แพลตฟอร์มเพื่อการเรียนรู้ต่างๆ เช่น อีเลิร์นนิ่ง					
2.3 ด้านการสนับสนุน						
1)	ค่านองค์ความรู้					
2)	ด้านงบประมาณ					
3)	ด้านการติดตามเยี่ยมเยียน					
4)	ด้านการให้คำปรึกษา / แนะนำ					
5)	ด้านการตลาดจำหน่ายสินค้า					

ตอนที่ 3 ปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ

คำชี้แจง : โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนของท่านมากที่สุด

ข้อ	ประเด็น	ระดับปัญหาในการจัดการ				
		น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
3.1 ด้านประเด็นการจัดการ						
3.1.1 ด้านการวางแผน						
1)	การจัดทำแผนปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างคณะกรรมการและสมาชิก เพื่อกำหนดเป้าหมายและทิศทางของกลุ่มไม่ชัดเจน					
2)	ไม่มีการวางแผนพัฒนาการผลิตผลิตภัณฑ์ หรือผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ					

ข้อ	ประเด็น	ระดับปัญหาในการจัดการ				
		น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
3)	ไม่มีการวางแผนด้านการตลาดและการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม					
4)	ไม่มีการวางแผนด้านประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของกลุ่ม					
3.1.2 ด้านการจัดองค์กร						
1)	โครงสร้างบริหารองค์กร และการแบ่งฝ่ายงานตามภารกิจของกลุ่มไม่ชัดเจน					
2)	การกำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการไม่ชัดเจน					
3)	การกำหนดกฎระเบียบ ข้อบังคับของกลุ่มไม่ชัดเจน					
4)	ข้อกำหนดการจัดสรรรายได้และผลประโยชน์แก่คณะกรรมการและสมาชิกไม่ชัดเจน					
3.1.3 ด้านการประสานงาน						
1)	ไม่มีการประชุมระหว่างคณะกรรมการและสมาชิกทุกเดือนหรืออย่างต่อเนื่อง					
2)	ไม่มีการประสานงานระหว่างคณะกรรมการกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้ที่เกี่ยวข้อง					
3)	คณะกรรมการและสมาชิกไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานของกลุ่ม					
4)	การแจ้งข้อมูลข่าวสารแก่คณะกรรมการและสมาชิกไม่สม่ำเสมอ					
3.1.4 ด้านการควบคุม						
1)	การเก็บเอกสาร หลักฐานไม่เป็นระบบ					

ข้อ	ประเด็น	ระดับปัญหาในการจัดการ				
		น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
2)	การรายงานผลการปฏิบัติงานให้คณะกรรมการและสมาชิกทราบไม่ตรงตามกำหนดเวลาที่แน่นอน					
3)	ไม่มีการทบทวนผลการปฏิบัติงานระหว่างคณะกรรมการและสมาชิก เพื่อนำผลไปปรับปรุงผลการดำเนินงานกลุ่มอย่างต่อเนื่อง					
4)	ไม่มีการควบคุมกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบ เช่น กระบวนการผลิตสินค้า การจัดทำบัญชี การควบคุมวัสดุ - อุปกรณ์ และวัตถุดิบ					
3.2 ด้านวิธีการส่งเสริม						
3.2.1 บุคคล						
1)	ขาดการส่งเสริมจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร					
2)	ขาดการสนับสนุนจากผู้นำท้องถิ่น/ท้องถิ่น					
3.2.2 แบบกลุ่ม						
1)	ในการจัดอบรม/สัมมนา หลักสูตรไม่ตรงตามความต้องการของกลุ่ม					
2)	สถานที่ศึกษาดูงานไม่ตรงกับความต้องการของกลุ่ม					
3.2.3 แบบมวลชน						
1) สื่อสิ่งพิมพ์						
1)	คณะกรรมการไม่สามารถเข้าถึงสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เช่น วารสาร แผ่นพับ ไปสเตอร์ คู่มือการดำเนินงาน และเอกสารเผยแพร่อื่นๆ เช่น จดหมายข่าว					
2) สื่ออิเล็กทรอนิกส์						
1)	ในพื้นที่ของท่านพบปัญหาการเข้าถึงสัญญาณอินเทอร์เน็ต					
2)	คณะกรรมการขาดทักษะในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ เช่น ไลน์ เฟซบุ๊ก ยูทูป					

ข้อ	ประเด็น	ระดับปัญหาในการจัดการ				
		น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
3)	คณะกรรมการขาดทักษะในการใช้แพลตฟอร์มการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น อีเลิร์นนิ่ง					
3.3 ด้านการสนับสนุน						
1)	องค์ความรู้ที่ได้รับจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรไม่ตรงตามความต้องการของคณะกรรมการ					
2)	เงื่อนไขในการเข้าถึงงบประมาณจากภาครัฐมีข้อกำหนดมาก					
3)	การติดตาม เยี่ยมเยียนจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรไม่สม่ำเสมอ					

ตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ

คำชี้แจง : โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความเห็นในเรื่องแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนของท่านมากที่สุด

ข้อ	ประเด็น	เห็นด้วยในระดับ				
		น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
4.1 ด้านประเด็นการจัดการ						
4.1.1 แนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนในส่วนของคณะกรรมการ						
1. ด้านการวางแผน						
1)	ควรมีการจัดทำแผนปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างคณะกรรมการและสมาชิก เพื่อกำหนดเป้าหมายและทิศทางของกลุ่มที่ชัดเจนปีละ 1 ครั้ง					
2)	ควรมีการวางแผนพัฒนาการผลิตผลิตภัณฑ์ หรือผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ 6 เดือน/ครั้ง					

ข้อ	ประเด็น	เห็นด้วยในระดับ				
		น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
3)	ควรมีการวางแผนด้านการตลาดและการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม 6 เดือน/ครั้ง					
4)	ควรมีการวางแผนด้านประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของกลุ่มเดือนละ 1 ครั้ง					
2. ด้านการจัดองค์กร						
1)	ควรมีการกำหนดโครงสร้างบริหารองค์กร และการแบ่งฝ่ายงานตามภารกิจของกลุ่มอย่างชัดเจน					
2)	ควรมีการกำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการอย่างชัดเจน					
3)	ควรมีการกำหนดกฎระเบียบ ข้อบังคับของกลุ่มอย่างชัดเจน					
4)	ควรมีการจัดสรรรายได้และผลประโยชน์แก่คณะกรรมการและสมาชิกทุกสิ้นปี					
3. ด้านการประสานงาน						
1)	ควรมีการประชุมระหว่างคณะกรรมการและสมาชิก เดือนละ 1 ครั้ง					
2)	ควรมีการประสานงานระหว่างคณะกรรมการกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้ที่เกี่ยวข้องสม่ำเสมอ					
3)	คณะกรรมการและสมาชิกควรให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานของกลุ่มทุกครั้ง					
4)	ควรแจ้งข้อมูลข่าวสารแก่คณะกรรมการและสมาชิกสม่ำเสมอ					

ข้อ	ประเด็น	เห็นด้วยในระดับ				
		น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
4. ด้านการควบคุม						
1)	ควรเก็บเอกสาร หลักฐานอย่างเป็นระบบทุกครั้ง					
2)	ควรรายงานผลการปฏิบัติงานให้คณะกรรมการและสมาชิกทราบเป็นระยะ หรือตามกำหนดเวลาที่แน่นอน					
3)	ควรมีการทบทวนผลการปฏิบัติงานระหว่างคณะกรรมการและสมาชิก เพื่อนำผลไปปรับปรุงผลการดำเนินงานกลุ่มอย่างต่อเนื่อง					
4)	ควรมีการควบคุมกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบ เช่น กระบวนการผลิตสินค้า การจัดทำบัญชี การควบคุมวัสดุ - อุปกรณ์ และวัตถุดิบทุกครั้ง					
4.1.2 แนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนในส่วนของเจ้าหน้าที่						
1. ด้านการวางแผน						
1)	เจ้าหน้าที่ควรมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติงานร่วมกับคณะกรรมการและสมาชิก เพื่อกำหนดเป้าหมาย และทิศทางของกลุ่มที่ชัดเจนปีละ 1 ครั้ง					
2)	เจ้าหน้าที่ควรมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาการผลิตผลิตภัณฑ์ หรือผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ 6 เดือน/ครั้ง					
3)	เจ้าหน้าที่ควรมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านการตลาด และการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม 6 เดือน/ครั้ง					
4)	เจ้าหน้าที่ควรมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของกลุ่ม 6 เดือน/ครั้ง					
2. ด้านการจัดองค์กร						
1)	เจ้าหน้าที่ควรมีส่วนร่วมในการกำหนดโครงสร้างบริหารองค์กร และการแบ่งฝ่ายงานตามภารกิจของกลุ่ม					
2)	เจ้าหน้าที่ควรมีส่วนร่วมในการกำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการ					

ข้อ	ประเด็น	เห็นด้วยในระดับ				
		น้อย ที่สุด (1)	น้อย (2)	ปาน กลาง (3)	มาก (4)	มาก ที่สุด (5)
3)	เจ้าหน้าที่ควรมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบ ข้อบังคับของกลุ่ม					
4)	เจ้าหน้าที่ควรมีส่วนร่วมในการกำหนดการจัดสรร รายได้และผลประโยชน์แก่คณะกรรมการและ สมาชิกกลุ่ม					
3. ด้านการประสานงาน						
1)	เจ้าหน้าที่ควรเข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการและ สมาชิก 6 เดือน/ครั้ง					
2)	เจ้าหน้าที่ควรให้คำแนะนำในการประสานงานของ คณะกรรมการกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้ที่เกี่ยวข้อง					
3)	เจ้าหน้าที่ควรให้คำแนะนำในการร่วมมือกัน ปฏิบัติงานของกลุ่ม ของคณะกรรมการและสมาชิก					
4)	เจ้าหน้าที่ควรแจ้งข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการ ดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนแก่คณะกรรมการสม่ำเสมอ					
4. ด้านการควบคุม						
1)	เจ้าหน้าที่ควรให้คำแนะนำในการเก็บเอกสาร หลักฐานอย่างเป็นระบบ					
2)	เจ้าหน้าที่ควรมีส่วนร่วมในการรายงานผลการ ปฏิบัติงานของกลุ่ม					
3)	เจ้าหน้าที่ควรมีส่วนร่วมในการทบทวนผลการ ปฏิบัติงานระหว่างคณะกรรมการและสมาชิก เพื่อนำผลไปปรับปรุงผลการดำเนินงานกลุ่มอย่าง ต่อเนื่อง					

ข้อ	ประเด็น	เห็นด้วยในระดับ				
		น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
4)	เจ้าหน้าที่ควรให้คำแนะนำในการควบคุมกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบ เช่น กระบวนการผลิตสินค้า การจัดทำบัญชี การควบคุมวัสดุ - อุปกรณ์ และวัตถุดิบ					
4.2 ด้านวิธีการส่งเสริม						
4.2.1 ด้านวิธีการส่งเสริม ในส่วนของคณะกรรมการ						
1. แบบบุคคล						
1)	คณะกรรมการควรประสานข้อมูลข่าวสาร ความรู้ จากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานต่างๆ					
2)	คณะกรรมการควรประสานข้อมูลข่าวสารความรู้ จากบุคคลอื่น ๆ เช่น ผู้นำกลุ่มองค์กร Smart Farmer ต้นแบบ ประชาชนชาวบ้าน เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน					
2. แบบกลุ่ม						
1)	คณะกรรมการควรมีการจัดประชุม เพื่อแลกเปลี่ยน เรียนรู้ในการพัฒนางานวิสาหกิจชุมชนอย่าง สม่ำเสมอ					
2)	คณะกรรมการควรมีการเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสาร กิจกรรมกับเครือข่ายอื่นๆ					
3. แบบมวลชน						
3.1 สื่อสิ่งพิมพ์						
1)	คณะกรรมการควรศึกษาข้อมูลข่าวสารจากสื่อ สิ่งพิมพ์ เช่น วารสาร แผ่นพับ ไปสเตอร์ คู่มือการ ดำเนินงาน และเอกสารเผยแพร่อื่นๆ เช่น จดหมาย ข่าว เพื่อใช้ในการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชน					
2)	คณะกรรมการควรถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารต่างๆ จากสื่อสิ่งพิมพ์ให้กับสมาชิก					

ข้อ	ประเด็น	เห็นด้วยในระดับ				
		น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
3.2 สื่ออิเล็กทรอนิกส์						
1)	คณะกรรมการควรศึกษาข้อมูลข่าวสารจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ เพื่อใช้ในการพัฒนาการจัดการของกลุ่ม					
2)	คณะกรรมการควรพัฒนาทักษะในการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ เช่น สื่อสังคมออนไลน์ แพลตฟอร์มต่างๆ					
4.2.2 ด้านวิธีการส่งเสริม ในส่วนของเจ้าหน้าที่						
1. แบบบุคคล						
1)	เจ้าหน้าที่ควรไปติดตามเยี่ยมเยียนที่วิสาหกิจชุมชนสม่ำเสมอ					
2)	เจ้าหน้าที่ควรให้ความรู้ คำแนะนำ ปรีกษา เกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนแก่คณะกรรมการ					
2. แบบกลุ่ม						
1)	เจ้าหน้าที่ควรจัดการอบรม/สัมมนา					
2)	เจ้าหน้าที่ควรพัฒนาศักยภาพของกลุ่ม โดยการพาไปทัศนศึกษา / ศึกษาดูงาน					
3)	เจ้าหน้าที่ควรมีการประเมินศักยภาพกลุ่มอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง					
3. แบบมวลชน						
3.1 สื่อสิ่งพิมพ์						
1)	เจ้าหน้าที่ควรให้ความรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น วารสาร แผ่นพับ โปสเตอร์ คู่มือการดำเนินงาน และเอกสารเผยแพร่อื่นๆ เช่น จดหมายข่าว					

ข้อ	ประเด็น	เห็นด้วยในระดับ				
		น้อย ที่สุด (1)	น้อย (2)	ปาน กลาง (3)	มาก (4)	มาก ที่สุด (5)
3.2 สื่ออิเล็กทรอนิกส์						
1)	เจ้าหน้าที่ควรให้ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ เว็บไซต์ต่างๆ					
2)	เจ้าหน้าที่ควรใช้ช่องทางในการติดต่อสื่อสารและประสานงานผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เช่น ไลน์ เฟซบุ๊ก					
4.3 ด้านการสนับสนุน						
4.3.1 ด้านการสนับสนุนในส่วนของคณะกรรมการ						
1)	คณะกรรมการควรมีความเสียสละ อุทิศตน อุทิศเวลา ทูมเท ให้มีความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของกลุ่ม					
2)	คณะกรรมการควรมีการจัดสวัสดิการต่าง ๆ ให้แก่สมาชิก					
4.3.2 ด้านการสนับสนุนในส่วนของเจ้าหน้าที่						
1)	เจ้าหน้าที่ควรสนับสนุนความรู้ในการพัฒนาการดำเนินงานของกลุ่ม					
2)	เจ้าหน้าที่ควรประสานด้านงบประมาณในการดำเนินงานกับหน่วยงานต่าง ๆ					

ขอขอบคุณทุกท่านที่สละเวลาในการตอบแบบสัมภาษณ์

*****

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

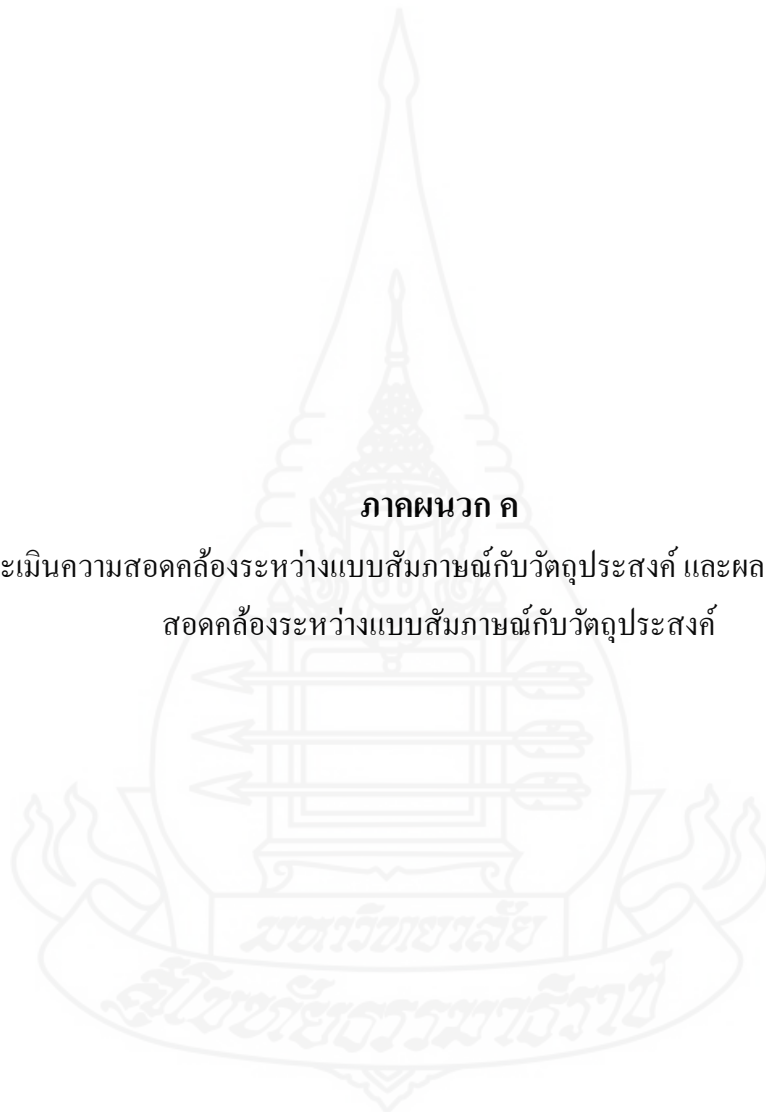
1. นางสาวนุจรี คำมี	หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร สำนักงานเกษตรจังหวัดราชบุรี
2. นางจุฑารัตน์ ทัดแก้ว	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ สำนักงานเกษตรอำเภอดำเนินสะดวก
3. นางสาวฉัญญา เฟื่องฟูง	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณบุรี

ภาคผนวก ค

แบบประเมินความสอดคล้องระหว่างแบบสัมภาษณ์กับวัตถุประสงค์ และผลการประเมินความ
สอดคล้องระหว่างแบบสัมภาษณ์กับวัตถุประสงค์

แบบประเมินความสอดคล้องระหว่างแบบสัมภาษณ์กับวัตถุประสงค์

เรื่อง แนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองราชบุรี
จังหวัดราชบุรี

ผู้ศึกษา นางสาวพรศิริ ทยไ้ม้

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. สินีสุข ครูทเมือง แสนเสริม

*****

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคมและเศรษฐกิจของคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน
2. เพื่อศึกษาการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ
3. เพื่อศึกษาปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ
4. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ

คำชี้แจง

โปรดพิจารณาข้อความแต่ละข้อต่อไปนี้ ว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยครอบคลุมขอบเขตตามที่ระบุไว้หรือไม่ แล้วกรุณาเขียนผลการพิจารณา โดยทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องคะแนนการพิจารณา ตามระดับความคิดเห็นของท่าน

+1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบสัมภาษณ์สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าแบบสัมภาษณ์สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

-1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบสัมภาษณ์ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

หากผู้เชี่ยวชาญมีข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับข้อความ สามารถบันทึกในช่องข้อเสนอแนะ โดยแบบสัมภาษณ์นี้แบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคมและเศรษฐกิจของคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน
- ตอนที่ 2 การจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ
- ตอนที่ 3 ปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ
- ตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ

หมายเหตุ นำเสนอตัวอย่างแบบประเมินความสอดคล้องระหว่างแบบสัมภาษณ์กับวัตถุประสงค์ เฉพาะหน้าแรก สำหรับรายละเอียดที่เหลือจะนำเสนอพร้อมกับผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างแบบสัมภาษณ์กับวัตถุประสงค์

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคมและเศรษฐกิจของคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน

ประเด็นข้อความ	คะแนนการพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
ตอนที่ 1.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล				
1. เพศ				
1) ชาย				
2) หญิง				
2. อายุ.....ปี (มากกว่า 6 เดือน นับเป็น 1 ปี)				
3. สถานภาพ				
1) โสด				
2) สมรส				
3) หย่าร้าง				
4) แยกกันอยู่				
5) หม้าย				
4. ระดับการศึกษา				
1) ต่ำกว่าประถมศึกษา				
2) ประถมศึกษา				
3) มัธยมศึกษาตอนต้น				
4) มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.				
5) อนุปริญญา/ปวส.				
6) ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า				
7) สูงกว่าปริญญาตรี				
ตอนที่ 1.2 สภาพทางสังคม				
1. การดำรงตำแหน่งทางสังคม				

การตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์

1. การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity)

ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา แล้วนำผลการตรวจสอบมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามแต่ละข้อกับวัตถุประสงค์ (Index of Item – Objective Congruence : IOC) แสดงดังตารางภาคผนวกที่ 1

ตารางภาคผนวกที่ 1 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากการประเมินแบบสอบถาม

ประเด็นข้อคำถาม	คะแนน การประเมิน ของผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	IOC	การแปร ผล
	1	2	3			
ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคมและเศรษฐกิจของคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน						
ตอนที่ 1.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล						
1. เพศ						
1) ชาย	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2) หญิง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2. อายุ.....ปี (มากกว่า 6 เดือน นับเป็น 1 ปี)	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3. สถานภาพ						
1) โสด	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2) สมรส	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3) หย่าร้าง	+1	0	0	1	0.33	ใช้ไม่ได้
4) แยกกันอยู่	0	0	0	0	0	ใช้ไม่ได้
5) หม้าย	+1	-1	0	0	0	ใช้ไม่ได้
4. ระดับการศึกษา						
1) ต่ำกว่าประถมศึกษา	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2) ประถมศึกษา	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3) มัธยมศึกษาตอนต้น	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

ตารางภาคผนวกที่ 1 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากการประเมินแบบสอบถาม (ต่อ)

ประเด็นข้อคำถาม	คะแนน การประเมิน ของผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	IOC	การแปร ผล
	1	2	3			
ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคมและเศรษฐกิจของคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน						
ตอนที่ 1.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล						
4) มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
5) อนุปริญญา/ปวส.	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
6) ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
7) สูงกว่าปริญญาตรี	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
ตอนที่ 1.2 สภาพทางสังคม						
1. การดำรงตำแหน่งทางสังคม						
1) ไม่มีตำแหน่ง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2) มีตำแหน่ง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1) กำนัน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2) ผู้ใหญ่บ้าน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3) ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4) สมาชิก อบต. / สมาชิกเทศบาล	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
5) อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.)	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
6) ประมงอาสา	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
7) อาสาปศุสัตว์	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
8) หมอдинอาสา	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
9) คุรุบัญชชีอาสา	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
10) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2. การเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกรอื่น						
1) ไม่ได้เป็น	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2) เป็น (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1) กลุ่มเกษตรกร	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

ตารางภาคผนวกที่ 1 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากการประเมินแบบสอบถาม (ต่อ)

ประเด็นข้อคำถาม	คะแนน การประเมิน ของผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	IOC	การแปร ผล
	1	2	3			
ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคมและเศรษฐกิจของคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน						
ตอนที่ 1.2 สภาพทางสังคม						
2) กลุ่มสหกรณ์การเกษตร	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4) กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
5) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนอื่น	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
6) อื่น ๆ โปรดระบุ.....	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3. ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม ..... ปี (มากกว่า 6 เดือน นับเป็น 1 ปี)	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
ตอนที่ 1.3 สภาพทางเศรษฐกิจ						
1. การประกอบอาชีพหลักของครัวเรือน						
1) เกษตรกรรม	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2) รับราชการ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3) รับจ้างทั่วไป	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4) ธุรกิจการค้า	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
5) อื่น ๆ โปรดระบุ.....	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2. รายได้ของครัวเรือนต่อปี.....บาท	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน.....คน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

ตารางภาคผนวกที่ 1 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากการประเมินแบบสอบถาม (ต่อ)

ประเด็นข้อคำถาม	คะแนน การประเมิน ของผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	IOC	การแปร ผล
	1	2	3			
ตอนที่ 2 การจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ						
2.1 ด้านประเด็นการจัดการ						
2.1.1 ด้านการวางแผน						
1) การจัดทำแผนปฏิบัติงานร่วมกันระหว่าง คณะกรรมการและสมาชิก เพื่อกำหนดเป้าหมาย และ ทิศทางของกลุ่มที่ชัดเจน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2) การวางแผนพัฒนาการผลิตผลิตภัณฑ์ หรือ ผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3) การวางแผนด้านการตลาดและการจำหน่าย ผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4) การวางแผนด้านประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร ของกลุ่ม	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.1.2 ด้านการจัดองค์กร						
1) การมีโครงสร้างบริหารองค์กร และการแบ่งฝ่าย งานตามภารกิจของกลุ่มอย่างชัดเจน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2) การกำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ ของคณะกรรมการอย่างชัดเจน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3) การกำหนดกฎระเบียบ ข้อบังคับของกลุ่มอย่าง ชัดเจน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4) ข้อกำหนดการจัดสรรรายได้และผลประโยชน์ แก่คณะกรรมการและสมาชิกที่ชัดเจน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.1.3 ด้านการประสานงาน						
1) การประชุมคณะกรรมการและสมาชิกเป็น ประจำทุกเดือนหรืออย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

ตารางภาคผนวกที่ 1 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากการประเมินแบบสอบถาม (ต่อ)

ประเด็นข้อคำถาม	คะแนน การประเมิน ของผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	IOC	การแปร ผล
	1	2	3			
ตอนที่ 2 การจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ						
2.1 ด้านประเด็นการจัดการ						
2.1.3 ด้านการประสานงาน						
2) การประสานงานระหว่างคณะกรรมการกับ หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้ที่เกี่ยวข้อง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3) คณะกรรมการและสมาชิกให้ความร่วมมือใน การปฏิบัติงานของกลุ่มสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4) การแจ้งข้อมูลข่าวสารแก่คณะกรรมการและ สมาชิกอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.1.4 ด้านการควบคุม						
1) การเก็บเอกสาร หลักฐานอย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2) การรายงานผลการปฏิบัติงานให้คณะกรรมการ และสมาชิกทราบเป็นระยะ หรือตามกำหนดเวลาที่ แน่นอน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3) การทบทวนผลการปฏิบัติงานระหว่าง คณะกรรมการและสมาชิก เพื่อนำผลไปปรับปรุง ผลการดำเนินงานกลุ่มอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4) การควบคุมกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบ เช่น กระบวนการผลิตสินค้า การจัดทำบัญชี การ ควบคุมวัสดุ - อุปกรณ์ และวัตถุดิบ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.2 ด้านวิธีการส่งเสริม						
2.2.1 แบบบุคคล มีการประสานการส่งเสริมการพัฒนาการจัดการกลุ่มจากบุคคลเหล่านี้						
1) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2) เจ้าหน้าที่ของรัฐหน่วยงานอื่นๆ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

ตารางภาคผนวกที่ 1 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากการประเมินแบบสอบถาม (ต่อ)

ประเด็นข้อคำถาม	คะแนน การประเมิน ของผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	IOC	การแปร ผล
	1	2	3			
ตอนที่ 2 การจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ						
2.2 ด้านวิธีการส่งเสริม						
2.2.1 แบบบุคคล มีการประสานการส่งเสริมการพัฒนาการจัดการกลุ่มจากบุคคลเหล่านี้						
3) เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานเอกชน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4) ผู้นำท้องถิ่น/ท้องถิ่น	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
5) บุคคลอื่น ๆ เช่น ผู้นำกลุ่มองค์กร Smart Farmer ต้นแบบ ปราชญ์ชาวบ้าน เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.2.2 แบบกลุ่ม กลุ่มมีการดำเนินงานเพื่อพัฒนาการจัดการกลุ่ม โดย						
1) การประชุม	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2) การอบรม/สัมมนา	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3) การทัศนศึกษา และศึกษาดูงาน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4) การเชื่อมโยงกับเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.2.3 แบบมวลชน กลุ่มมีการศึกษาข้อมูลข่าวสารต่างๆ เพื่อพัฒนาการจัดการกลุ่มจากสื่อ ต่างๆ เหล่านี้						
1. สื่อสิ่งพิมพ์						
1) วารสาร	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2) แผ่นพับ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3) โปสเตอร์	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4) คู่มือการดำเนินงาน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
5) เอกสารเผยแพร่อื่น ๆ เช่น จดหมายข่าว	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2. สื่ออิเล็กทรอนิกส์						
1) วิทยุ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2) โทรทัศน์	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3) เว็บไซต์ต่างๆ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

ตารางภาคผนวกที่ 1 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากการประเมินแบบสอบถาม (ต่อ)

ประเด็นข้อคำถาม	คะแนน การประเมิน ของผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	IOC	การแปร ผล
	1	2	3			
ตอนที่ 2 การจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ						
2.2 ด้านวิธีการส่งเสริม						
2.2.3 ด้านสื่อมวลชน กลุ่มมีการศึกษาข้อมูลข่าวสารต่างๆ เพื่อพัฒนาการจัดการกลุ่มจากสื่อต่างๆ เหล่านี้						
2. สื่ออิเล็กทรอนิกส์						
4) สื่อสังคมออนไลน์ เช่น ไลน์ เฟซบุ๊ก ยูทูป	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
5) แพลตฟอร์มเพื่อการเรียนรู้ต่างๆ เช่น อีเลิร์นนิ่ง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.3 ด้านการสนับสนุน						
1) ด้านองค์ความรู้	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2) ด้านงบประมาณ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3) ด้านการติดตามเยี่ยมเยียน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4) ด้านการให้คำปรึกษา / แนะนำ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
5) ด้านการตลาดจำหน่ายสินค้า	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
ตอนที่ 3 ปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ						
3.1 ด้านประเด็นการจัดการ						
3.1.1 ด้านการวางแผน						
1) การจัดทำแผนปฏิบัติงานร่วมกันระหว่าง คณะกรรมการและสมาชิก เพื่อกำหนดเป้าหมาย และ ทิศทางของกลุ่มไม่ชัดเจน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2) ไม่มีการวางแผนพัฒนาการผลิตผลิตภัณฑ์ หรือ ผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3) ไม่มีการวางแผนด้านการตลาดและการจำหน่าย ผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

ตารางภาคผนวกที่ 1 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากการประเมินแบบสอบถาม (ต่อ)

ประเด็นข้อคำถาม	คะแนน การประเมิน ของผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	IOC	การแปร ผล
	1	2	3			
ตอนที่ 3 ปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ						
3.1 ด้านประเด็นการจัดการ						
3.1.1 ด้านการวางแผน						
4) ไม่มีการวางแผนด้านประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสารของกลุ่ม	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3.1.2 ด้านการจัดองค์กร						
1) โครงสร้างบริหารองค์กร และการแบ่งฝ่ายงาน ตามภารกิจของกลุ่มไม่ชัดเจน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2) การกำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ ของคณะกรรมการไม่ชัดเจน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3) การกำหนดกฎระเบียบ ข้อบังคับของกลุ่มไม่ชัดเจน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4) ข้อกำหนดการจัดสรรรายได้และผลประโยชน์ แก่คณะกรรมการและสมาชิกไม่ชัดเจน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3.1.3 ด้านการประสานงาน						
1) ไม่มีการประชุมระหว่างคณะกรรมการและ สมาชิกทุกเดือนหรืออย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2) ไม่มีการประสานงานระหว่างคณะกรรมการกับ หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้ที่เกี่ยวข้อง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3) คณะกรรมการและสมาชิกไม่ให้ความร่วมมือ ในการปฏิบัติงานของกลุ่ม	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4) การแจ้งข้อมูลข่าวสารแก่คณะกรรมการและ สมาชิกไม่สม่ำเสมอ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3.1.4 ด้านการควบคุม						
1) การเก็บเอกสาร หลักฐานไม่เป็นระบบ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

ตารางภาคผนวกที่ 1 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากการประเมินแบบสอบถาม (ต่อ)

ประเด็นข้อคำถาม	คะแนน การประเมิน ของผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	IOC	การแปร ผล
	1	2	3			
ตอนที่ 3 ปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ						
3.1 ด้านประเด็นการจัดการ						
3.1.4 ด้านการควบคุม						
2) การรายงานผลการปฏิบัติงานให้คณะกรรมการและสมาชิกทราบไม่ตรงตามกำหนดเวลาที่แน่นอน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3) ไม่มีการทบทวนผลการปฏิบัติงานระหว่างคณะกรรมการและสมาชิก เพื่อนำผลไปปรับปรุงผลการดำเนินงานกลุ่มอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4) ไม่มีการควบคุมกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบ เช่น กระบวนการผลิตสินค้า การจัดทำบัญชี การควบคุมวัสดุ - อุปกรณ์ และวัตถุดิบ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3.2 ด้านวิธีการส่งเสริม						
3.2.1 บุคคล						
1) ขาดการส่งเสริมจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2) ขาดการบูรณาการร่วมกันระหว่างผู้รับผิดชอบหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	0	+1	0	1	0.33	ใช้ไม่ได้
3) ขาดการสนับสนุนจากผู้นำท้องถิ่น/ท้องถิ่น	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3.2.2 แบบกลุ่ม						
1) ในการจัดอบรม/สัมมนา หลักสูตรไม่ตรงตามความต้องการของกลุ่ม	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2) ขาดการมีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้	-1	+1	+1	1	0.33	ใช้ไม่ได้
3) สถานที่ศึกษาดูงานไม่ตรงกับความต้องการของกลุ่ม	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

ตารางภาคผนวกที่ 1 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากการประเมินแบบสอบถาม (ต่อ)

ประเด็นข้อคำถาม	คะแนน การประเมิน ของผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	IOC	การแปร ผล
	1	2	3			
ตอนที่ 3 ปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ						
3.2 ด้านวิธีการส่งเสริม						
3.2.3 แบบมวลชน						
1. สื่อสิ่งพิมพ์						
1) คณะกรรมการไม่สามารถเข้าถึงสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เช่น วารสาร แผ่นพับ ไปสเตอร์ คู่มือการดำเนินงาน และเอกสารเผยแพร่อื่นๆ เช่น จดหมายข่าว	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2) เนื้อหาในสื่อสิ่งพิมพ์มีข้อมูลไม่ละเอียด	+1	0	0	1	0.33	ใช้ไม่ได้
2. สื่ออิเล็กทรอนิกส์						
1) ในพื้นที่ของท่านพบปัญหาการเข้าถึงสัญญาณอินเทอร์เน็ต	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2) คณะกรรมการขาดทักษะในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ เช่น ไลน์ เฟซบุ๊ก ยูทูป	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3) คณะกรรมการขาดทักษะในการใช้แพลตฟอร์มการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น อีเลิร์นนิ่ง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3.3 ด้านการสนับสนุน						
1) องค์กรความรู้ที่ได้รับจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรไม่ตรงตามความต้องการของคณะกรรมการ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2) เงื่อนไขในการเข้าถึงงบประมาณจากภาครัฐมีข้อกำหนดมาก	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3) การติดตาม เชื่อมเยินจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรไม่สม่ำเสมอ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

ตารางภาคผนวกที่ 1 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากการประเมินแบบสอบถาม (ต่อ)

ประเด็นข้อคำถาม	คะแนน การประเมิน ของผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	IOC	การแปร ผล
	1	2	3			
ตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ						
4.1 ด้านประเด็นการจัดการ						
4.1.1 แนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนในส่วนของคณะกรรมการ						
1. ด้านการวางแผน						
1) ควรมีการจัดทำแผนปฏิบัติงานร่วมกันระหว่าง คณะกรรมการและสมาชิก เพื่อกำหนดเป้าหมาย และ ทิศทางของกลุ่มที่ชัดเจนปีละ 1 ครั้ง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2) ควรมีการวางแผนพัฒนาการผลิตผลิตภัณฑ์ หรือผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ 6 เดือน/ครั้ง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3) ควรมีการวางแผนด้านการตลาดและการ จำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม 6 เดือน/ครั้ง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4) ควรมีการวางแผนด้านประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสารของกลุ่มเดือนละ 1 ครั้ง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2. ด้านการจัดองค์กร						
1) ควรมีการกำหนดโครงสร้างบริหารองค์กร และ การแบ่งฝ่ายงานตามภารกิจของกลุ่มอย่างชัดเจน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2) ควรมีการกำหนดบทบาทหน้าที่และความ รับผิดชอบของคณะกรรมการอย่างชัดเจน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3) ควรมีการกำหนดกฎระเบียบ ข้อบังคับของกลุ่ม อย่างชัดเจน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4) ควรมีการจัดสรรรายได้และผลประโยชน์ แก่คณะกรรมการและสมาชิกทุกสิ้นปี	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

ตารางภาคผนวกที่ 1 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากการประเมินแบบสอบถาม (ต่อ)

ประเด็นข้อคำถาม	คะแนน การประเมิน ของผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	IOC	การแปร ผล
	1	2	3			
ตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ						
4.1 ด้านประเด็นการจัดการ						
4.1.1 แนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนในส่วนของคณะกรรมการ						
3. ด้านการประสานงาน						
1) ควรมีการประชุมระหว่างคณะกรรมการและสมาชิก เดือนละ 1 ครั้ง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2) ควรมีการประสานงานระหว่างคณะกรรมการกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้ที่เกี่ยวข้องสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3) คณะกรรมการและสมาชิกควรให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานของกลุ่มทุกครั้ง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4) ควรแจ้งข้อมูลข่าวสารแก่คณะกรรมการและสมาชิกสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4. ด้านการควบคุม						
1) ควรเก็บเอกสาร หลักฐานอย่างเป็นระบบทุกครั้ง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2) ควรรายงานผลการปฏิบัติงานให้คณะกรรมการและสมาชิกทราบเป็นระยะ หรือตามกำหนดเวลาที่แน่นอน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3) ควรมีการทบทวนผลการปฏิบัติงานระหว่างคณะกรรมการและสมาชิก เพื่อนำผลไปปรับปรุงผลการดำเนินงานกลุ่มอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4) ควรมีการควบคุมกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบ เช่น กระบวนการผลิตสินค้า การจัดทำบัญชี การควบคุมวัสดุ - อุปกรณ์ และวัตถุดิบทุกครั้ง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

ตารางภาคผนวกที่ 1 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากการประเมินแบบสอบถาม (ต่อ)

ประเด็นข้อคำถาม	คะแนน การประเมิน ของผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	IOC	การแปร ผล
	1	2	3			
ตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ						
4.1 ด้านประเด็นการจัดการ						
4.1.2 แนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนในส่วนของเจ้าหน้าที่						
1. ด้านการวางแผน						
1) เจ้าหน้าที่ควรมีส่วนร่วมในการจัดทำแผน ปฏิบัติงานร่วมกับคณะกรรมการและสมาชิก เพื่อกำหนด เป้าหมาย และทิศทางของกลุ่มที่ชัดเจน ปีละ 1 ครั้ง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2) เจ้าหน้าที่ควรมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนา การผลิตผลิตภัณฑ์ หรือผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ 6 เดือน/ครั้ง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3) เจ้าหน้าที่ควรมีส่วนร่วมในการวางแผนด้าน การตลาดและการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม 6 เดือน/ครั้ง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4) เจ้าหน้าที่ควรมีส่วนร่วมในการวางแผนด้าน ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของกลุ่ม 6 เดือน/ครั้ง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2. ด้านการจัดองค์กร						
1) เจ้าหน้าที่ควรมีส่วนร่วมในการกำหนด โครงสร้างบริหารองค์กร และการแบ่งฝ่ายงานตาม ภารกิจของกลุ่ม	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2) เจ้าหน้าที่ควรมีส่วนร่วมในการกำหนดบทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3) เจ้าหน้าที่ควรมีส่วนร่วมในการกำหนด กฎระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4) เจ้าหน้าที่ควรมีส่วนร่วมในการกำหนดการ จัดสรรรายได้และผลประโยชน์แก่คณะกรรมการและ สมาชิกกลุ่ม	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

ตารางภาคผนวกที่ 1 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากการประเมินแบบสอบถาม (ต่อ)

ประเด็นข้อคำถาม	คะแนน การประเมิน ของผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	IOC	การแปร ผล
	1	2	3			
ตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ						
4.1 ด้านประเด็นการจัดการ						
4.1.2 แนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนในส่วนของเจ้าหน้าที่						
3. ด้านการประสานงาน						
1) เจ้าหน้าที่ควรเข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการและสมาชิก 6 เดือน/ครั้ง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2) เจ้าหน้าที่ควรให้คำแนะนำในการประสานงานของคณะกรรมการกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้ที่เกี่ยวข้อง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3) เจ้าหน้าที่ควรให้คำแนะนำในการร่วมมือกันปฏิบัติงานของกลุ่ม ของคณะกรรมการและสมาชิก	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4) เจ้าหน้าที่ควรแจ้งข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนแก่คณะกรรมการสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4. ด้านการควบคุม						
1) เจ้าหน้าที่ควรให้คำแนะนำในการเก็บเอกสารหลักฐานอย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2) เจ้าหน้าที่ควรมีส่วนร่วมในการรายงานผลการปฏิบัติงานของกลุ่ม	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3) เจ้าหน้าที่ควรมีส่วนร่วมในการทบทวนผลการปฏิบัติงานระหว่างคณะกรรมการและสมาชิก เพื่อนำผลไปปรับปรุงผลการดำเนินงานกลุ่มอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

ตารางภาคผนวกที่ 1 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากการประเมินแบบสอบถาม (ต่อ)

ประเด็นข้อคำถาม	คะแนน การประเมิน ของผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	IOC	การแปร ผล
	1	2	3			
ตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ						
4.1 ด้านประเด็นการจัดการ						
4.1.2 แนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนในส่วนของเจ้าหน้าที่						
4. ด้านการควบคุม						
4) เจ้าหน้าที่ควรให้คำแนะนำในการควบคุม กระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบ เช่น กระบวนการ ผลิตสินค้า การจัดทำบัญชี การควบคุมวัสดุ - อุปกรณ์ และวัตถุดิบ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4.2 ด้านวิธีการส่งเสริม						
4.2.1 ด้านวิธีการส่งเสริม ในส่วนของคณะกรรมการ						
1. แบบบุคคล						
1) คณะกรรมการควรมีการถ่ายทอดความรู้ให้แก่ สมาชิกอย่างต่อเนื่อง	0	+1	0	1	0.33	ใช้ไม่ได้
2) คณะกรรมการควรประสานข้อมูลข่าวสาร ความรู้จากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานต่างๆ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3) คณะกรรมการควรประสานข้อมูลข่าวสารความรู้ จากบุคคลอื่น ๆ เช่น ผู้นำกลุ่มองค์กร Smart Farmer ต้นแบบ ปราชญ์ชาวบ้าน เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2. แบบกลุ่ม						
1) คณะกรรมการควรมีการจัดประชุมเพื่อ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการพัฒนางานวิสาหกิจชุมชน อย่างสม่ำเสมอ	+1	0	0	1	0.33	ใช้ไม่ได้
2) คณะกรรมการควรมีการเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสาร กิจกรรมกับเครือข่ายอื่นๆ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

ตารางภาคผนวกที่ 1 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากการประเมินแบบสอบถาม (ต่อ)

ประเด็นข้อคำถาม	คะแนน การประเมิน ของผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	IOC	การแปร ผล
	1	2	3			
ตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ						
4.2 ด้านวิธีการส่งเสริม						
4.2.1 ด้านวิธีการส่งเสริม ในส่วนของคณะกรรมการ						
3. แบบมวลชน						
3.1 สื่อสิ่งพิมพ์						
1) คณะกรรมการควรศึกษาข้อมูลข่าวสารจากสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น วารสาร แผ่นพับ ไปสเตอร์ คู่มือการดำเนินงาน และเอกสารเผยแพร่อื่นๆ เช่น จดหมายข่าว เพื่อใช้ในการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2) คณะกรรมการควรถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารต่างๆ จากสื่อสิ่งพิมพ์ให้กับสมาชิก	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3.2 สื่ออิเล็กทรอนิกส์						
1) คณะกรรมการควรศึกษาข้อมูลข่าวสารจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ เพื่อใช้ในการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2) คณะกรรมการควรพัฒนาทักษะในการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ เช่น สื่อสังคมออนไลน์ แพลตฟอร์มต่างๆ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4.2.2 ด้านวิธีการส่งเสริม ในส่วนของเจ้าหน้าที่						
1. แบบบุคคล						
1) เจ้าหน้าที่ควรไปติดตามเยี่ยมเยียนที่วิสาหกิจชุมชนสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

ตารางภาคผนวกที่ 1 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากการประเมินแบบสอบถาม (ต่อ)

ประเด็นข้อคำถาม	คะแนน การประเมิน ของผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	IOC	การแปร ผล
	1	2	3			
ตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ						
4.2 ด้านวิธีการส่งเสริม						
4.2.2 ด้านวิธีการส่งเสริม ในส่วนของเจ้าหน้าที่						
1. แบบบุคคล						
2) เจ้าหน้าที่ควรให้ความรู้ คำแนะนำ ปรึกษา เกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนแก่ คณะกรรมการ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2. แบบกลุ่ม						
1) เจ้าหน้าที่ควรเข้าร่วมการประชุมกลุ่ม	0	0	+1	1	0.33	ใช้ไม่ได้
2) เจ้าหน้าที่ควรจัดการอบรม/สัมมนา	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3) เจ้าหน้าที่ควรพัฒนาศักยภาพของกลุ่มโดยการ พาไปทัศนศึกษา / ศึกษาดูงาน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4) เจ้าหน้าที่ควรมีการประเมินศักยภาพกลุ่มอย่าง น้อยปีละ 1 ครั้ง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3. แบบมวลชน						
3.1 สื่อสิ่งพิมพ์						
1) เจ้าหน้าที่ควรให้ความรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อ สิ่งพิมพ์ เช่น วารสาร แผ่นพับ โปสเตอร์ คู่มือการ ดำเนินงาน และเอกสารเผยแพร่อื่นๆ เช่น จดหมายข่าว	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3.2 สื่ออิเล็กทรอนิกส์						
1) เจ้าหน้าที่ควรให้ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ผ่านสื่อ อิเล็กทรอนิกส์ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ เว็บไซต์ต่างๆ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

ตารางภาคผนวกที่ 1 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากการประเมินแบบสอบถาม (ต่อ)

ประเด็นข้อคำถาม	คะแนน การประเมิน ของผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	IOC	การแปร ผล
	1	2	3			
ตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ						
4.2 ด้านวิธีการส่งเสริม						
4.2.2 ด้านวิธีการส่งเสริม ในส่วนของเจ้าหน้าที่						
3. แบบมวลดชน						
3.2 สื่ออิเล็กทรอนิกส์						
2) เจ้าหน้าที่ควรใช้ช่องทางในการติดต่อ สื่อสารและ ประสานงานผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เช่น ไลน์ เฟซบุ๊ก	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4.3 ด้านการสนับสนุน						
4.3.1 ด้านการสนับสนุนในส่วนของคณะกรรมการ						
1) คณะกรรมการควรมีความเสี่ยสละ อุทิศตน อุทิศเวลา ท่วมเท ให้มีความสำคัญกับการมีส่วนร่วมใน การดำเนินงานของกลุ่ม	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2) คณะกรรมการควรมีการจัดสวัสดิการต่าง ๆ ให้แก่สมาชิก	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3) คณะกรรมการควรมีการเชื่อมโยงกับเครือข่าย วิสาหกิจชุมชนอื่นๆ เช่น ด้านการผลิต และด้านการตลาด	0	0	+1	1	0.33	ใช้ไม่ได้
4.3.2 ด้านการสนับสนุนในส่วนของเจ้าหน้าที่						
1) เจ้าหน้าที่ควรสนับสนุนความรู้ในการพัฒนา การดำเนินงานของกลุ่ม	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2) เจ้าหน้าที่ควรประสานด้านงบประมาณในการ ดำเนินงานกับหน่วยงานต่าง ๆ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3) เจ้าหน้าที่ควรให้คำแนะนำ ปรีกษา เป็นที่เสี่ยง ในการดำเนินงานต่าง ๆ ของกลุ่ม	0	+1	0	1	0.33	ใช้ไม่ได้

ขอขอบพระคุณที่กรุณาเสี่ยสละเวลาในการให้ข้อมูลมา ณ โอกาสนี้

ภาคผนวก ง

คำสัมภาษณ์ที่ความเชื่อมั่นแบบสัมภาษณ์

ตารางภาคผนวกที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของ ตอนที่ 2 การจัดการวิสาหกิจชุมชนของ

คณะกรรมการ

2.1 ด้านประเด็นการจัดการ

หัวข้อ	Alpha if item deleted
1. การจัดทำแผนปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างคณะกรรมการและสมาชิก เพื่อกำหนดเป้าหมาย และทิศทางของกลุ่มที่ชัดเจน	0.912
2. การวางแผนพัฒนาการผลิตผลิตภัณฑ์ หรือผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ	0.712
3. การวางแผนด้านการตลาดและการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม	0.929
4. การวางแผนด้านประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของกลุ่ม	0.840
5. การมีโครงสร้างบริหารองค์กร และการแบ่งฝ่ายงานตามภารกิจของกลุ่มอย่างชัดเจน	0.982
6. การกำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการอย่างชัดเจน	0.973
7. การกำหนดกฎระเบียบ ข้อบังคับของกลุ่มอย่างชัดเจน	0.862
8. ข้อกำหนดการจัดสรรรายได้และผลประโยชน์แก่คณะกรรมการและสมาชิกที่ชัดเจน	0.929
9. การประชุมคณะกรรมการและสมาชิกเป็นประจำทุกเดือนหรืออย่างต่อเนื่อง	0.743
10. การประสานงานระหว่างคณะกรรมการกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้ที่เกี่ยวข้อง	0.943
11. คณะกรรมการและสมาชิกให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานของกลุ่มสม่ำเสมอ	0.729
12. การแจ้งข้อมูลข่าวสารแก่คณะกรรมการและสมาชิกอย่างสม่ำเสมอ	0.733
13. การเก็บเอกสาร หลักฐานอย่างเป็นระบบ	0.982
14. การรายงานผลการปฏิบัติงานให้คณะกรรมการและสมาชิกทราบเป็นระยะ หรือตามกำหนดเวลาที่แน่นอน	0.716
15. การทบทวนผลการปฏิบัติงานระหว่างคณะกรรมการและสมาชิก เพื่อนำผลไปปรับปรุงผลการดำเนินงานกลุ่มอย่างต่อเนื่อง	0.979
16. การควบคุมกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบ เช่น กระบวนการผลิตสินค้า การจัดทำบัญชี การควบคุมวัสดุ - อุปกรณ์ และวัตถุดิบ	0.796
Cronbach's Alpha	0.858

ตารางภาคผนวกที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของ ตอนที่ 2 การจัดการวิสาหกิจชุมชนของ

คณะกรรมการ

2.2 ด้านวิธีการส่งเสริม

หัวข้อ	Alpha if item deleted
1. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	0.729
2. เจ้าหน้าที่ของรัฐหน่วยงานอื่นๆ	0.973
3. เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานเอกชน	0.996
4. ผู้นำท้องที่/ท้องถิ่น	0.832
5. บุคคลอื่น ๆ เช่น ผู้นำกลุ่มองค์กร Smart Farmer ต้นแบบ ปราชญ์ชาวบ้าน เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน	0.806
6. การประชุม	0.957
7. การอบรม/สัมมนา	0.996
8. การทัศนศึกษา และศึกษาดูงาน	0.979
9. การเชื่อมโยงกับเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน	0.717
10. วารสาร	0.973
11. แผ่นพับ	0.929
12. ไปสเตอร์	0.832
13. คู่มือการดำเนินงาน	0.966
14. เอกสารเผยแพร่อื่นๆ เช่น จดหมายข่าว	0.982
15. วิทยู	0.996
16. โทรทัศน์	0.916
17. เว็บไซต์ต่างๆ	0.827
18. สื่อสังคมออนไลน์ เช่น ไลน์ เฟซบุ๊ก ยูทูป	0.960
19. แพลตฟอร์มเพื่อการเรียนรู้ต่างๆ เช่น อีเลิร์นนิ่ง	0.957
Cronbach's Alpha	0.885

ตารางภาคผนวกที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของ ตอนที่ 2 การจัดการวิสาหกิจชุมชนของ

คณะกรรมการ

2.3 ด้านการสนับสนุน

หัวข้อ	Alpha if item deleted
1. ด้านองค์ความรู้	0.979
2. ด้านงบประมาณ	0.983
3. ด้านการติดตามเยี่ยมเยียน	0.973
4. ด้านการให้คำปรึกษา / แนะนำ	0.996
5. ด้านการตลาดจำหน่ายสินค้า	0.983
Cronbach's Alpha	0.706

ตารางภาคผนวกที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของ ตอนที่ 3 ปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชน

ของคณะกรรมการ

3.1 ด้านประเด็นการจัดการ

หัวข้อ	Alpha if item deleted
1. การจัดทำแผนปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างคณะกรรมการและสมาชิก เพื่อกำหนดเป้าหมาย และทิศทางของกลุ่ม ไม่ชัดเจน	0.729
2. ไม่มีการวางแผนพัฒนาการผลิตผลิตภัณฑ์ หรือผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ	0.766
3. ไม่มีการวางแผนด้านการตลาดและการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม	0.756
4. ไม่มีการวางแผนด้านประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของกลุ่ม	0.966
5. โครงสร้างบริหารองค์กร และการแบ่งฝ่ายงานตามภารกิจของกลุ่มไม่ชัดเจน	0.982
6. การกำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการ ไม่ชัดเจน	0.943
7. การกำหนดกฎระเบียบ ข้อบังคับของกลุ่มไม่ชัดเจน	0.966
8. ข้อกำหนดการจัดสรรรายได้และผลประโยชน์แก่คณะกรรมการและสมาชิกไม่ชัดเจน	0.982

ตารางภาคผนวกที่ 4 (ต่อ)

หัวข้อ	Alpha if item deleted
9. ไม่มีการประชุมระหว่างคณะกรรมการและสมาชิกทุกเดือนหรืออย่างต่อเนื่อง	0.929
10. ไม่มีการประสานงานระหว่างคณะกรรมการกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้ที่เกี่ยวข้อง	0.862
11. คณะกรรมการและสมาชิกไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานของกลุ่ม	0.729
12. การแจ้งข้อมูลข่าวสารแก่คณะกรรมการและสมาชิกไม่สม่ำเสมอ	0.733
13. การเก็บเอกสาร หลักฐานไม่เป็นระบบ	0.943
14. การรายงานผลการปฏิบัติงานให้คณะกรรมการและสมาชิกทราบไม่ตรงตามกำหนดเวลาที่แน่นอน	0.979
15. ไม่มีการทบทวนผลการปฏิบัติงานระหว่างคณะกรรมการและสมาชิก เพื่อนำผลไปปรับปรุงผลการดำเนินงานกลุ่มอย่างต่อเนื่อง	0.916
16. ไม่มีการควบคุมกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบ เช่น กระบวนการผลิตสินค้า การจัดทำบัญชี การควบคุมวัสดุ - อุปกรณ์ และวัตถุดิบ	0.933
Cronbach's Alpha	0.890

ตารางภาคผนวกที่ 5 ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของ ตอนที่ 3 ปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชน
ของคณะกรรมการ

3.2 ด้านวิธีการส่งเสริม

หัวข้อ	Alpha if item deleted
1. ขาดการส่งเสริมจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	0.877
2. ขาดการสนับสนุนจากผู้นำท้องถิ่น/ท้องถิ่น	0.716
3. ในการจัดอบรม/สัมมนา หลักสูตรไม่ตรงตามความต้องการของกลุ่ม	0.917
4. สถานที่ศึกษาดูงาน ไม่ตรงกับความต้องการของกลุ่ม	0.916

ตารางภาคผนวกที่ 5 (ต่อ)

หัวข้อ	Alpha if item deleted
5. คณะกรรมการไม่สามารถเข้าถึงสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เช่น วารสาร แผ่นพับ โปสเตอร์ คู่มือการดำเนินงาน และเอกสารเผยแพร่อื่นๆ เช่น จดหมายข่าว	0.983
6. ในพื้นที่ของท่านพบปัญหาการเข้าถึงสัญญาณอินเทอร์เน็ต	0.912
7. คณะกรรมการขาดทักษะในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ เช่น ไลน์ เฟซบุ๊ก ยูทูป	0.729
8. คณะกรรมการขาดทักษะในการใช้แพลตฟอร์มการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น อีเลิร์นนิ่ง	0.966
Cronbach's Alpha	0.917

ตารางภาคผนวกที่ 6 ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของ ตอนที่ 3 ปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชน
ของคณะกรรมการ

3.3 ด้านการสนับสนุน

หัวข้อ	Alpha if item deleted
1. องค์ความรู้ที่ได้รับจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรไม่ตรงตามความต้องการของ คณะกรรมการ	0.973
2. เงื่อนไขในการเข้าถึงงบประมาณจากภาครัฐมีข้อกำหนดมาก	0.893
3. การติดตาม เยี่ยมเยียนจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรไม่สม่ำเสมอ	0.916
Cronbach's Alpha	0.740

ตารางภาคผนวกที่ 7 ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของ ตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนาการจัดการ

วิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ (ด้านประเด็นการจัดการ)

4.1 แนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนในส่วนของคณะกรรมการ

หัวข้อ	Alpha if item deleted
1. ควรมีการจัดทำแผนปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างคณะกรรมการและสมาชิก เพื่อกำหนดเป้าหมาย และทิศทางของกลุ่มที่ชัดเจนปีละ 1 ครั้ง	0.756
2. ควรมีการวางแผนพัฒนาการผลิตผลิตภัณฑ์ หรือผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ 6 เดือน/ครั้ง	0.716
3. ควรมีการวางแผนด้านการตลาดและการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม 6 เดือน/ครั้ง	0.982
4. ควรมีการวางแผนด้านประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของกลุ่มเดือนละ 1 ครั้ง	0.806
5. ควรมีการกำหนดโครงสร้างบริหารองค์กร และการแบ่งฝ่ายงานตามภารกิจของกลุ่มอย่างชัดเจน	0.729
6. ควรมีการกำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการอย่างชัดเจน	0.757
7. ควรมีการกำหนดกฎระเบียบ ข้อบังคับของกลุ่มอย่างชัดเจน	0.733
8. ควรมีการจัดสรรรายได้และผลประโยชน์แก่คณะกรรมการและสมาชิกทุกสิ้นปี	0.872
9. ควรมีการประชุมระหว่างคณะกรรมการและสมาชิก เดือนละ 1 ครั้ง	0.832
10. ควรมีการประสานงานระหว่างคณะกรรมการกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้ที่เกี่ยวข้องสม่ำเสมอ	0.729
11. คณะกรรมการและสมาชิกควรให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานของกลุ่มทุกครั้ง	0.806
12. ควรแจ้งข้อมูลข่าวสารแก่คณะกรรมการและสมาชิกสม่ำเสมอ	0.846
13. ควรเก็บเอกสาร หลักฐานอย่างเป็นระบบทุกครั้ง	0.729
14. ควรรายงานผลการปฏิบัติงานให้คณะกรรมการและสมาชิกทราบเป็นระยะ หรือตามกำหนดเวลาที่แน่นอน	0.716
15. ควรมีการทบทวนผลการปฏิบัติงานระหว่างคณะกรรมการและสมาชิก เพื่อนำผลไปปรับปรุงผลการดำเนินงานกลุ่มอย่างต่อเนื่อง	0.712
16. ควรมีการควบคุมกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบ เช่น กระบวนการผลิตสินค้า การจัดทำบัญชี การควบคุมวัสดุ - อุปกรณ์ และวัตถุดิบทุกครั้ง	0.739
Cronbach's Alpha	0.826

ตารางภาคผนวกที่ 8 ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของ ตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนาการจัดการ

วิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ (ด้านประเด็นการจัดการ)

4.2 แนวทางการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนในส่วนของเจ้าหน้าที่

หัวข้อ	Alpha if item deleted
1. เจ้าหน้าที่ควรมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติงานร่วมกับคณะกรรมการและสมาชิก เพื่อกำหนดเป้าหมาย และทิศทางของกลุ่มที่ชัดเจนปีละ 1 ครั้ง	0.979
2. เจ้าหน้าที่ควรมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาการผลิตผลิตภัณฑ์ หรือผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ 6 เดือน/ครั้ง	0.796
3. เจ้าหน้าที่ควรมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านการตลาดและการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม 6 เดือน/ครั้ง	0.862
4. เจ้าหน้าที่ควรมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของกลุ่ม 6 เดือน/ครั้ง	0.729
5. เจ้าหน้าที่ควรมีส่วนร่วมในการกำหนดโครงสร้างบริหารองค์กร และการแบ่งฝ่ายงานตามภารกิจของกลุ่ม	0.966
6. เจ้าหน้าที่ควรมีส่วนร่วมในการกำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการ	0.996
7. เจ้าหน้าที่ควรมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม	0.933
8. เจ้าหน้าที่ควรมีส่วนร่วมในการกำหนดการจัดสรรรายได้และผลประโยชน์แก่คณะกรรมการและสมาชิกกลุ่ม	0.957
9. เจ้าหน้าที่ควรเข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการและสมาชิก 6 เดือน/ครั้ง	0.956
10. เจ้าหน้าที่ควรให้คำแนะนำในการประสานงานของคณะกรรมการกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้ที่เกี่ยวข้อง	0.893
11. เจ้าหน้าที่ควรให้คำแนะนำในการร่วมมือกันปฏิบัติงานของกลุ่มของคณะกรรมการและสมาชิก	0.979
12. เจ้าหน้าที่ควรแจ้งข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนแก่คณะกรรมการสม่ำเสมอ	0.716
13. เจ้าหน้าที่ควรให้คำแนะนำในการเก็บเอกสาร หลักฐานอย่างเป็นระบบ	0.729

ตารางภาคผนวกที่ 8 (ต่อ)

หัวข้อ	Alpha if item deleted
14. เจ้าหน้าที่ควรมีส่วนร่วมในการรายงานผลการปฏิบัติงานของกลุ่ม	0.966
15. เจ้าหน้าที่ควรมีส่วนร่วมในการทบทวนผลการปฏิบัติงานระหว่างคณะกรรมการและสมาชิก เพื่อนำผลไปปรับปรุงผลการดำเนินงานกลุ่มอย่างต่อเนื่อง	0.966
16. เจ้าหน้าที่ควรให้คำแนะนำในการควบคุมกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบ เช่น กระบวนการผลิตสินค้า การจัดทำบัญชี การควบคุมวัสดุ - อุปกรณ์ และวัตถุดิบ	0.960
Cronbach's Alpha	0.865

ตารางภาคผนวกที่ 9 ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของ ตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนาการจัดการ

วิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ (ด้านวิธีการส่งเสริม)

4.3 ด้านวิธีการส่งเสริมในส่วนของคณะกรรมการ

หัวข้อ	Alpha if item deleted
1. คณะกรรมการควรประสานข้อมูลข่าวสาร ความรู้จากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานต่างๆ	0.733
2. คณะกรรมการควรประสานข้อมูลข่าวสารความรู้จากบุคคลอื่น ๆ เช่น ผู้นำกลุ่มองค์กร Smart Farmer ต้นแบบ ปราชญ์ชาวบ้าน เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน	0.849
3. คณะกรรมการควรมีการเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสาร กิจกรรมกับเครือข่ายอื่นๆ	0.846
4. คณะกรรมการควรศึกษาข้อมูลข่าวสารจากสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น วารสาร แผ่นพับ โปสเตอร์ คู่มือการดำเนินงาน และเอกสารเผยแพร่อื่นๆ เช่น จดหมายข่าว เพื่อใช้ในการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชน	0.760
5. คณะกรรมการควรถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารต่างๆ จากสื่อสิ่งพิมพ์ให้กับสมาชิก	0.899
6. คณะกรรมการควรศึกษาข้อมูลข่าวสารจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ เพื่อใช้ในการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชน	0.739

ตารางภาคผนวกที่ 9 (ต่อ)

หัวข้อ	Alpha if item deleted
7. คณะกรรมการควรพัฒนาทักษะในการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ เช่น สื่อสังคมออนไลน์ แพลตฟอร์มต่างๆ	0.806
Cronbach's Alpha	0.706

ตารางภาคผนวกที่ 10 ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของ ตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนาการจัดการ
วิสาหกิจชุมชนของคณะกรรมการ (ด้านวิธีการส่งเสริม)
4.4 ด้านวิธีการส่งเสริมในส่วนของเจ้าหน้าที่

หัวข้อ	Alpha if item deleted
1. เจ้าหน้าที่ควรไปติดตามเยี่ยมชมที่วิสาหกิจชุมชนสม่ำเสมอ	0.757
2. เจ้าหน้าที่ควรให้ความรู้ คำแนะนำ ปรีกษา เกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการวิสาหกิจ ชุมชนแก่คณะกรรมการ	0.796
3. เจ้าหน้าที่ควรจัดการอบรม/สัมมนา	0.890
4. เจ้าหน้าที่ควรพัฒนาศักยภาพของกลุ่มโดยการพาไปทัศนศึกษา / ศึกษาดูงาน	0.733
5. เจ้าหน้าที่ควรมีการประเมินศักยภาพกลุ่มอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง	0.729
6. เจ้าหน้าที่ควรให้ความรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น วารสาร แผ่นพับ โปสเตอร์ คู่มือการดำเนินงาน และเอกสารเผยแพร่อื่นๆ เช่น จดหมายข่าว	0.957
7. เจ้าหน้าที่ควรให้ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ เว็บไซต์ต่างๆ	0.916
8. เจ้าหน้าที่ควรใช้ช่องทางในการติดต่อสื่อสารและประสานงานผ่านสื่อสังคม ออนไลน์ เช่น ไลน์ เฟซบุ๊ก	0.716
Cronbach's Alpha	0.726

ตารางภาคผนวกที่ 11 ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของ ตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนาการจัดการ
 วิชาทฤษฎีชุมชนของคณะกรรมการ (ด้านการสนับสนุน)

4.5 ด้านการสนับสนุนในส่วนของคณะกรรมการ

หัวข้อ	Alpha if item deleted
1. คณะกรรมการควรมีความเสี่ยสละ อุทิศตน อุทิศเวลา พุ่มเท ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของกลุ่ม	0.739
2. คณะกรรมการควรมีการจัดสวัสดิการต่าง ๆ ให้แก่สมาชิก	0.712
Cronbach's Alpha	0.777

ตารางภาคผนวกที่ 12 ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของ ตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนาการจัดการ
 วิชาทฤษฎีชุมชนของคณะกรรมการ (ด้านการสนับสนุน)

4.6 ด้านการสนับสนุนในส่วนของเจ้าหน้าที่

หัวข้อ	Alpha if item deleted
1. เจ้าหน้าที่ควรสนับสนุนความรู้ในการพัฒนาการดำเนินงานของกลุ่ม	0.733
2. เจ้าหน้าที่ควรประสานด้านงบประมาณในการดำเนินงานกับหน่วยงานต่าง ๆ	0.716
Cronbach's Alpha	0.848

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวพรศิริ ทยไ้ม้
วัน เดือน ปีเกิด	13 พฤษภาคม 2524
สถานที่เกิด	อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี
ประวัติการศึกษา	วิทยาศาสตรบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาวิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
สถานที่ทำงาน	สำนักงานเกษตรอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี
ตำแหน่ง	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

